

26/11/59	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
11/59	10658
26 11 2550	เวลา 11.00

ที่ พม 0208 /

44633

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1034 ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

26 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง รายงานดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. หนังสือความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549 จำนวน 70 เล่ม
 2. Checklist การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี จำนวน 1 ชุด

1. เรื่องเดิม

1.1 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ในฐานะที่เป็นกระทรวงหลักในการดำเนินงานด้านการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตของประชาชน ได้ริเริ่มจัดทำมาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ และวิธีการประมวลผลค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index: CHSI) เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคนและสังคมในภาพรวมของประเทศ โดยมาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ประกอบด้วย 10 มิติ ได้แก่ มิติที่อยู่อาศัย มิติสุขภาพอนามัย มิติการศึกษา มิติการมีงานทำ และรายได้ มิติความมั่นคงส่วนบุคคล มิติครอบครัว มิติการสนับสนุนทางสังคม มิติสังคม-วัฒนธรรม มิติสิทธิและความเป็นธรรม และมิติการเมืองและธรรมาภิบาล มีตัวชี้วัดระดับบุคคล 69 ตัวชี้วัด ระดับพื้นที่ 56 ตัวชี้วัด และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบ เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2548 รวมทั้งได้นำเสนอที่ประชุมระดับรัฐมนตรีเครือข่ายความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security Network : HSN) ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 1-2 มิถุนายน 2549 ณ โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพด้วย

1.2 ในปีงบประมาณ 2550 พม. โดยสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สมพ.) ได้ทำการศึกษาสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549 ภายใต้กรอบมาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ในระดับพื้นที่ 10 มิติ 56 ตัวชี้วัด เพื่อรายงานดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมของประเทศ และรายจังหวัด ซึ่งสามารถเปรียบเทียบสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ของแต่ละจังหวัดในภาพรวมและรายมิติ อันจะทำให้จังหวัดทราบจุดอ่อนจุดแข็งของจังหวัด สามารถจัดลำดับความสำคัญมิติที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการพัฒนาคนและสังคมทั้งในระดับจังหวัด และระดับประเทศ

/2. เหตุผลความจำเป็น...

2. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เป็นการเสนอรายงานดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549 ซึ่งมีบางจังหวัดมีค่าดัชนีในระดับต่ำอย่างน่าเป็นห่วง สมควรที่หน่วยงานเกี่ยวข้องและจังหวัดจะต้องพิจารณาวิเคราะห์ ทบทวน และดำเนินการแก้ไข และพัฒนา

3. สาระสำคัญของเรื่องหรือข้อเท็จจริง

ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index: CHSI) ปี 2549

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index: CHSI) เพื่อเป็นเครื่องมือประเมินสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวม และรายจังหวัด โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2548

ในปี 2549 ผลการสำรวจสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์พบว่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมของประเทศเท่ากับ 0.6924 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมสูงสุด 0.7290 รองลงไปที่ภาคเหนือ 0.6804 และตอนพิเศษ (กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) ค่าดัชนีต่ำสุด 0.6118

สำหรับดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมระดับจังหวัด พบว่าจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมสูงสุด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสงคราม 0.9757 รองลงไปที่ จังหวัดสิงห์บุรี 0.9346 จังหวัดมหาสารคาม 0.9307 จังหวัดขอนแก่น 0.9056 และจังหวัดเพชรบุรี 0.9025 ส่วนจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมต่ำสุด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี 0.1371 จังหวัดศรีสะเกษ 0.3748 จังหวัดระนอง 0.4265 จังหวัดยะลา 0.4810 และจังหวัดนครสวรรค์ 0.5002

เมื่อพิจารณาดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในรายมิติพบว่า มิติที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์สูงสุด ได้แก่ มิติสังคม-วัฒนธรรม 0.7038 รองลงไปที่ มิติสิทธิและความเป็นธรรม 0.7028 มิติการมีงานทำและรายได้ 0.7018 มิติที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ต่ำสุด ได้แก่ มิติการเมืองและธรรมาภิบาล 0.6895 รองลงไปที่ มิติความมั่นคงส่วนบุคคล 0.6945 และมิติที่อยู่อาศัย 0.6959 นอกจากนี้ยังพบว่าจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในระดับที่ต่ำอย่างน่าเป็นห่วงมีดังต่อไปนี้

- มิติที่อยู่อาศัย : กรุงเทพมหานคร 0.2671 จังหวัดระยอง 0.3418 จังหวัดสมุทรปราการ 0.3951 จังหวัดแม่ฮ่องสอน 0.4379 จังหวัดกระบี่ 0.4918 จังหวัดนนทบุรี 0.4960
- มิติสุขภาพอนามัย : จังหวัดชัยภูมิ 0.1887 จังหวัดนครพนม 0.4484 จังหวัดสมุทรสาคร 0.4827
- มิติการศึกษา : จังหวัดสตูล 0.2524 จังหวัดแม่ฮ่องสอน 0.4001 จังหวัดตาก 0.4311 จังหวัดปัตตานี 0.4928

/ - มิติความมั่นคง...

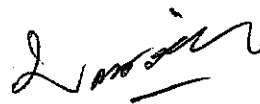
- มิติน้ำมันคงส่วนบุคคล : จังหวัดภูเก็ต 0.2284 จังหวัดปทุมธานี 0.2466 จังหวัดชลบุรี 0.3297 จังหวัดระยอง 0.3712 จังหวัดสมุทรสาคร 0.3981
- มิตินิติและความเป็นธรรม : จังหวัดนนทบุรี 0.2503 กรุงเทพมหานคร 0.3347
- มิตินิคมเมืองและธรรมาภิบาล : จังหวัดปัตตานี 0.2322 จังหวัดตาก 0.3594 จังหวัดแม่ฮ่องสอน 0.3987 จังหวัดยะลา 0.4255 จังหวัดสุรินทร์ 0.4278 จังหวัดเชียงราย 0.4284 จังหวัดสมุทรปราการ 0.4329 จังหวัดกำแพงเพชร 0.4666 จังหวัดนครสวรรค์ 0.4768 จังหวัดศรีสะเกษ 0.4835 จังหวัดนครราชสีมา 0.4941

4. รายละเอียดที่ประสงค์จะให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

เพื่อโปรดพิจารณาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2549 ในระดับต่ำอย่างน่าเป็นห่วง พิจารณา วิเคราะห์ ทบทวน และดำเนินการแก้ไขและพัฒนา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพลเดช ปิ่นประทีป)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

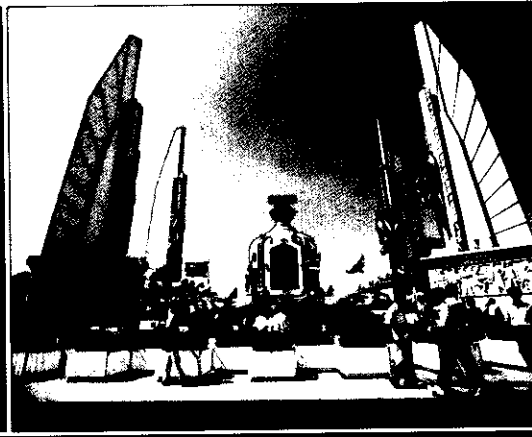
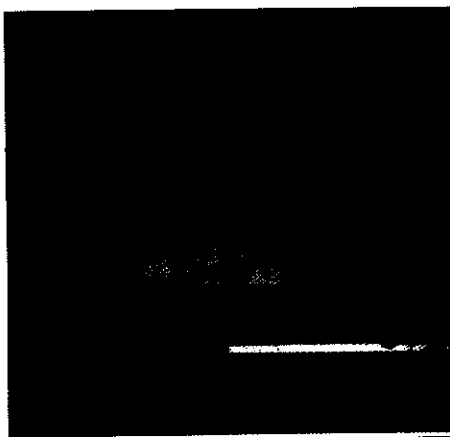
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานปลัดกระทรวง

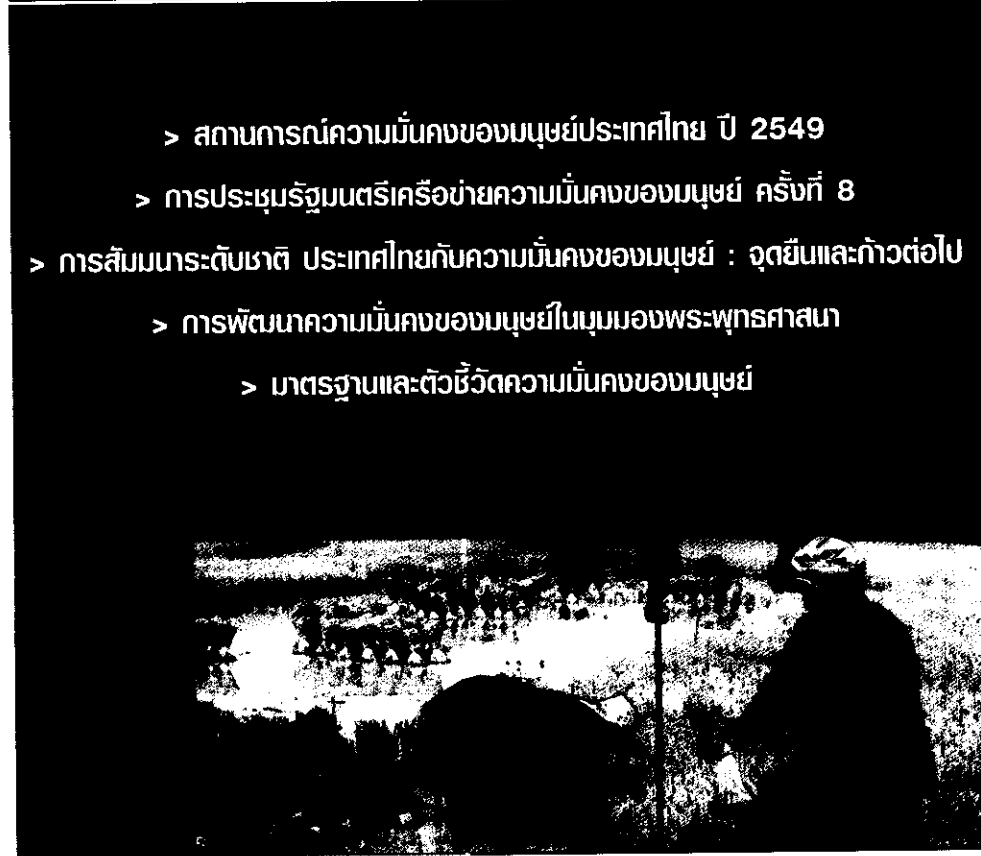
สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

โทร/โทรสาร 0 2306 8861

ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549

- > สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549
- > การประชุมรัฐมนตรีเครือข่ายความมั่นคงของมนุษย์ ครั้งที่ 8
- > การสัมมนาระดับชาติ ประเทศไทยกับความมั่นคงของมนุษย์ : จุดยืนและก้าวต่อไป
- > การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ในมุมมองพระพุทธศาสนา
- > มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์

สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เอกสารวิชาการ สมพ.1 ลำดับที่ 41 เล่มที่ 2/2550

ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย

ปี 2549

สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เอกสารวิชาการ สมพ. 1 ลำดับที่ 41 เล่มที่ 2/2550

ข้อความทางบรรณานุกรม

**สำนักมาตรฐานการพัฒนาลibraryและความมั่นคงของมนุษย์
ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549**

64 หน้า

เอกสารวิชาการ สมพ.1 ลำดับที่ 41 เล่มที่ 2/2550

คำนำ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้
ศึกษาสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549 ภายใต้กรอบมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 10 มิติ 56 ตัวชี้วัด เพื่อรายงานระดับความมั่นคงของมนุษย์ของทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งนี้การดำเนินงานยังมีข้อจำกัดอยู่บ้างในเรื่องตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ที่เพิ่งเริ่มใช้เป็นปีที่ 2 ซึ่งจำเป็นจะต้องพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และการรวบรวมข้อมูลให้ได้ครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นข้อมูลที่ทันสมัย แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาที่ได้สามารถบ่งชี้และเปรียบเทียบค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ทั้งในภาพรวม 10 มิติ และในแต่ละมิติของทุกจังหวัด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการพัฒนาคนและพัฒนาสังคมทั้งในระดับจังหวัด และระดับประเทศ

เอกสาร ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549 ฉบับนี้ นอกจากการนำเสนอสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549 แล้ว ยังได้เสนอผลการประชุมระดับรัฐมนตรีเครือข่ายความมั่นคงของมนุษย์ครั้งที่ 8 การสัมมนาระดับชาติ เรื่อง ประเทศไทยกับความมั่นคงของมนุษย์ : จุดยืนและก้าวต่อไป และการปาฐกถาธรรม เรื่อง การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ในมุมมองพระพุทธศาสนา รวมทั้งมาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านความมั่นคงของมนุษย์ให้เป็นที่แพร่หลายต่อไป จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจโดยทั่วไป

(นายวัลลภ พลอยทับทิม)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เมษายน 2550

สารบัญ

คำนำ		ก
สารบัญ		ข
บทที่ 1	สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549	1
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับประเทศ	2
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติที่อยู่อาศัย	6
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสุขภาพอนามัย	7
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติการศึกษา	8
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติการมีงานทำและรายได้	9
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติความมั่นคงส่วนบุคคล	10
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติครอบครัว	11
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติการสนับสนุนทางสังคม	12
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสังคม - วัฒนธรรม	13
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสิทธิและความเป็นธรรม	14
	● สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติการเมืองและธรรมาภิบาล	15
บทที่ 2	การประชุมรัฐมนตรีเครือข่ายความมั่นคงของมนุษย์ ครั้งที่ 8	16
บทที่ 3	ประเทศไทยกับความมั่นคงของมนุษย์ : จุดยืนและก้าวต่อไป	20
บทที่ 4	การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ในมุมมองพระพุทธศาสนา	22
บทที่ 5	มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์	33
	● มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์	33
	● Human Security Index	39

ภาคผนวก

● ตาราง 1	ข้อมูลประชากร เนื้อที่ ความหนาแน่น และบ้าน จำแนกตามจังหวัด พ.ศ. 2549	45
● ตาราง 2	ข้อมูลมิติที่อยู่อาศัย	46
● ตาราง 3	ข้อมูลมิติสุขภาพอนามัย	47
● ตาราง 4	ข้อมูลมิติการศึกษา	48
● ตาราง 5	ข้อมูลมิติการมีงานทำและรายได้	49
● ตาราง 6	ข้อมูลมิติความมั่นคงส่วนบุคคล	50
● ตาราง 7	ข้อมูลมิติครอบครัว	51
● ตาราง 8	ข้อมูลมิติการสนับสนุนทางสังคม	52
● ตาราง 9	ข้อมูลมิติสังคม-วัฒนธรรม	53
● ตาราง 10	ข้อมูลมิติสิทธิและความเป็นธรรม	54
● ตาราง 11	ข้อมูลมิติการเมืองและธรรมาภิบาล	55
●	การประมวลผลดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (CHSI)	56
●	ที่มา การคำนวณ และแหล่งข้อมูล	56
●	การแบ่งพื้นที่ภาค	63

บทนำ

การดำเนินงานพัฒนาคนและพัฒนาสังคมของทุกประเทศมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาวะการณ์ที่พึงประสงค์ โดยได้มีความพยายามกำหนดดัชนีชี้วัดสภาวะการณ์ดังกล่าวหลากหลายชุด เช่น ดัชนีความอยู่ดีมีสุข ดัชนีการพัฒนาคคน ดัชนีคุณภาพชีวิต ดัชนีความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ) ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเป็นเป้าหมายและเครื่องมือประเมินสภาวะการณ์การดำรงชีวิตของคน โดยมีกรอบแนวคิดที่ว่าคนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ (Well-Being) จะต้องมีความมั่นคงของมนุษย์คือมีหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง นอกจากนี้มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ยังเป็นเครื่องมือป้องกันสถานการณ์ทางสังคม เครื่องมือประเมินขีดความสามารถในการพัฒนาสังคมและสร้างความมั่นคงของมนุษย์ให้แก่ประชาชนด้วย

มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์มีองค์ประกอบในการพิจารณาสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ 10 มิติ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย การศึกษา การมีงานทำและรายได้ ความมั่นคงส่วนบุคคล ครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม สังคม-วัฒนธรรม สิทธิและความเป็นธรรม และการเมืองและธรรมาภิบาล

และกำหนดตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ 2 ระดับ ระดับบุคคลมี 69 ตัวชี้วัดสำหรับประเมินประชาชนรายบุคคล และระดับพื้นที่ 56 ตัวชี้วัดเป็นข้อมูลทุติยภูมิที่มีหน่วยงานจัดเก็บเป็นประจำและต่อเนื่องสำหรับประเมินในภาพรวมของชุมชนอำเภอ จังหวัด และประเทศ

โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เริ่มประเมินสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับจังหวัด เมื่อปี 2548 ผลที่ได้คือสามารถระบุค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ที่บ่งชี้สถานะความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวม และแต่ละมิติของแต่ละจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศ และค่าเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญของจังหวัดและภาพรวมของประเทศในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคนและสังคมของจังหวัดและของประเทศ ทั้งนี้ ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 ค่าที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีความมั่นคงของมนุษย์สูง ค่าที่เข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีความมั่นคงของมนุษย์ต่ำ ในปี 2548 พบว่าจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์สูงสุด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสงคราม 0.87 รองลงไปคือจังหวัดมหาสารคาม 0.85 และจังหวัดสตูล 0.85 และจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.21

สำหรับปี 2549 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้รวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ระดับพื้นที่ 56 ตัวชี้วัดของทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อประเมินสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งในการรวบรวมข้อมูลได้ประสบปัญหาความไม่ครบถ้วนและทันสมัยของข้อมูล

ตัวชี้วัดแต่ละตัวมีช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลไม่เท่ากัน กระทรวงจึงได้ใช้ข้อมูลที่ทันสมัยที่สุดของตัวชี้วัดมาประมวลผลหาค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ ดังนั้นฐานเวลาของข้อมูลตัวชี้วัดบางตัวจึงต่างกัน ทั้งนี้ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์เพิ่งเริ่มมีการทำเป็นครั้งแรก และเริ่มใช้ได้เพียง 1 ปี จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทั้งตัวชี้วัดและการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัด ซึ่งกระทรวงมีความพยายามและตั้งใจที่จะจัดทำรายงานสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ภายใต้กรอบมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กระทรวงร่วมกับสถาบันการศึกษาจัดทำขึ้นโดยผ่านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้มีการพัฒนาตัวชี้วัดให้เหมาะสม ตรง ชัดเจน สามารถสะท้อนสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการเชื่อมโยงด้านข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ถึงอย่างไรก็ตาม รายงานสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในระดับจังหวัดที่จัดทำขึ้นนี้สามารถที่จะเปรียบเทียบสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมทุกมิติ และในแต่ละมิติของจังหวัดต่าง ๆ จะทำให้จังหวัดทราบจุดอ่อนจุดแข็งของจังหวัด สามารถที่จะจัดลำดับความสำคัญมิติที่จะต้องเร่งแก้ไข หรือพัฒนารวมทั้งแนวทางและเป้าหมายในการดำเนินการ และเป็นเกณฑ์ประเมินผลสำเร็จของการพัฒนาในแต่ละด้านของจังหวัดด้วย

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ระดับโลก

รายงานสถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2549 นำเสนอภายใต้กรอบมาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ รวบรวมข้อมูลทุกัญญัติที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเก็บแบ่งตามองค์ประกอบ 10 มิติ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย การศึกษา การมีงานทำและรายได้ ความมั่นคงส่วนบุคคล ครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม สังคม-วัฒนธรรม สิทธิและความ

เป็นธรรม และการเมืองและธรรมาภิบาล มีตัวชี้วัดรวม 56 ตัวชี้วัดเป็นข้อมูลที่ทันสมัยที่สุดที่สามารถรวบรวมได้ ทั้งนี้ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0 - 1

เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์ในระดับประเทศ พบว่าประเทศไทยมีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ปี 2549 อยู่ที่ระดับที่ต่ำกว่าค่าความมั่นคงของมนุษย์โลกประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์แรก ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี 0.9757 รองลงมาคือจังหวัดสิงห์บุรี 0.9346 จังหวัดมณฑลสารคาม 0.9307 จังหวัดชัยภูมิ 0.9056 และจังหวัดมหาสารคาม 0.9025 จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมต่ำ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ และนครราชสีมา 39 จังหวัด โดยจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมต่ำสุด ได้แก่ จังหวัด 0.1371

เมื่อพิจารณาความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวม เมื่อเทียบกับค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์โลกได้ จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมสูงสุด ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ 0.7290 รองลงมาคือกาฬสินธุ์ 0.7092 นครราชสีมา 0.6804 นครใต้ 0.6538 และอุบลราชธานี 0.6470 จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมต่ำ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ 0.6188 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์โลกประมาณร้อยละ 10 โดยค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์โลกปี 2549 อยู่ที่ระดับ 0.8050

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ในปี 2549 เมื่อเปรียบเทียบค่าดัชนีเฉลี่ยของประเทศในแต่ละมิติพบว่า มิติที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์สูงสุด คือ มิติสังคม-วัฒนธรรม 0.7038 รองลงไปคือมิติสิทธิและความเป็นธรรม 0.7028 และมิติการมีงานทำและรายได้ 0.7018 มิติที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ต่ำสุด คือ มิติการเมืองและธรรมาภิบาล 0.6895 ซึ่งเป็นมิติเดียวที่มีค่าดัชนีต่ำกว่าค่าดัชนีโดยภาพรวมเฉลี่ยทั้งประเทศ คือ 0.6924

ตาราง ดัชนีรวมทุกมิติของมาตรฐานความมั่นคงของมนุษย์ แยกรายภาค

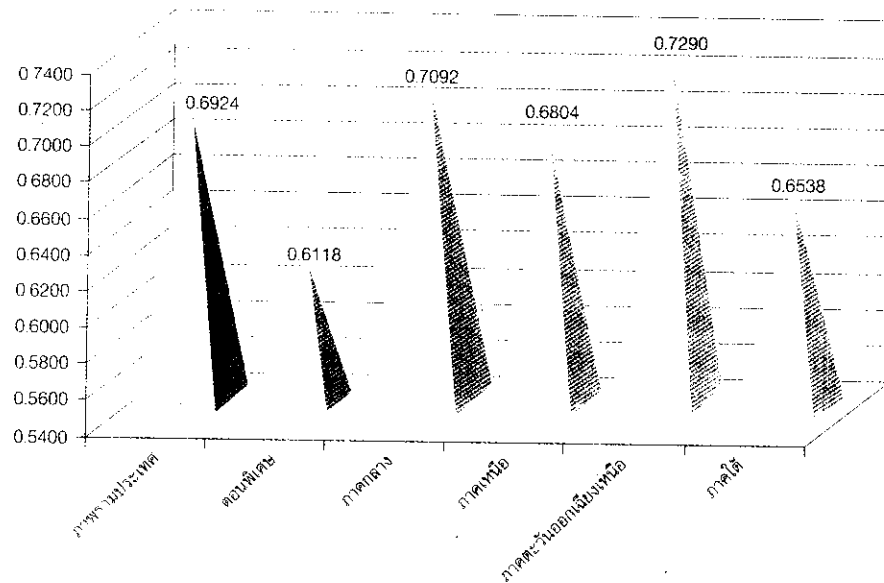
ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index : CHSI)

จังหวัด	1. มิติ ที่อยู่อาศัย	2. มิติ สุขภาพอนามัย	3. มิติ การศึกษา	4. มิติ การมีงานทำ และรายได้	5. มิติ ความมั่นคง ส่วนบุคคล	6. มิติ ครอบครัว	7. มิติ การสนับสนุน ทางสังคม	8. มิติ สังคม-วัฒนธรรม	9. มิติ สิทธิและ ความเป็นธรรม	10. มิติ การเมืองและ ธรรมาภิบาล	ค่า CHSI รวม
ภาพรวมประเทศ	0.6959	0.6986	0.6976	0.7018	0.6945	0.7010	0.7017	0.7038	0.7028	0.6895	0.6924
ตอนพิเศษ	0.4364	0.7512	0.5727	0.8766	0.4742	0.8146	0.8434	0.8855	0.4363	0.5929	0.6118
นนทบุรี	0.4960	0.7350	0.6196	0.9420	0.5149	0.9173	0.7662	0.9879	0.2503	0.5503	0.6829
กรุงเทพมหานคร	0.2671	0.8521	0.5615	0.7875	0.5543	0.6329	0.9198	0.9304	0.3347	0.8161	0.6473
ปทุมธานี	0.5876	0.7922	0.5287	0.8614	0.2466	0.8626	0.7998	0.8175	0.5851	0.5721	0.5701
สมุทรปราการ	0.3951	0.6254	0.5810	0.9154	0.5308	0.8457	0.8878	0.8061	0.5753	0.4329	0.5470
ภาคกลาง	0.6869	0.7119	0.7237	0.7414	0.6347	0.7334	0.7164	0.7231	0.6955	0.6988	0.7092
สมุทรสงคราม	0.7101	0.8641	0.8243	0.8678	0.7149	0.6761	0.7430	0.7955	0.7255	0.7164	0.9757
สิงห์บุรี	0.8085	0.7880	0.8781	0.6967	0.7518	0.7274	0.6361	0.7596	0.7333	0.7801	0.9346
เพชรบุรี	0.7982	0.7343	0.8396	0.7249	0.6792	0.7579	0.7680	0.7420	0.7142	0.8220	0.9025
อ่างทอง	0.7912	0.7013	0.7962	0.7771	0.6982	0.7276	0.6807	0.7167	0.7233	0.8099	0.8561
ราชบุรี	0.8471	0.7606	0.7042	0.7448	0.6808	0.6197	0.6800	0.7590	0.7179	0.7829	0.8265
สระบุรี	0.6875	0.7512	0.6822	0.7489	0.7000	0.8368	0.7824	0.7216	0.6663	0.6944	0.7776
นครปฐม	0.6769	0.8493	0.6688	0.7431	0.5592	0.7362	0.6952	0.7591	0.6523	0.7289	0.7260
สุพรรณบุรี	0.7224	0.6396	0.7750	0.6373	0.7234	0.7506	0.6771	0.6496	0.7064	0.8373	0.7187
พระนครศรีอยุธยา	0.7113	0.6273	0.7789	0.8798	0.6185	0.7816	0.8092	0.7464	0.6633	0.5026	0.7185
จันทบุรี	0.7172	0.7163	0.6999	0.6759	0.6951	0.6489	0.6455	0.7582	0.6719	0.7783	0.6918
ลพบุรี	0.7441	0.7431	0.7458	0.6523	0.7412	0.6905	0.6840	0.6902	0.7215	0.5518	0.6842
สระแก้ว	0.6858	0.7789	0.6971	0.7628	0.7441	0.7419	0.6475	0.5931	0.6975	0.5931	0.6819
ประจวบคีรีขันธ์	0.7347	0.6744	0.7231	0.7663	0.6406	0.6728	0.6641	0.7029	0.6598	0.7940	0.6793
ชลบุรี	0.5307	0.8149	0.6034	0.8502	0.3297	0.9714	0.7669	0.7576	0.6935	0.5368	0.6753
ตราด	0.6186	0.6786	0.7247	0.7323	0.6516	0.6852	0.7554	0.6991	0.6804	0.7806	0.6614
ชัยนาท	0.7372	0.6240	0.8223	0.5871	0.7673	0.6255	0.6377	0.6767	0.7061	0.7267	0.6469
กาญจนบุรี	0.7175	0.7071	0.6604	0.7543	0.6797	0.7078	0.6643	0.7051	0.6799	0.6404	0.6400
ระยอง	0.3418	0.6670	0.6619	0.7006	0.3712	0.9218	0.7733	0.8125	0.6862	0.8061	0.5920
นครนายก	0.6799	0.7536	0.5594	0.6419	0.6881	0.6226	0.6558	0.7235	0.6942	0.7227	0.5826
ปราจีนบุรี	0.6666	0.6823	0.7974	0.6806	0.5043	0.7198	0.8022	0.7592	0.6807	0.5213	0.5576
ฉะเชิงเทรา	0.6228	0.6235	0.7391	0.7012	0.6273	0.7692	0.7514	0.7145	0.6907	0.5646	0.5493
สมุทรสาคร	0.5609	0.4827	0.5405	0.9869	0.3981	0.7445	0.8401	0.6663	0.7461	0.6833	0.5242
ภาคเหนือ	0.7711	0.6799	0.7187	0.6395	0.7852	0.6568	0.6432	0.6889	0.7207	0.6148	0.6804
ลำปาง	0.8726	0.7136	0.8063	0.6601	0.8246	0.7357	0.7526	0.7170	0.6920	0.7024	0.8810
เชียงใหม่	0.8360	0.7785	0.7412	0.6260	0.7938	0.6205	0.6475	0.7883	0.6840	0.7996	0.8540
อุตรดิตถ์	0.8851	0.7292	0.8558	0.6440	0.7788	0.6413	0.5688	0.7014	0.7357	0.6510	0.8092
แพร่	0.8922	0.5729	0.7645	0.6379	0.8255	0.6916	0.5743	0.7117	0.6131	0.8969	0.7804
ลำพูน	0.8876	0.6274	0.7348	0.6082	0.8065	0.6316	0.5248	0.7099	0.7149	0.8692	0.7804
อุทัยธานี	0.7812	0.6904	0.7642	0.6177	0.7854	0.6046	0.6937	0.6482	0.7194	0.7664	0.7264
น่าน	0.8546	0.7024	0.7486	0.6031	0.8115	0.5596	0.6485	0.6904	0.7395	0.6024	0.7129
สุโขทัย	0.8073	0.6871	0.7773	0.6265	0.7829	0.6812	0.5972	0.6489	0.7480	0.6384	0.7086
แม่ฮ่องสอน	0.4379	0.7912	0.4001	0.7524	0.7937	0.7505	0.9711	0.7186	0.7530	0.3987	0.6986
เพชรบูรณ์	0.7338	0.7263	0.7634	0.6298	0.7660	0.7493	0.5911	0.6491	0.7324	0.5021	0.6486
พิจิตร	0.7541	0.6017	0.8427	0.6101	0.7811	0.6035	0.6589	0.6622	0.7199	0.6087	0.6203
พิษณุโลก	0.7636	0.7099	0.7012	0.5519	0.7208	0.7444	0.6189	0.7108	0.6767	0.6508	0.6133
พะเยา	0.7361	0.5001	0.8286	0.6177	0.7906	0.6348	0.6323	0.6846	0.7280	0.6344	0.5920
ตาก	0.7061	0.7755	0.4311	0.6875	0.7833	0.7324	0.6436	0.6841	0.7300	0.3594	0.5686

ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index : CHSI)

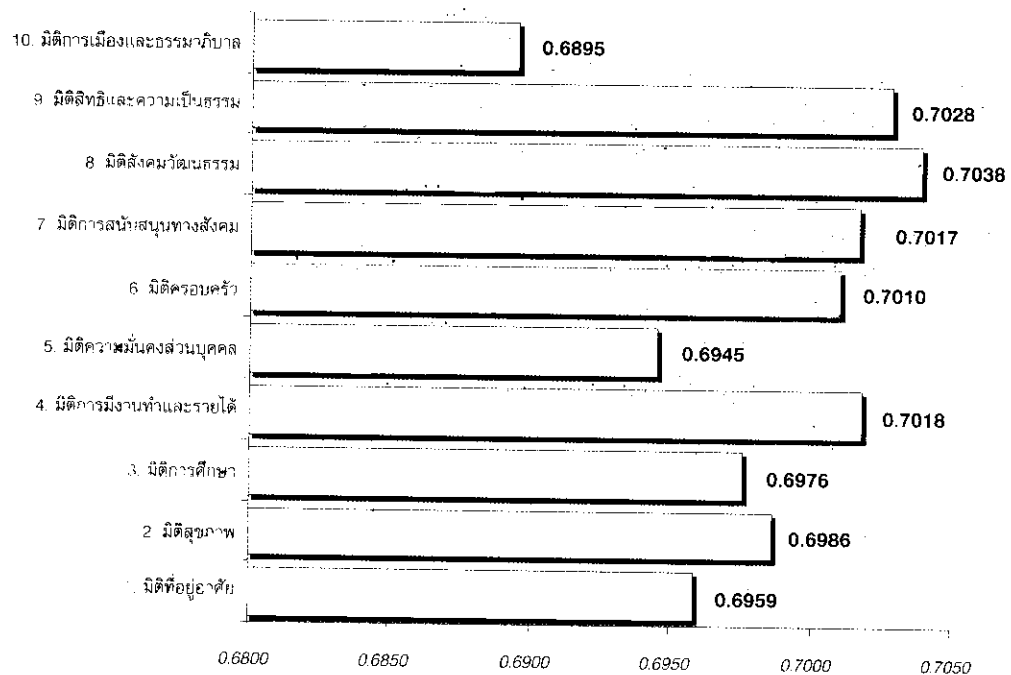
จังหวัด	1. มิติ ที่อยู่อาศัย	2. มิติ สุขภาพอนามัย	3. มิติ การศึกษา	4. มิติ การมีงานทำ และรายได้	5. มิติ ความมั่นคง ส่วนบุคคล	6. มิติ ครอบครัวยุ	7. มิติ การสนับสนุน ทางสังคม	8. มิติ สังคม-วัฒนธรรม	9. มิติ สิทธิและ ความเป็นธรรม	10. มิติ การเมืองและ ธรรมาภิบาล	ค่า CHSI รวม
เชียงใหม่	0.7346	0.6634	0.6455	0.6522	0.8295	0.5741	0.6123	0.7002	0.7508	0.4284	0.5678
กำแพงเพชร	0.7384	0.5718	0.6436	0.6996	0.7559	0.6998	0.5992	0.6413	0.7661	0.4666	0.5049
นครสวรรค์	0.6883	0.7163	0.7695	0.6463	0.7189	0.5103	0.5996	0.6440	0.7493	0.4768	0.5032
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.7562	0.6686	0.7235	0.6567	0.7895	0.6873	0.7094	0.6554	0.7294	0.7073	0.7290
มหาสารคาม	0.8036	0.8197	0.8499	0.6620	0.8089	0.6668	0.7323	0.6546	0.7287	0.8260	0.9307
ขอนแก่น	0.8120	0.7592	0.8253	0.6395	0.7704	0.7873	0.7176	0.6734	0.7191	0.8397	0.9056
กาฬสินธุ์	0.7697	0.7846	0.7504	0.6922	0.7917	0.7249	0.6980	0.6355	0.7480	0.8612	0.8926
อุบลราชธานี	0.6812	0.8421	0.6731	0.6668	0.7873	0.7887	0.7534	0.7015	0.7485	0.7583	0.8792
ร้อยเอ็ด	0.7585	0.7758	0.7661	0.6557	0.8010	0.7202	0.7498	0.6379	0.7083	0.7995	0.8468
นครราชสีมา	0.7451	0.8553	0.7453	0.6098	0.7783	0.6628	0.6566	0.6423	0.7451	0.7731	0.8227
อำนาจเจริญ	0.8160	0.6905	0.6961	0.6890	0.7773	0.7620	0.6922	0.6669	0.7472	0.7685	0.8132
เลย	0.8292	0.6008	0.8124	0.6542	0.7797	0.6829	0.6918	0.7055	0.7465	0.7801	0.8049
มุกดาหาร	0.7588	0.5961	0.7956	0.7069	0.7768	0.6758	0.7678	0.6471	0.7134	0.7512	0.7473
ยโสธร	0.7968	0.6458	0.7960	0.6875	0.8213	0.6207	0.7768	0.6276	0.6980	0.7655	0.7310
บุรีรัมย์	0.7343	0.6373	0.6863	0.6117	0.7806	0.7824	0.6312	0.6619	0.7586	0.7132	0.6996
หนองคาย	0.7495	0.6294	0.5742	0.6571	0.7860	0.6837	0.7619	0.7051	0.7686	0.6316	0.6743
อุดรธานี	0.7259	0.6570	0.7218	0.6461	0.7653	0.7080	0.7351	0.6457	0.7315	0.6606	0.6721
สุรินทร์	0.6040	0.8803	0.5904	0.7104	0.8038	0.6731	0.5721	0.6629	0.7292	0.4278	0.6649
สกลนคร	0.7923	0.6960	0.6387	0.5802	0.8006	0.7123	0.7544	0.6108	0.6937	0.6632	0.6532
นครพนม	0.8210	0.4484	0.7861	0.5748	0.8162	0.6607	0.7665	0.6415	0.7502	0.6660	0.6493
หนองบัวลำภู	0.8113	0.5389	0.5610	0.7461	0.7898	0.6071	0.7017	0.6883	0.7165	0.6306	0.6019
ชัยภูมิ	0.8206	0.1887	0.7868	0.6348	0.7927	0.5766	0.6755	0.6354	0.7625	0.6484	0.5027
ศรีสะเกษ	0.5873	0.7595	0.6954	0.6349	0.7732	0.5624	0.6475	0.6081	0.6478	0.4835	0.3748
ภาคใต้	0.6109	0.7262	0.6313	0.7279	0.6125	0.6900	0.6986	0.7057	0.7328	0.7691	0.6538
พังงา	0.6530	0.7449	0.7586	0.7875	0.7680	0.7161	0.6966	0.6770	0.7481	0.8853	0.8859
สงขลา	0.6704	0.8188	0.6821	0.8022	0.5912	0.7729	0.7144	0.7617	0.7230	0.8538	0.8631
พัทลุง	0.7318	0.6633	0.7742	0.7043	0.7168	0.6786	0.5801	0.7308	0.7505	0.9587	0.8365
สุราษฎร์ธานี	0.6414	0.8213	0.7661	0.8070	0.5327	0.7646	0.6319	0.7013	0.7448	0.8706	0.8326
ตรัง	0.6259	0.7103	0.7725	0.6650	0.5565	0.7410	0.6089	0.6767	0.7307	0.9554	0.7643
ชุมพร	0.5768	0.8043	0.6408	0.6852	0.6759	0.6696	0.5949	0.6516	0.7187	0.9435	0.7222
สตูล	0.6848	0.7356	0.6524	0.7340	0.6941	0.7729	0.7568	0.6717	0.6949	0.9292	0.7221
ภูเก็ต	0.5120	0.7630	0.6461	0.7871	0.2284	0.9107	0.8525	0.8509	0.7185	0.6752	0.7120
กระบี่	0.4918	0.6896	0.7195	0.6644	0.6413	0.7630	0.7379	0.6367	0.7433	0.8473	0.6478
นครศรีธรรมราช	0.6196	0.5891	0.7439	0.6514	0.7210	0.5040	0.5540	0.6894	0.7380	0.8635	0.5724
นราธิวาส	0.6585	0.6741	0.5135	0.7517	0.6702	0.5367	0.7888	0.7952	0.7441	0.4941	0.5504
ยะลา	0.5746	0.8191	0.5202	0.7287	0.5193	0.6803	0.7977	0.6968	0.7407	0.4255	0.4810
ระนอง	0.5610	0.6328	0.5549	0.7324	0.5170	0.6177	0.6373	0.6962	0.7261	0.8331	0.4265
ปัตตานี	0.5808	0.7006	0.4928	0.6896	0.6456	0.5421	0.8278	0.6454	0.7383	0.2322	0.1371

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมรายภาค เปรียบเทียบกับภาพรวมประเทศ ปี 2549

หมายเหตุ : การแบ่งพื้นที่ภาค ดูหน้า 63

กราฟแสดงการค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ เปรียบเทียบทุกมิติ ปี 2549

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ มิติที่อยู่อาศัย

ความมั่นคงของมนุษย์มิติที่อยู่อาศัยคือการมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยที่มีสภาพมั่นคง มีสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เพียงพอ และอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี โดยพิจารณาจากข้อมูลความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยต่อพื้นที่ อัตราการถือครองที่อยู่อาศัย อัตราการมีไฟฟ้าใช้ อัตราการมีน้ำประปาใช้ อัตราการมีส้วม และอัตราพื้นที่ป่าไม้ต่อจำนวนพื้นที่ทั้งหมด ผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.6959 ค่าสูงสุด 0.8922 ค่าต่ำสุด 0.2671 และมีค่าเฉลี่ยความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย 78.42 หลังต่อตารางกิโลเมตร

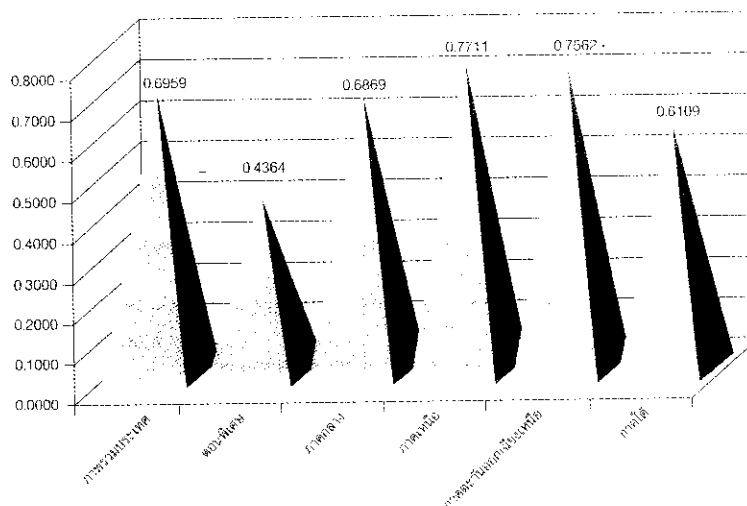
อัตราการถือครองที่อยู่อาศัยร้อยละ 82.79 อัตราการมีไฟฟ้าใช้ร้อยละ 78.91 อัตราการมีน้ำประปาใช้ร้อยละ 66.51 อัตราการมีส้วมร้อยละ 97.43 และอัตราพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 25.46 ต่อจำนวนพื้นที่ทั้งหมด

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติที่อยู่อาศัยสูงสุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดแพร่ 0.8922 รองลงไปคือจังหวัดลำพูน 0.8876 จังหวัดอุดรธานี 0.8851 จังหวัดลำปาง 0.8726 และจังหวัดน่าน 0.8546 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติที่อยู่อาศัยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 32 จังหวัด ทั้งนี้จังหวัดที่มีค่าดัชนีอยู่ลำดับท้าย ๆ จะมีปัญหาเรื่องมีพื้นที่ป่าไม้ค่อนข้างน้อยและมีความหนาแน่นของครัวเรือนต่อพื้นที่ค่อนข้างสูง

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติที่อยู่อาศัย

อันดับ	ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติที่อยู่อาศัย	ค่าเฉลี่ย/ค่าจริง
1	ความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยต่อตารางกิโลเมตร	78.42 หลัง
2	อัตราการถือครองที่อยู่อาศัย	82.79 %
3	อัตราการมีไฟฟ้าใช้	78.91 %
4	อัตราการมีน้ำประปาใช้	66.51 %
5	อัตราการมีส้วมใช้	97.43 %
6	อัตราพื้นที่ป่าไม้ต่อจำนวนพื้นที่ทั้งหมด	25.46 %

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ มิติที่อยู่อาศัย แยกตามรายการค่า

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ มิติสุขภาพอนามัย

ความมั่นคงของมนุษย์มิติสุขภาพอนามัย คือการมีสถานภาพด้านสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับการคุ้มครองจากหลักประกันด้านสุขภาพที่เพียงพอ สามารถเข้าถึงได้โดยมีข้อจำกัดน้อยและปราศจากพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้านร่างกายและจิตใจ โดยพิจารณาจากข้อมูลเตียงต่อจำนวนผู้ป่วย แพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย ทันตแพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย พยาบาลต่อจำนวนผู้ป่วย และผู้ป่วยเอดส์ต่อประชากร 100,000 คน ผลการศึกษพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสุขภาพอนามัย โดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.6986 ค่าสูงสุด 0.8803 ค่าต่ำที่สุด 0.1887 และมีค่าเฉลี่ยของเตียง 1 เตียงต่อจำนวนผู้ป่วย

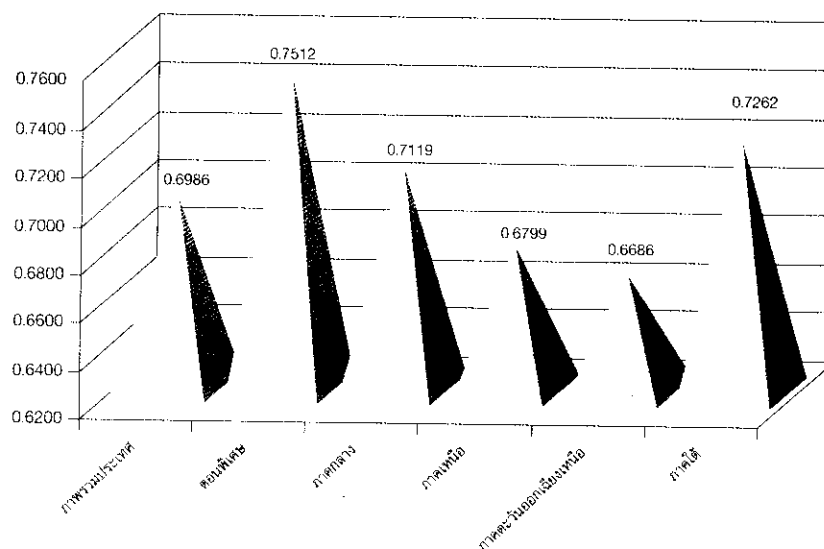
1,302.08 คน แพทย์ 1 คนต่อจำนวนผู้ป่วย 12,470.92 คน ทันตแพทย์ 1 คนต่อจำนวนผู้ป่วย 42,875.29 คน พยาบาล 1 คนต่อจำนวนผู้ป่วย 1,270.22 คน และจำนวนผู้ป่วยเอดส์ 14.16 คนต่อประชากร 100,000 คน

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสุขภาพอนามัยสูงสุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ 0.8803 รองลงไปคือจังหวัดสมุทรสงคราม 0.8641 จังหวัดนครราชสีมา 0.8553 กรุงเทพมหานคร 0.8521 และจังหวัดนครปฐม 0.8493 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสุขภาพอนามัยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 34 จังหวัด ทั้งนี้จังหวัดที่มีค่าดัชนีอยู่ลำดับท้าย ๆ จะเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนของเตียง แพทย์ ทันตแพทย์ และพยาบาลต่อผู้ป่วยจำนวนมาก

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสุขภาพอนามัย

ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดภาษาอังกฤษ	ค่าเฉลี่ย / อันดับ
7	เตียงต่อจำนวนผู้ป่วย	1,302.08 คน
8	แพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย	12,470.92 คน
9	ทันตแพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย	42,875.29 คน
10	พยาบาลต่อจำนวนผู้ป่วย	1,270.22 คน
11	ผู้ป่วยเอดส์ต่อประชากร 100,000 คน	14.16 คน

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ มิติสุขภาพอนามัย แยกตามรายการ

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ นิติการศึกษา

ความมั่นคงของมนุษย์นิติการศึกษาคือ การได้รับการศึกษาที่ดีอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าการ ศึกษาภาคบังคับ และการได้รับการศึกษาต่อ เองอย่างเท่าเทียม ตลอดจนได้ใช้ความรู้ความ สามารถในการประกอบอาชีพตรงตามการศึกษา ที่ได้รับมา โดยพิจารณาจากข้อมูลจำนวนนัก เรียนต่อห้องเรียน ครูต่อจำนวนนักเรียน นักเรียน ขั้นมัธยมศึกษาและประถมศึกษาต่อ 1,000 ครู เรือน การออกกลางคันของนักเรียนต่อ 1,000 ครูเรือนนักเรียนที่มีปัญหาด้านน้ำหนักและส่วน สูงต่อ 1,000 ครูเรือน และนักเรียนที่มีปัญหา การปรับตัวด้านอารมณ์ต่อ 1,000 ครูเรือน ผล การศึกษาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์นิติ การศึกษาโดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.6976 ค่าสูงสุด 0.8781 ค่าต่ำสุด 0.2524 และมีค่าเฉลี่ยนักเรียนจำนวน 24.57 คนต่อห้องเรียน

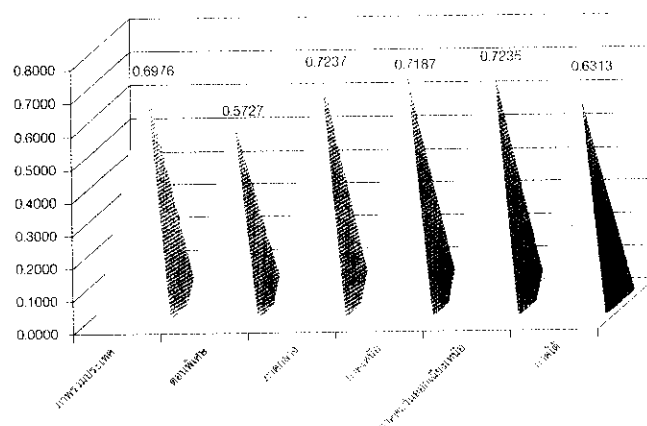
ครู 1 คนต่อนักเรียนจำนวน 21.26 คน นักเรียน ขั้นมัธยมและประถมศึกษาจำนวน 482.38 คนต่อ 1,000 ครูเรือน มีนักเรียนที่ออกจากการศึกษา กลางคันจำนวน 8.32 คนต่อ 1,000 ครูเรือนนัก เรียนที่มีปัญหาด้านน้ำหนักและส่วนสูงจำนวน 32.77 คนต่อ 1,000 ครูเรือน และมีนักเรียนที่ มีปัญหาการปรับตัวด้านอารมณ์จำนวน 0.32 คนต่อ 1,000 ครูเรือน

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ นิติการศึกษาสูงสุด 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี 0.8781 รองลงไปที่คือจังหวัดอุดรธานี 0.8558 จังหวัดมหาสารคาม 0.8459 จังหวัดพิจิตร 0.8427 และจังหวัดเพชรบุรี 0.8396 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนี ความมั่นคงของมนุษย์นิติการศึกษาต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ของประเทศจำนวน 32 จังหวัด ทั้งนี้จังหวัดที่มี ค่าดัชนีอยู่ลำดับท้ายๆ จะมีปัญหานักเรียนออก จากโรงเรียนกลางคันและนักเรียนที่มีปัญหาด้าน น้ำหนักและส่วนสูง ค่อนข้างสูงกว่าจังหวัดอื่นๆ

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์นิติการศึกษา

ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดสถานะโลก	ค่าเฉลี่ย
12	นักเรียนต่อห้องเรียน	24.57 คน
13	ครูต่อจำนวนนักเรียน	21.26 คน
14	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาและประถมต่อ 1,000 ครูเรือน	482.38 คน
15	การออกกลางคันต่อ 1,000 ครูเรือน	8.32 คน
16	นักเรียนที่มีปัญหาด้านน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ต่อ 1,000 ครูเรือน	32.77 คน
17	นักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวด้านอารมณ์ต่อ 1,000 ครูเรือน	0.32 คน

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ นิติการศึกษา แยกตามรายภาค

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ นิติการมืงานทำและรายได้

ความมั่นคงของมนุษย์นิติการมืงานทำและรายได้คือการได้ทำงานเต็มเวลาที่มั่นคงและพึงพอใจ มีรายได้และเงินออมที่เพียงพอแก่การดำรงชีพ โดยไม่มีหนี้สินที่ไม่มีคุณค่าโดยพิจารณาจากข้อมูลจำนวนผู้มีงานทำต่อครัวเรือน รายได้ต่อครัวเรือน การมีส่วนในรายได้ของคนที่ยากที่สุด 20 % แรก สัมประสิทธิ์จีนิ อัตราครัวเรือนที่เป็นหนี้ และมูลค่าหนี้ต่อครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์นิติการมืงานทำและรายได้ โดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.7018 ค่าสูงสุด 0.9869 ค่าต่ำสุด 0.5519 และมีค่าเฉลี่ยผู้มีงานทำ จำนวน

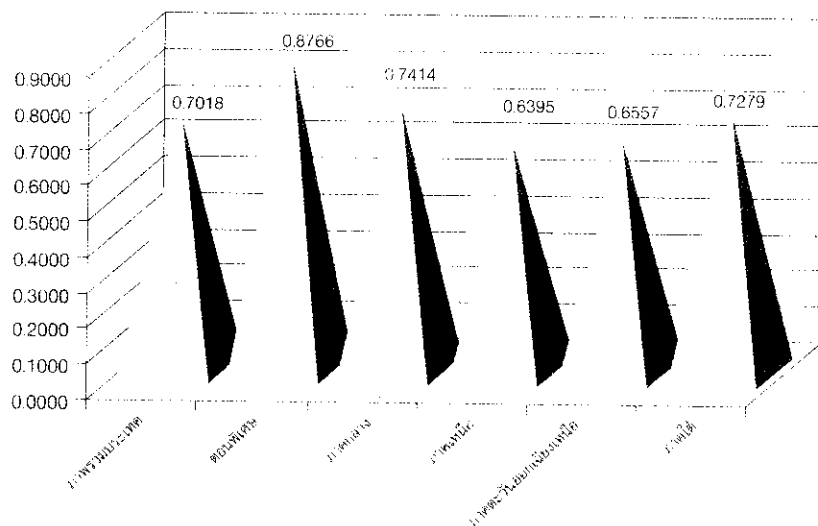
2.135 คนต่อครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน 13,356.79 บาทต่อเดือน การมีส่วนในรายได้ของคนที่ยากที่สุด 20 % แรกเท่ากับ 11.449 สัมประสิทธิ์จีนิเท่ากับ 0.304 ครัวเรือนที่เป็นหนี้ร้อยละ 67.558 และมูลค่าหนี้ 95,506.33 บาทต่อครัวเรือน

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์นิติการมืงานทำและรายได้สูงสุด 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร 0.9869 รองลงไปคือจังหวัดนนทบุรี 0.9420 จังหวัดสมุทรปราการ 0.9154 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 0.8798 และจังหวัดสมุทรสงคราม 0.8678 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์นิติการมืงานทำและรายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 46 จังหวัด ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะมีจำนวนรายได้ต่อครัวเรือนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์นิติการมืงานทำและรายได้

ลำดับ	ตัวชี้วัดการมืงานทำและรายได้	ค่าเฉลี่ย/คน/ครัว
19	รายได้ของครัวเรือนต่อครัวเรือน	13,356.79 บาท
20	การมีส่วนในรายได้ของคนที่ยากที่สุด 20 % แรก	11.449 %
21	สัมประสิทธิ์จีนิ	0.304
22	อัตราครัวเรือนที่เป็นหนี้	67.558 %
23	มูลค่าหนี้ต่อครัวเรือน	95,506.33 บาท

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ นิติการมืงานทำและรายได้ แยกตามรายการ

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ มิติความมั่นคงส่วนบุคคล

ความมั่นคงของมนุษย์มีความมั่นคงส่วนบุคคลคือความปลอดภัยและรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน โดยพิจารณาจากข้อมูลจำนวนคดีต่างๆ ที่เกิดต่อครัวเรือน 100,000 ครัวเรือน อันได้แก่ คดีฆาตกรรม คดีปล้นทรัพย์ คดีชิงทรัพย์ คดีทำร้ายร่างกาย คดีข่มขืน และคดีวัตถุลามกอนาจาร ผลการศึกษาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติความมั่นคงส่วนบุคคลโดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.6945 ค่าสูงสุด 0.8295 ค่าต่ำสุด 0.2283 และมีค่าเฉลี่ยคดีฆาตกรรม 32.990 คดีต่อ

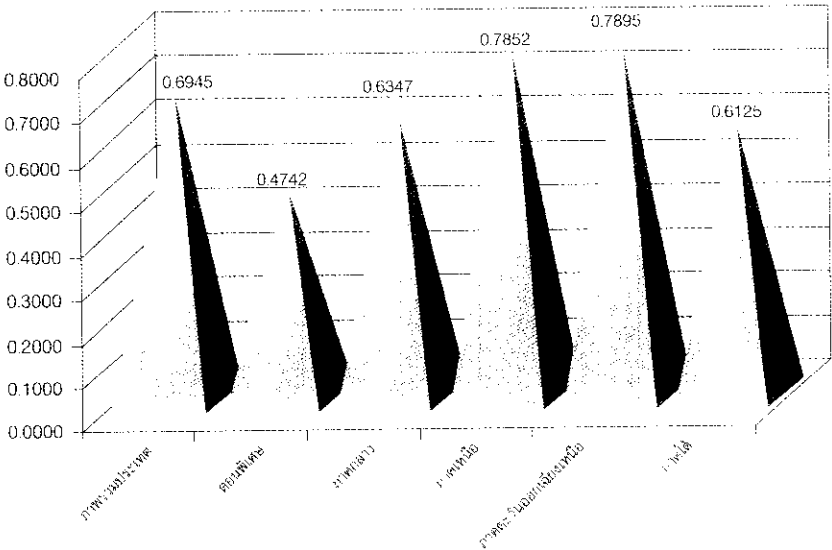
100,000 ครัวเรือน คดีปล้นทรัพย์ 7.351 คดีต่อ 100,000 ครัวเรือน คดีชิงทรัพย์ 13.010 คดีต่อ 100,000 ครัวเรือน คดีทำร้ายร่างกาย 146.040 คดีต่อ 100,000 ครัวเรือน คดีข่มขืน 33.649 คดีต่อ 100,000 ครัวเรือน และคดีวัตถุลามกอนาจาร 11.204 คดีต่อ 100,000 ครัวเรือน

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติความมั่นคงส่วนบุคคลสูงสุด 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย 0.8295 รองลงไปคือจังหวัดแพร่ 0.8254 จังหวัดลำปาง 0.8245 จังหวัดยโสธร 0.8212 และจังหวัดนครพนม 0.8161 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติความมั่นคงส่วนบุคคลต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 28 จังหวัด ทั้งนี้ส่วนใหญ่มีการเกิดคดีต่างๆ จำนวนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในทุกประเภท

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติความมั่นคงส่วนบุคคล

อันดับ	จังหวัด	อันดับ
24	คดีฆาตกรรมต่อ 100,000 ครัวเรือน	32.990 คดี
25	คดีปล้นทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน	7.351 คดี
26	คดีชิงทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน	13.010 คดี
27	คดีทำร้ายร่างกายต่อ 100,000 ครัวเรือน	146.040 คดี
28	คดีข่มขืนต่อ 100,000 ครัวเรือน	33.649 คดี
29	คดีวัตถุลามกอนาจารต่อ 100,000 ครัวเรือน	11.204 คดี

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ มิติความมั่นคงส่วนบุคคล แยกตามรายการ

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ มิติครอบครัว

ความมั่นคงของมนุษย์มิติครอบครัวคือการที่สมาชิกครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดี เคารพ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการร่วมรับผิดชอบ ในภาระของครอบครัว โดยพิจารณาจากข้อมูล อัตราการสมรส อัตราการหย่า อัตราครอบครัวอบอุ่น อัตราครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี อัตราครอบครัวที่พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ผลการศึกษาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติครอบครัวโดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.7010 ค่าสูงสุด 0.9714 ค่าต่ำสุด 0.5040 และมีค่าเฉลี่ยของประเทศของอัตราการสมรส 55.10 คู่ต่อ 1,000

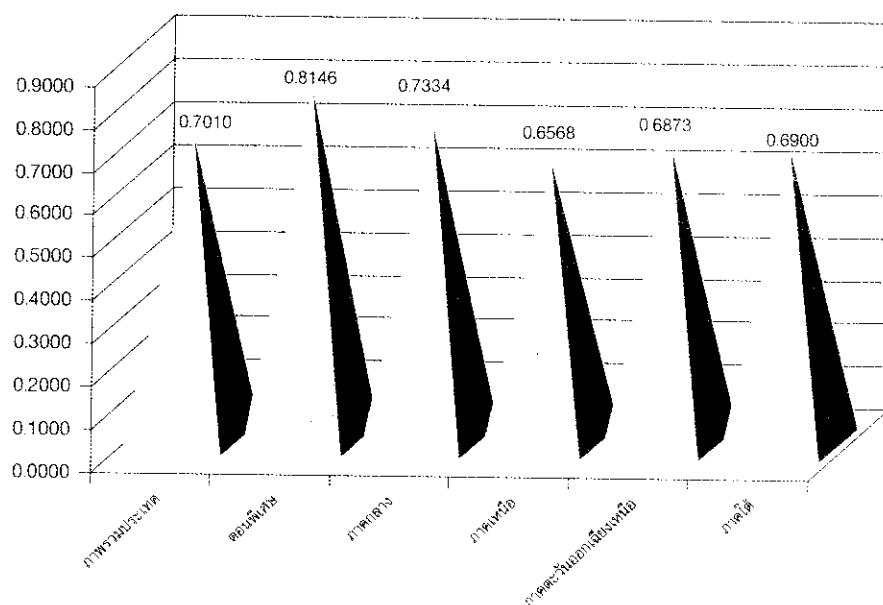
ครัวเรือน อัตราการหย่า 56.81 คู่ต่อ 1,000 ครัวเรือน ครอบครัวอบอุ่นร้อยละ 98.61 อัตราครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี 75.76 และอัตราครอบครัวที่พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ 56.27

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติครอบครัวสูงสุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี 0.9714 รองลงไปคือจังหวัดระยอง 0.9218 จังหวัดนนทบุรี 0.9173 จังหวัดภูเก็ต 0.9107 และจังหวัดปทุมธานี 0.8626 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติครอบครัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 39 จังหวัด ทั้งนี้ประเด็นที่ควรดำเนินการโดยเร่งด่วนคือการพัฒนาครอบครัวให้สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติครอบครัว

ลำดับ	ตัวชี้วัดย่อย	ค่าเฉลี่ย/จังหวัด
30	อัตราการสมรส	55.10 %
31	อัตราการหย่า	56.81 %
32	อัตราครอบครัวอบอุ่น	98.61 %
33	อัตราครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี	75.76 %
34	อัตราครอบครัวที่พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้	56.27 %

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ มิติครอบครัว แยกตามรายการ

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ นิตินการสนับสนุนทางสังคม

ความมั่นคงของมนุษย์นิตินการสนับสนุนทางสังคมคือการที่บุคคลมีบุคคลที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือ ได้รับการคุ้มครอง และสามารถเข้าถึงบริการของสังคมได้ โดยมีข้อจำกัดน้อย และความรู้สึกมีคุณค่าและความสุขในชีวิต โดยพิจารณาจากข้อมูลจำนวนผู้ทำประกันชีวิต ผู้ทำประกันสังคม จำนวนวัด มัสยิดและโบสถ์ และจำนวนการฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเอง ผลการศึกษาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์นิตินการสนับสนุนทางสังคมโดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.7017 ค่าสูงสุด 0.9711 ค่าต่ำสุด 0.5248 และมีค่าเฉลี่ยของประเทศของจำนวนผู้ทำประกันชีวิตร้อยละ 17.56 อัตราผู้ทำประกันสังคม 385.39 คนต่อ 1,000 ครั้วเรือน วัดจำนวน 2.19 วัดต่อ 1,000 ครั้วเรือน มัสยิดจำนวน 0.32 แห่งต่อ 1,000 ครั้วเรือน

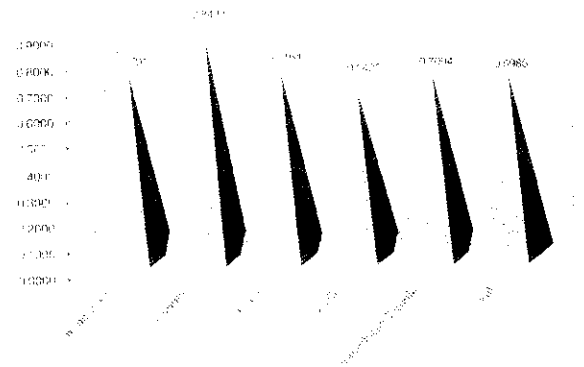
โบสถ์จำนวน 0.14 แห่งต่อ 1,000 ครั้วเรือน และมีอัตราการฆ่าตัวตาย 7.182 คนต่อประชากร 100,000 คน

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์นิตินการสนับสนุนทางสังคมสูงสุด 5 จังหวัดแรกได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน 0.9711 จรดลงไปคือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร 0.9198 จังหวัดสมุทรปราการ 0.8878 จังหวัดภูเก็ต 0.8525 และจังหวัดสมุทรสาคร 0.8401 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์นิตินการสนับสนุนทางสังคมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 43 จังหวัด ทั้งนี้จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีค่าดัชนีชีวิตผู้ทำประกันชีวิตผู้ทำประกันสังคม และจำนวนมัสยิดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ แต่มีค่าดัชนีชีวิตจำนวนโบสถ์สูงกว่าจังหวัดอื่นมา คือ 3.489 เนื่องจากในหมู่บ้านชาวเขาจะมีบ้านที่ใช้เป็นโบสถ์ จึงทำให้มีจำนวนโบสถ์มาก และมีจำนวนครั้วเรือนน้อยเมื่อคิดอัตราส่วนจำนวนโบสถ์ต่อ 1,000 ครั้วเรือนจึงทำให้มีตัวเลขสูง ในขณะที่จังหวัดอื่นมีค่าต่ำกว่า 1 จึงทำให้ค่าดัชนีรวมทั้งมิติของจังหวัดแม่ฮ่องสอนสูงกว่าทุกจังหวัด

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์นิตินการสนับสนุนทางสังคม

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ยประเทศ	ค่าเฉลี่ยจังหวัด
35 ผู้ทำประกันชีวิตต่อประชากร	17.56 %	
36 ผู้ทำประกันสังคมต่อ 1,000 ครั้วเรือน	385.39 คน	
37 จำนวนวัดต่อ 1,000 ครั้วเรือน	2.19 แห่ง	
38 จำนวนมัสยิดต่อ 1,000 ครั้วเรือน	0.32 แห่ง	
39 จำนวนโบสถ์ 1,000 ครั้วเรือน	0.14 แห่ง	
40 จำนวนการฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเองต่อประชากร 100,000 คน	7.182 คน	

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์นิตินการสนับสนุนทางสังคม แยกตามรายการ

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ มิติสังคม-วัฒนธรรม

ความมั่นคงของมนุษย์มิติสังคม-วัฒนธรรม คือการที่บุคคลมีเวลาปลอดจากการกิจการงาน เพื่อใช้สำหรับการพักผ่อนอย่างพอเพียง ตลอดจนการติดตามข่าวสารด้านสังคม-วัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาในการพัฒนาทางจิตใจ โดยการปฏิบัติศาสนกิจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน โดยพิจารณาจากข้อมูลการมีโทรศัพท์มือถือต่อครัวเรือน จำนวนองค์กรเอกชน และจำนวนผู้อยู่ในระหว่างพักผ่อน ต่อครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสังคม-วัฒนธรรม โดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.7038 ค่าสูงสุด 0.9879

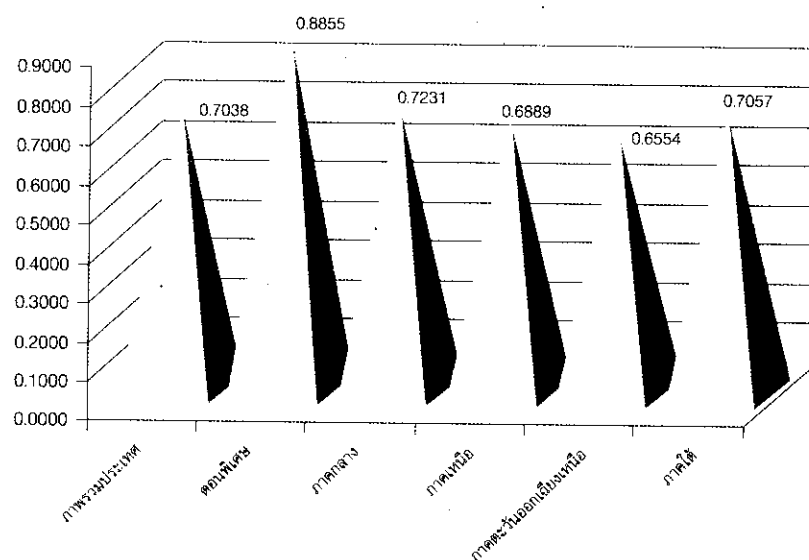
ค่าต่ำสุด 0.5931 และมีค่าเฉลี่ยของครัวเรือนร้อยละ 23.56 ที่มีโทรศัพท์มือถือ 12.48 มีคอมพิวเตอร์มีองค์กรเอกชน 3.77 ต่อ 10,000 ครัวเรือน และมีผู้อยู่ในระหว่างการพักผ่อน 564.19 คนต่อ 10,000 ครัวเรือน

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติการสนับสนุนทางสังคมสูงสุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี 0.9879 รองลงไปคือจังหวัดกรุงเทพมหานคร 0.9304 จังหวัดภูเก็ต 0.8509 จังหวัดปทุมธานี 0.8175 และจังหวัดระยอง 0.8125 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสังคม-วัฒนธรรมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 45 จังหวัด ทั้งนี้ประเด็นที่จังหวัดที่มีค่านี้อยู่ลำดับท้ายๆ ควรปรับปรุงคือ การมีโทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ของครัวเรือน รวมทั้งจำนวนองค์กรเอกชน

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสังคม-วัฒนธรรม

ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดสังคม-วัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย/จังหวัด
41	การมีโทรศัพท์ต่อครัวเรือน	23.56 %
42	การมีคอมพิวเตอร์ต่อครัวเรือน	12.48 %
43	องค์กรเอกชนต่อ 10,000ครัวเรือน	3.77 องค์กร
44	จำนวนผู้อยู่ในระหว่างพักผ่อน ต่อ 10,000 ครัวเรือน	564.19 คน

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ มิติสังคม-วัฒนธรรม แยกตามรายการ

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ มิติสิทธิและความเป็นธรรม

ความมั่นคงของมนุษย์มิติสิทธิและความเป็นธรรมคือการที่บุคคลได้รับการเคารพในสิทธิไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิ และรู้สึกถึงการได้รับโอกาสจากสังคมอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยพิจารณาจากข้อมูลจำนวนคดีในศาลปกครอง คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐ และการคัดค้านโครงการของรัฐ ผลการศึกษาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสิทธิและความเป็นธรรมโดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.7028 ค่าสูงสุด 0.7686 ค่าต่ำสุด 0.2503 และค่าเฉลี่ยของจำนวน

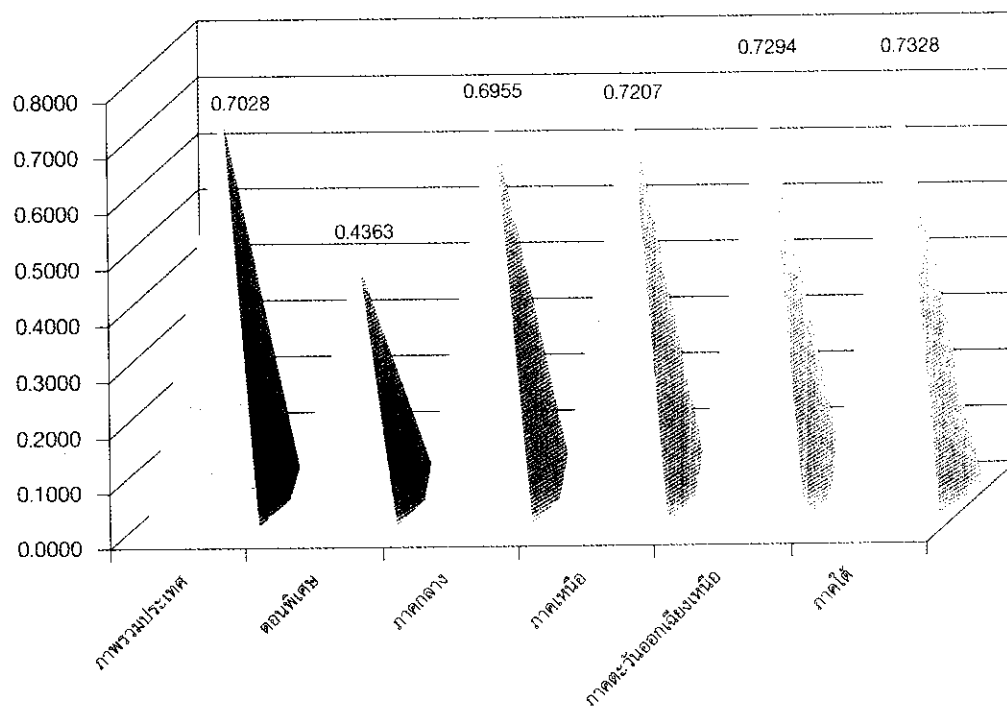
คดีในศาลปกครองของประเทศ 0.655 คดีต่อ 10,000 คร่าวเรือน คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐ 5.172 คดีต่อ 10,000 คร่าวเรือน และการคัดค้านโครงการรัฐ 3.602 คดีต่อ 10,000 คร่าวเรือน

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสิทธิและความเป็นธรรมสูงสุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดหนองคาย 0.7686 รองลงไปคือ จังหวัดกำแพงเพชร 0.7651 จังหวัดชัยภูมิ 0.7625 จังหวัดบุรีรัมย์ 0.7586 และจังหวัดแม่ฮ่องสอน 0.7530 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสิทธิและความเป็นธรรมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 25 จังหวัด โดยส่วนใหญ่จะมีจำนวนการเกิดคดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐ และการคัดค้านโครงการรัฐสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศมาก

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิติสิทธิและความเป็นธรรม

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย/จังหวัด
คดีในศาลปกครองต่อ 10,000 คร่าวเรือน	0.655 คดี
คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐต่อ 10,000 คร่าวเรือน	5.172 คดี
การคัดค้านโครงการรัฐ ต่อ 10,000 คร่าวเรือน	3.602 คดี

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิติสิทธิและความเป็นธรรม แยกตามภูมิภาค

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ มิดิการเมืองและธรรมาภิบาล

ความมั่นคงของมนุษย์มิดิการเมืองและธรรมาภิบาลคือการที่บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทต่างๆ และระดับต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากหน่วยงานและบุคลากรของรัฐ นอกจากนี้ยังรู้สึกไว้วางใจในความโปร่งใสของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยพิจารณาจากข้อมูลการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ส.ส.บัญชีรายชื่อ ส.ว. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส. ส.ส.บัญชีรายชื่อ ส.ว. อัตราการไม่ประสงค์ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส. ส.ส. บัญชีรายชื่อ และส.ว. ผลการศึกษาพบว่าค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิดิการเมืองและธรรมาภิบาลโดยภาพรวมทั้งประเทศมีค่าเฉลี่ย 0.6895 ค่าสูงสุด

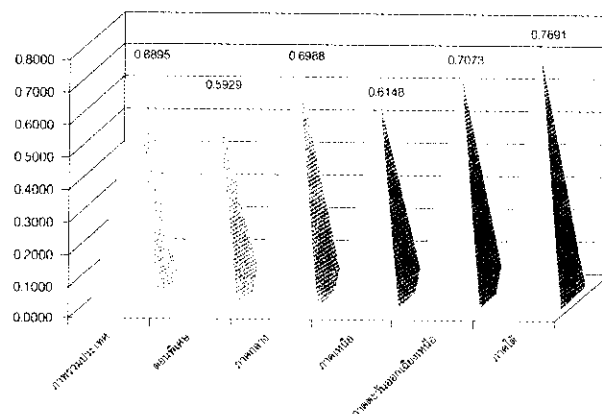
0.9587 ค่าต่ำสุด 0.2322 และมีค่าเฉลี่ยอัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. 73.75 เลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ 73.77 เลือกตั้ง ส.ว. 73.31 อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส. 6.37 บัตรเสียเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ 3.10 บัตรเสียเลือกตั้ง ส.ว. 6.82 และอัตราการไม่ประสงค์ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส. ส.ส.บัญชีรายชื่อ และ ส.ว. เท่ากับ 2.18 1.10 และ 3.55 ตามลำดับ

จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิดิการเมืองและธรรมาภิบาลสูงสุด 5 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดพัทลุง 0.9587 รองลงไปคือจังหวัดตรัง 0.9554 จังหวัดชุมพร 0.9435 จังหวัดสตูล 0.9292 และจังหวัดแพร่ 0.8969 มีจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิดิการเมืองและธรรมาภิบาลต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศจำนวน 35 จังหวัด โดยส่วนใหญ่จะมีอัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ทั้ง 3 ประเภทสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

ตาราง สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์มิดิการเมืองและธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัดด้านการเมืองและธรรมาภิบาล	ค่าเฉลี่ย / จังหวัด
48	อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.	73.75 %
49	อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	73.77 %
50	อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ว.	73.31 %
51	อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.	6.37 %
52	อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	3.10 %
53	อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ว.	6.82 %
54	อัตราการไม่ประสงค์ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.	2.18 %
55	อัตราการไม่ประสงค์ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	1.10 %
56	อัตราไม่ประสงค์ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ว.	3.55 %

กราฟแสดงค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์มิดิการเมืองและธรรมาภิบาล แยกตามรายภาค

การประชุมรัฐมนตรีเครือข่าย ความมั่นคงของมนุษย์ ครั้งที่ 8

ป ระเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม
ระดับรัฐมนตรีเครือข่ายความมั่นคงของ
มนุษย์ (Human security Network -
HSN) ครั้งที่ 8 ระหว่างวันที่ 1-2 มิถุนายน
2549 ณ โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร
โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ
ต่างประเทศเป็นประธานการประชุม ผู้เข้าร่วม
ประชุมจากประเทศเครือข่ายความมั่นคงของ
มนุษย์ HSN ได้แก่ ไทย สโลวีเนีย เนเธอร์แลนด์
นอร์เวย์ จอร์แดน ไอร์แลนด์ แอฟริกาใต้ ซิลิ กริช
แคนาดา และสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศที่ไม่ส่ง
ผู้แทนเข้าร่วม คือ คอสตาริกา เนื่องจากมีการ
เปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ มีผู้รับเชิญ 3 คน คือ
นาย Kim Hak-Su ผู้อำนวยการบริหารของสำนัก
งาน ESCAP ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้อ่านสาร
ของเลขาธิการสหประชาชาติต่อที่ประชุมรัฐมนตรี,
นาย Rachid Khalikov รองผู้อำนวยการสำนัก

งานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของสหประชา
ชาติ (OCHA) ในนามของนาย Jan Egeland,
Under secretary-General for Humanitarian
Affairs และ นาย Yukio Takasu เอกอัครราชทูต
ด้านความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการต่าง
ประเทศญี่ปุ่นในนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ
ต่างประเทศญี่ปุ่น และมีผู้สังเกตการณ์รับเชิญ
ประกอบด้วยผู้แทนองค์การระหว่างประเทศในไทย
บางองค์กร เช่น UNDP, UNHCR และ OHCHR
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย
สภาทนายความไทย นักวิชาการชาวไทยและต่าง
ประเทศ รวมทั้งผู้แทน NGOs จากไทยและต่าง
ประเทศบางองค์กร เช่น Non-Violence
International, Asian Disaster Preparedness
Center, Handicap International Thailand

เรียบเรียงจากรายงานของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.พม.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ประจำประเทศไทยได้กล่าวถ้อยแถลงในพิธีเปิดการประชุมฯ เน้นว่า ความมั่นคงของมนุษย์ต้องเป็นสิ่งที่ประชาชนทั่วไปสามารถได้รับอย่างเป็นรูปธรรมและแม้ว่าความสำคัญของแนวความคิดดังกล่าวจะได้รับการยอมรับในเอกสาร UN World Summit Outcome Document แต่ HSN ยังคงต้องพยายามผลักดันให้มีผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และมีความชัดเจนเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงานของเครือข่ายเพื่อให้ HSN ยังคงเป็นชุมพลที่น่าเชื่อถือและมีประสิทธิผล ในการนี้ HSN ต้องเสริมสร้างความเชื่อมโยงกับทั้งภายในประเทศ โดยการเสริมสร้างความตระหนักในเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ และภายนอกประเทศ โดยการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนกับประเทศและกลุ่มประเทศนอก HSN นอกจากนี้ ควรสนับสนุนแนวทางการดำเนินงานที่มีความสมดุลระหว่าง Freedom from want และ Freedom from fear

นาย Kim Hak-Su ผู้อำนวยการ Escap ได้อ่านสารของเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งเน้นว่าการดำเนินงานของ HSN ได้ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของ UN ที่มุ่งเสริมสร้างความอยู่ดีกินดีของประชาชน เอกสาร World summit Outcome Document สนับสนุนให้ประเทศสมาชิก UN ทราหรือและให้คำนิยามแนวความคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งความจำเป็นของการที่จะต้องมีการดำเนินการที่ประสานและครอบคลุมทั่วโลกในเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ นอกจากนี้ เลขาธิการสหประชาชาติแสดงความยินดีที่ HSN ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความมั่นคงด้านสุขภาพ เช่น HIV/AIDS, SARS และ Avian Influenza รวมทั้งภัยคุกคามจากหุ่นระเบิดสังหารบุคคล

นาย Rashid Khalikov รองผู้อำนวยการสำนักงานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของสหประชาชาติ (OCHA) กล่าวถ้อยแถลงเน้นว่าการส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของ OCHA โดยตรง และชี้แจง

บทบาทและการดำเนินงานของ OCHA ในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ทั้งในสภาวะการสู้รบและมีไข้การสู้รบ โดยได้เน้นให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับภัยคุกคามใหม่ที่สำคัญต่อความมั่นคงของมนุษย์จากภัยพิบัติธรรมชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์อย่างร้ายแรง

นาย Yukio Takasu เอกอัครราชทูตด้านความมั่นคงของมนุษย์ กล่าวถ้อยแถลงเน้นบทบาทของรัฐบาลญี่ปุ่นในการส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งแจ้งดำริของญี่ปุ่นที่จะจัดตั้ง Friends of Human Security (FHS) ซึ่งจะไม่เป็นระบบสมาชิก แต่เป็นการรวมกลุ่มประเทศที่ให้ความสำคัญกับเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ และญี่ปุ่นหวังว่าจะร่วมมือกับ HSN เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของมนุษย์ รวมทั้งหวังว่าประเทศสมาชิก HSN จะสนใจเข้าร่วม FHS ด้วย

วิวัฒนาการของแนวความคิดความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการทบทวนพัฒนาการนับตั้งแต่แนวความคิดดังกล่าวได้รับการนำเสนออย่างเป็นทางการในลักษณะ distinctive concept เป็นครั้งแรกใน UNDP Human Development Report ปี 2537 และเห็นว่าแนวความคิดนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางเพิ่มมากขึ้นทั่วโลก รวมทั้งในกรอบ UN แม้ว่าจะมีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องคำนิยามก็ตาม และมีความเห็นว่าคุณรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้ยังต้องการตกลึกมากขึ้น ดังนั้น HSN ควรมีบทบาทนำในการเสริมสร้างความตระหนักในเรื่องนี้ยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งในระดับระหว่างประเทศและระดับภายในประเทศ โดยส่งเสริมการหารือเกี่ยวกับแนวความคิดนี้มากขึ้น โดยการหารือควร focused และ policy-oriented รวมทั้งควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างหุ้นส่วนต่างๆ ทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมถึงเครือข่ายนักวิชาการ และสนับสนุนโครงการที่เป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ในทุกระดับมากขึ้น

การหารือเพื่อผลักดันความร่วมมือระหว่าง HSN ในเฉพาะด้าน

(1) ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ไทยได้เน้นความสำคัญของความเชื่อมโยงระหว่างการขจัดทุ่นระเบิดกับการพัฒนา ปัญหาอุปสรรคที่รัฐภาคีบางประเทศประสบในการอนุวัติพันธกรณีตามอนุสัญญาจัดทุ่นระเบิดฯ และเสนอให้พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งกองทุนระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาทุ่นระเบิดสำหรับภูมิภาคต่างๆ รวมถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย นอกจากนี้ที่ประชุมฯ เห็นควรให้ HSN มีการหารืออย่างใกล้ชิดเพื่อพิจารณาว่าจะสามารถดำเนินการร่วมกันได้อย่างไรเพื่อสนับสนุนการอนุวัติอนุสัญญา Mine Ban Convention และมีข้อเสนอให้ประธานใหม่คือสโลวีเนีย จัดการหารือระหว่าง HSN ในช่วงการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา Mine Ban Convention ครั้งที่ 7 ซึ่งกำหนดจะมีขึ้นที่นครเจนีวา ระหว่างวันที่ 18-22 กันยายน 2549

(2) โรคติดต่อร้ายแรง ที่ประชุมฯ ได้แสดงความชื่นชมการดำเนินการของไทยเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคระบาด เช่น HIV/AIDS, SARS และ Avian Flu และเห็นด้วยว่าประเทศสมาชิก HSN ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้นในเรื่องเหล่านี้ เช่น การผนวกแง่มุมด้านความมั่นคงของมนุษย์ในทุกระดับของการวางแผนและอนุวัตินโยบายและแผนงานเพื่อจัดการกับปัญหาโรคติดต่อดังกล่าว การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ที่ดีระหว่างประเทศ เป็นต้น

(3) ด้านการพัฒนา/การคุ้มครองมนุษย์ ที่ประชุมฯ ชื่นชมการดำเนินการของไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง เช่น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการพัฒนาที่ยั่งยืน และเห็นด้วยว่า HSN ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในลักษณะไตรภาคีกับประเทศนอกกลุ่ม เพื่อให้เป้าหมายตาม MDGs บรรลุผล นอกจากนี้ สำหรับการคุ้มครองมนุษย์ ที่ประชุมฯ เห็นด้วยว่าควรมีความร่วมมือระหว่างกัน

มากขึ้น และให้ความสำคัญต่อการผนวกแง่มุมเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ที่เน้นความสำคัญของการป้องกันปัญหาและ victim-centered

การหารือกับผู้แทนองค์การระหว่างประเทศและภาคประชาสังคม ทั้งจากไทยและต่างประเทศ โดยประเด็นที่ได้มีการหยิบยกได้แก่

- เรื่องสิทธิมนุษยชนศึกษา มีข้อเสนอให้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ผ่านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาทั้งภายในประเทศ และระดับภูมิภาค

- อารุขขนาดเล็ก มีข้อเสนอให้รัฐบาลประเทศสมาชิก HSN สนับสนุนให้มีการหารืออย่างกว้างขวางมากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ อย่างครอบคลุม รวมถึงการหารือเรื่องการจัดทำความตกลงเพื่อควบคุมเกี่ยวกับเรื่องการค้าอาวุธขนาดเล็กและเบาด้วย

- ภัยพิบัติธรรมชาติ มีข้อเสนอให้ HSN ผนวกเรื่องนี้ในแผนงานของ HSN ด้วย รวมทั้งพิจารณาคำเป็นไปได้อย่างส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันและการจัดการกับปัญหา ตลอดจนการส่งเสริมบทบาทของภาคธุรกิจในเรื่องนี้

- HIV/AIDS มีข้อเสนอให้ HSN ส่งเสริมให้มีการผนวกแง่มุมด้านความมั่นคงของมนุษย์ในทุกระดับของการวางแผนและอนุวัติแผนงานที่เกี่ยวข้องกับ HIV/AIDS กำหนดตัวชี้วัดด้านความมั่นคงของมนุษย์ในด้านนี้ และประเมินการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

การหารือ Ministerial Retreat โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศประจำประเทศไทยเป็นประธานการหารือ Closed session ซึ่งผู้เข้าร่วมประกอบด้วยหัวหน้าคณะผู้แทน HSN+1 เพื่อทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาของ HSN และแนวทางการดำเนินงานในอนาคต สรุปประเด็นสำคัญของการหารือได้ดังนี้

(1) การประเมินการดำเนินงานที่ผ่านมา เห็นว่า HSN ได้มีส่วนช่วยผลักดันให้ประชาคมระหว่างประเทศตระหนักถึงความสำคัญของการมองความมั่นคงโดยเน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง รวมทั้งผลักดันให้มีความคืบหน้าในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของมนุษย์ในการเจรจาต่างๆ ในกรอบเวทีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น การรณรงค์ในเรื่องการขจัดทุพภิกขภัยและภัยธรรมชาติ และการปฏิรูปสหประชาชาติ เป็นต้น และควรจะดำเนิน advocacy role ดังกล่าวอย่างแข็งขันต่อไป และแม้ว่าบางประเด็น เช่น ทุพภิกขภัยอาจไม่ใช่เรื่องที่คนสนใจมาก แต่เป็นประเด็นที่สำคัญและกระทบความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่ง HSN ควรที่จะพยายามผลักดันให้มีความคืบหน้าและให้ประชาคมระหว่างประเทศให้ความสนใจมากขึ้นต่อไป นอกจากนี้ HSN ควรพยายามเชื่อมโยงการดำเนินงานกับระดับภายในประเทศและท้องถิ่นให้มากขึ้น สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายกับทุกภาคของสังคม ตลอดจนสนับสนุนโครงการที่ส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นด้วย

(2) การขยายขอบเขตการดำเนินงานของ HSN มีความเห็นที่แตกต่างกันในตอนต้น โดยบางประเทศค่อนข้าง cautions กับการขยายประเด็นที่ HSN ควรพิจารณาเพราะเกรงว่าจะทำให้ HSN สูญเสีย focus แม้ว่า จะยอมรับว่าบางประเด็นที่มีการหยิบยกในช่วง International Symposium โดยเฉพาะเรื่องภัยพิบัติธรรมชาติ นั้นเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญและกระทบความมั่นคงของมนุษย์ก็ตาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เห็นด้วยว่า HSN ควรพยายามรักษา focus ในการดำเนินงานได้ เพราะอาจมุ่งพิจารณาเฉพาะบางด้านของประเด็นที่ HSN สามารถมี value-added ได้

(3) รูปแบบการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส และการประชุมรัฐมนตรี HSN มีความเห็นว่า HSN ก่อตั้งมา 8 ปีแล้ว จำเป็นต้องปรับวิธีการดำเนินงานในบางด้านเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป หลายเรื่องที่ดำเนินการตามแผน

งานมีลักษณะเป็นการดำเนินการตาม Routine ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องพิจารณาในระดับรัฐมนตรี และโดยที่ปัจจุบันมีประเด็นที่ท้าทายความมั่นคงของมนุษย์หลายเรื่องซึ่ง HSN ควรต้องให้ความสนใจด้วย ดังนั้น การประชุมรัฐมนตรีอาจเน้นเฉพาะ 1-2 เรื่องที่เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งประธาน HSN เห็นว่ามีความเร่งด่วนและสำคัญ ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่อยู่/หรือไม่อยู่ภายใต้แผนงาน HSN ก็ได้ การหารืออาจ inclusive มากขึ้นโดยเชิญประเทศอื่นๆ นอก HSN ที่มีความสนใจในประเด็นดังกล่าวเข้าร่วมด้วย

(4) การจัดตั้ง Troika ไทยส่งมอบตำแหน่งประธาน HSN ต่อให้สโลวีเนีย อย่างไรก็ดี ที่ประชุมเห็นชอบให้อดีตประธาน (ไทย) ประธานปัจจุบัน (สโลวีเนีย) และประธานต่อไป (กรีซ) ร่วมมือกันเพื่อผลักดันการดำเนินงานของ HSN ตลอดช่วงปีหน้าด้วย นอกจากนี้ ที่ประชุมฯ แสดงความยินดีที่ไอร์แลนด์เสนอตัวที่จะเป็นประธาน HSN สำหรับช่วง มิ.ย.2551-พ.ค.2552 ภายหลังจากสโลวีเนียและกรีซซึ่งจะดำรงตำแหน่งระหว่าง มิ.ย.2549-พ.ค.2550 และมี.ย.2550-พ.ค.2551 ตามลำดับ

(5) การขยายจำนวนประเทศสมาชิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แจ้งให้ที่ประชุมฯ ทราบว่า ที่ประชุมรัฐมนตรี HSN ครั้งที่ 7 เห็นชอบให้ระงับการรับประเทศจากภูมิภาคที่ over-represented แต่ยังคงพิจารณาประเทศจากภูมิภาคที่ under-represented ได้แก่ เอเชียและแอฟริกา และในช่วงที่ไทยดำรงตำแหน่งประธาน HSN ได้ทบทวนมองโกเลีย แต่ยังไม่ได้รับการยืนยันตอบรับจากประเทศดังกล่าว

(6) การจัดตั้ง Friends of Human Security ที่ประชุมฯ ได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ญี่ปุ่นจะจัดตั้ง Friends of Human Security (FHS) และเห็นว่า HSN ควรติดตามการดำเนินงานของ FHS อย่างใกล้ชิดและพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อให้การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเสริมซึ่งกันและกัน

ประเทศไทยกับความมั่นคงของมนุษย์ : จุดยืนและก้าวต่อไป

ก ะทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดสัมมนาระดับชาติ เรื่อง ประเทศไทยกับความมั่นคงของมนุษย์ : จุดยืนและก้าวต่อไป เมื่อวันที่ 8-9 พฤษภาคม 2549 ณ โรงแรมปรีณิพพาเลศ มหานคร กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประมวลการดำเนินงานด้านความมั่นคงของมนุษย์ในประเทศไทย ตลอดจนเพื่อเสริมสร้างพลังภาคีในการทำงานและร่วมกันกำหนดแนวทางส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ในอนาคต ผู้เข้าร่วมการสัมมนา ประกอบด้วย ผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม นักวิชาการ องค์การระหว่างประเทศและสื่อมวลชนภายในประเทศ ประมาณ 500 คน ในการสัมมนามีการกล่าวถึง

การกำหนดนิยามความมั่นคงของมนุษย์ว่าสามารถประยุกต์ใช้จาก Freedom from Want และ Freedom from Fear ของ UNDP และแนวคิดทางตะวันตกได้ แต่ต้องรวมบริบทของไทยและภูมิปัญญาของไทยด้วย ซึ่งควรประกอบด้วย การเคารพสิทธิมนุษยชน การพัฒนาอย่างยั่งยืน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งตนเองได้ ชีวิตที่เป็นสุข ความมั่นคงทางจิตใจ การอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สันติ และพึ่งพากันและกัน ทั้งนี้ รายละเอียดในนิยามควรจะแตกต่างไปตามลักษณะทางกายภาพ โครงสร้างทางสังคมและสถานการณ์เฉพาะที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ด้วย ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมาย ควรครอบคลุมถึงคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส และมนุษย์ทุกคนที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินไทยโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ หรือศาสนา

ประเด็นเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์แห่งยุทธศาสตร์ ซึ่งนอกจากจะสามารถประเมินและชี้วัดได้แล้ว ยังสามารถทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโดยมีข้อเสนอให้การดำเนินงานเรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อขอรับการสนับสนุนจากภาคการเมืองและเพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน รวมทั้งมีข้อเสนอว่าสื่อมวลชน ในฐานะที่มีบทบาทสำคัญในการประชาสัมพันธ์และรายงานข่าว / สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์เพื่อให้สาธารณชนและภาคการเมืองได้มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ ควรจะได้ทำความเข้าใจเรื่องความมั่นคงของมนุษย์และติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก เพื่อให้การเสนอและวิเคราะห์ข่าวครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ มีข้อเสนอว่า ประเทศไทยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาควิชาการ สื่อมวลชน ที่ทำงานส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ และมีตัวอย่างความสำเร็จและบทเรียนที่ควรตระหนักมากมาย เพียงแต่ขาดการเชื่อมโยงประสานงานให้เป็นเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ดังนั้นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในฐานะเจ้าภาพหลัก ควรแสดงบทบาทนำอย่างแข็งขันในการผลักดันให้เกิดกลุ่มพลังภาคี ซึ่งจะเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และการดำเนินงานเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ให้ก้าวต่อไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยให้มีการจัดตั้งเครือข่ายความมั่นคงของมนุษย์ในรูปของคณะกรรมการระดับชาติ และระดับจังหวัด ประกอบด้วยเบญจภาคี ได้แก่ ภาคราชการ ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาค

เรียบเรียงจากรายงานของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.พม.

องค์กรท้องถิ่นที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และภาคธุรกิจ โดยจะต้องกำหนดพันธกิจของเครือข่ายให้ชัดเจนทั้งนี้ในการทำงานจะต้องสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมและร่วมกันทำงานด้วยใจให้ได้ จึงจะเกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืนในการดำเนินงาน

ผลสืบเนื่องจากการสัมมนาได้มีการรวมตัวของภาคีภาคีวิชาการมหาวิทยาลัยอย่างไม่เป็นทางการ ประกอบด้วยมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ได้แก่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยกิจกรรมในเบื้องต้นที่จะดำเนินการคือ การหาหรือความเป็นไปได้ในการพัฒนาหลักสูตรในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง คือ การพัฒนาสังคม สังคมวิทยา สังคมสงเคราะห์ รัฐศาสตร์ การทูตต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาเนื้อหาวิชาที่ให้ความสำคัญต่อความมั่นคงของมนุษย์

การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ ในมุมมองของพระพุทธศาสนา

ปาฐกถาธรรมพิเศษ แสดงโดย
พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.๙, ราชบัณฑิต)
เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๓ ปี คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

เมื่อพูดถึงในหัวข้อเรื่องว่า “การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ในมุมมองพระพุทธศาสนา” ถ้าจะตีความหมายย่อมได้นื้อหากกว้างกว่าหัวข้อ เพราะว่าพระพุทธศาสนานั้นมิได้เป็นเพียงแค่มองความมั่นคงของมนุษย์เท่านั้น หากแต่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่พัฒนามนุษย์โดยตรง จะกล่าวว่า “พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่พัฒนามนุษยชาติ” ก็ได้ เพราะข้อเท็จจริงมีว่าเมื่อมนุษย์ได้พัฒนาถึงระดับแล้วย่อมมีความมั่นคงแน่นอน และพระพุทธศาสนานั้นวางหลักสำหรับปฏิบัติสำหรับให้มนุษย์เกิดความมั่นคงไว้มากมาย จึงกล่าวได้ว่าได้เติมปากว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่พัฒนา

มนุษยชาติโดยแท้ เหตุผลที่กล่าวได้เช่นนั้นก็ต้อง กล่าวย้อนหลังไปว่าพระพุทธศาสนาเป็นเช่นไรคำว่าพระพุทธศาสนาในที่นี้ต้องให้คำจำกัดความไว้โดยเฉพาะ คือในที่นี้ต้องมุ่งเฉพาะไปที่คำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับพระสงฆ์และศาสนสถานหรือวัดวาอารามต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบแห่งพระพุทธศาสนาโดยรวมเหมือนกัน เพราะฉะนั้นคำว่าพระพุทธศาสนาในความหมายตามหัวข้อที่จะได้บรรยายต่อไปนี้ หมายถึงเฉพาะองค์พระพุทธเจ้าและคำสอนของพระองค์เท่านั้น

จุดเริ่มต้นให้เกิดแนวคิดเพื่อพัฒนามนุษย์

ที่บอกว่าพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่พัฒนามนุษย์โดยตรง ก็เริ่มตั้งแต่องค์ศาสดาเป็นอันดับแรก โดยจุดเริ่มต้นนับแต่พระพุทธเจ้าก่อนที่จะเสด็จออกทรงผนวช สมัยที่ทรงเป็นพระราชโอรส เป็นรัชทายาท พระชนมายุ ๒๙ ปี ทรงมีพระมเหสี มีพระราชโอรส และทรงมีความสุขอยู่ในรั้วในวัง พุดแบบภาษาชาวบ้านก็ว่าทรงมีครอบครัวแล้ว ครึ่งหนึ่งเสด็จไปประพาสพระอุทยานได้เห็นเทวทูต คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย แล้วก็เห็นสมณะ ตอนนั้นแหละที่เป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะพัฒนามนุษย์ เนื่องจากพระองค์ทรงมีความสุขอยู่ในรั้วในวัง อาจจะไม่ทรงเคยเห็นคนแก่ คนเจ็บ และคนตายมาก่อน **จึงเมื่อเสด็จออกไปเห็นคนช้ำนอกเขาแก่ เขาเจ็บ เขาตายเข้าก็ทรงเกิดอาการสังเวชสลดใจว่าทำไมคนเราจึงต้องเจ็บ ทำไมจึงต้องแก่ ทำไมจึงต้องตาย** เพราะอาการเช่นนั้นล้นนำความทุกข์มาให้ทั้งสิ้น นี่คือนั่นที่พระองค์ทรงครุ่นคิดต่อจากที่ได้ทรงเห็น และทรงเก็บไปคิดในวังต่ออีกว่าทำอย่างไรหนอคนเราจึงจะพ้นจากทุกข์นั้นโดยไม่ต้องแก่ ไม่ต้องเจ็บ และไม่ต้องตายได้ ถึงแม้ตัวเราเองในกายภาคหน้าก็คงหนีไม่พ้น ก็จะต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายเช่นเดียวกัน ทำอย่างไรเราจึงจะพ้นจากสภาวะเช่นนั้น ต่อจากนั้นความคิดก็ไปลงที่สมณะที่ทรงเห็น ทรงดำริว่าสมณะนี้เป็นนักบวชผู้มีกิริยามารยาทเรียบร้อย มีอาการอันสงบ มีร่างกายดีมีอินทรีย์ผ่องใส มีอิสระ จะไปไหนมาไหนก็ได้สะดวก การที่จะแสวงหาความหลุดพ้นจากทุกข์เพื่อให้พ้นจากความแก่ ความเจ็บ ความตาย จำต้องอาศัยความเป็นสมณะนี้แหละ เพราะสามารถที่จะไปแสวงหาได้โดยสะดวก ไม่มีอะไรมาเกาะเกี่ยวให้เป็นพันธะ ทรงตั้งพระทัยว่าเมื่อพบหนทางพ้นจากทุกข์ได้แล้วก็จะแนะนำปลดปล่อยทุกข์ให้แก่คนอื่นด้วย นี่เป็นจุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนามนุษย์ขององค์พระศาสดาในศาสนาพุทธ

หลังจากเสด็จออกผนวชและแสวงหา

ทางเปลื้องทุกข์โดยทรงศึกษาและปฏิบัติทดลองจากสำนักต่าง ๆ และด้วยพระองค์เองเป็นเวลาถึง 6 ปีแล้วจึงได้ตรัสรู้ ที่เรียกว่าตรัสรู้ก็คือทรงรู้แจ้งถึงอริยสัจ รู้ถึงความจริงที่ทรงต้องการรู้อันเป็นเหตุให้เสด็จออกผนวช อริยสัจก็คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค

ความทุกข์นั้นพระพุทธเจ้าทรงรู้อยู่ก่อนแล้ว แต่ทรงรู้เพิ่มเติมอันเป็นความรู้ใหม่ที่ทุกข์เกิดจากสิ่งนี้ ทุกข์จะหมดไปได้ด้วยการดับเจนนี้นี้ และทรงรู้ว่าทุกข์จะดับได้ด้วยวิธีเช่นนี้ ก็เป็นอันว่าทรงรู้ครบวงจร กล่าวให้ชัดก็คือ ทรงรู้ถึงปัญหา ทรงรู้ถึงเหตุแห่งปัญหาว่าปัญหานี้เกิดจากอะไร ทรงรู้ว่าปัญหาจะหมดไปได้อย่างไร และทรงรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหาวินิจฉัยปัญหาว่าจะกำจัดกันอย่างไร เป็นความรู้ที่ครบวงจร ในที่สุดก็ทรงรู้ว่าการที่เกิด แก่ เจ็บ ตาย มันเกี่ยวเนื่องกันอยู่ กล่าวคือเพราะมีการเกิดมันถึงได้แก่ มันถึงได้เจ็บ มันถึงได้ตาย หากไม่เกิดภาวะที่เรียกว่าแก่ เจ็บ และตายก็จะไม่มี อันนี้ก็เป็นเรื่องของปัจจุสมุปบาท ซึ่งเป็นวัฏจักรหรือวงเวียนชีวิต คือ หากยังมีกิเลสอยู่ก็ทำให้เกิดอีก ก็ทำให้เวียนเกิดเวียนตายอยู่อย่างนี้ **เมื่อจะไม่ให้เกิดก็ต้องตัดวงจรเสีย อะไรเล่าที่ทำให้ต้องเกิดอีก คือกิเลสนั่นเอง เพราะฉะนั้นต้องตัดกิเลสให้ขาด** เมื่อกิเลสขาดแล้ว การเกิดก็ไม่มีอีก เมื่อไม่เกิด ก็ไม่ต้องแก่ ไม่ต้องเจ็บ และไม่ต้องตาย เป็นอันหมดทุกข์ได้จริง **นี่คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้** และนี่คือจุดเริ่มต้นที่ว่าพระพุทธเจ้าทรงมีมุมมองในเรื่องการพัฒนามนุษย์ เพราะฉะนั้นคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้จึงเน้นหนักไปที่การพัฒนามนุษย์ให้พ้นจากความทุกข์ได้เด็ดขาดเป็นสำคัญ

สังคมต้นแบบที่บรรลุถึงความมั่นคงของมนุษย์ที่สมบูรณ์

ในระยะแรก ๆ หลังจากตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าทรงมุ่งเป้าประสงค์แห่งการสั่งสอนธรรมะไปที่หลักอันเดียว คือ ทรงมุ่งให้คนบรรลุถึงความหลุดพ้นจากทุกข์อย่างเดียว

เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์นี้พระองค์จึงทรงสร้างสังคมแบบใหม่ขึ้นมา สังคมใหม่ในยุคนั้นก็คือ สังคมสงฆ์ แต่ไม่ใช่แบบสังคมนักบวชเหมือนที่เคยเห็นกันมา กล่าวคือ สังคมนักบวชในสมัยก่อนพระพุทธเจ้าก็ตี ร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้าก็ตีมีอยู่แล้ว ได้แก่ พวกดาบส ฤาษี ชฎิล เป็นต้น นักบวชเช่นนี้พระองค์ทรงทราบดีและเคยเป็นนักบวชเช่นนี้มาแล้วด้วย แต่เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้วได้ทรงสร้างกลุ่มคนขึ้นมาใหม่เรียกว่า สงฆ์หรือภิกษุเพื่อเป็นสังคมตัวอย่าง เป็นสังคมประกันความตรัสรู้ของพระองค์ และเป็นสังคมที่บริสุทธิ์ เพราะหมดกิเลสแล้ว ตัดกิเลสได้เด็ดขาด ไม่ข้องเกี่ยวกับเรื่องโลกๆ และไม่หวนกลับมาหาทุกข์ คือ ไม่มาเกิดอีกแล้ว แต่ก็ปรากฏว่าสังคมใหม่เช่นนี้มีจำนวนไม่มาก เพราะมีข้อจำกัดมากและยังมีคนอีกไม่น้อยที่ไม่ต้องการจะดับกิเลสให้หมดจากทุกข์ ไม่ต้องการออกบวช แต่ต้องการอยู่ครองเหย้าครองเรือนอย่างมีปกติสุข ดังนั้นพระองค์จึงทรงผ่อนเพลาคำสั่งสอนลง กล่าวคือในขั้นต้นทรงสร้างสังคมมนุษย์แบบใหม่ซึ่งเรียกว่าสังคมสงฆ์ขึ้นมา โดยทรงมุ่งให้ตัดกิเลสมุ่งให้ได้ นิพพานสมบัติโดยเฉพาะ ต่อมาเมื่อทรงเห็นว่าคนส่วนใหญ่ไม่ยอมบวช คนที่ไม่บวชก็ควรจะได้อะไรจากการตรัสรู้ของพระองค์บ้าง ทรงเห็นว่าได้สวรรค์สมบัติก็แล้วกัน เพราะทรงเห็นดังนี้จึงทรงสอนธรรมะผ่อนเพลาจากเพื่อนิพพานสมบัติ มาเป็นเพื่อสวรรค์สมบัติ คือปฏิบัติธรรมเพื่อให้ไปสู่สวรรค์หรือเข้าถึง เทวโลกเข้าถึงพรหมโลก คำว่าสวรรค์คนในยุคนั้นรู้จักกันดีอยู่แล้ว แม้พระพรหมก็รู้จักกันอยู่ เพราะคนอื่นเดียวนับถือพระพรหม ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้ สวรรค์ก็มีอยู่แล้ว แต่จะไปสวรรค์ได้อย่างไร พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนธรรมะเพื่อให้ได้สวรรค์สมบัติเพื่อไปสวรรค์กัน แต่คนที่ไม่อยากไปสวรรค์ ต้องการแค่อยู่เย็นเป็นสุขในโลกนี้ คือ ต้องการเพียงแค่มนุษย์สมบัติเท่านั้น ยังไม่ต้องการไปสวรรค์ และไม่ต้องการนิพพานอะไร ก็มีอยู่ไม่น้อย สำหรับคนกลุ่มนี้ พระพุทธเจ้าก็ทรงสอนธรรมะที่เพลาลงมาว่าต้องการจะมีความสุขอยู่ในโลกมนุษย์ก็ควรทำควรปฏิบัติอย่างนี้ๆ นั่นคือ คำสอนของ

พระพุทธเจ้าที่สูงขึ้นไปตามลำดับ เพื่อให้ได้สมบัติสูงขึ้นไปตามลำดับ ตั้งแต่มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ จนถึงนิพพานสมบัติ

ความเป็นมนุษย์สำคัญสุดเหนือสิ่งใด

ที่นี้ก็มาพูดถึงความสำคัญของมนุษย์ พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญต่อการเป็นมนุษย์มาก หากวิเคราะห์ให้ดีให้ดูจากกล่าวได้ว่ามากกว่าทุกสิ่งทุกอย่างด้วยซ้ำไป คือเห็นว่ามีมนุษย์นั้นเป็นทรัพยากรอันสำคัญที่สุดกว่าทุกอย่าง จะเห็นได้ชัดอย่างเช่น ศีลห้า ข้อที่ 1 คือ ปาณาติปาตา เวรมณี ซึ่งหมายถึง เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ล้างผลาญชีวิต ทั้งของมนุษย์และสัตว์ นี่แสดงว่าศีลข้อนี้เป็นการคุ้มครองมนุษย์และสัตว์ให้มีชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ไม่ให้ถูกรังแกเบียดเบียน เท่ากับเน้นให้เห็นว่าการมีชีวิตของมนุษย์และสัตว์มีความสำคัญมาก จึงวางเรื่องนี้ไว้เป็นศีลอันข้อปฏิบัติข้อที่ 1 ส่วนเรื่องอื่นๆ วางไว้เป็นศีลข้อรองๆ ลง เช่น สมบัติต่างๆ ที่เราเห็นกันว่าสำคัญๆ นั้น เมื่อนำมาเทียบกับการเป็นมนุษย์และการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์แล้ว จะเห็นได้ว่าอะไรก็ไม่สำคัญเท่ากับการเป็นมนุษย์ และชีวิตมนุษย์ ถ้าเรามีชีวิตอยู่ทรัพย์สินทุกอย่างก็อยู่เป็นของเราต่อไป ถ้าชีวิตเราหมดสิ้นแล้วทรัพย์สินก็หมดไปจากเรา จึงวางเรื่องการรักษาไม่ทรัพย์สินไว้เป็นศีลข้อที่ 2 หรือการมีคู่ครองแม้จะไม่มีใครมาแย่งมาล่อลวงเกิน แต่เมื่อตายแล้วก็จบกันแค่นั้น ทุกอย่างยอมจบสิ้นเมื่อชีวิตจบสิ้น จึงวางเรื่องนี้ไว้เป็นศีลข้อที่ 3 หรือเมื่อทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์หรือหลักการปฏิบัติตัวของภิกษุสงฆ์เมื่อจาริกไปแสดงธรรมในที่ต่างๆ ก็ทรงวางหัวข้อไว้ว่า อนุปวาโห อนุปฆาโต อย่าไปว่าใคร อย่าไปบังคับใครให้มาฟัง อย่าไปเบียดเบียนใคร อย่าไปทำร้ายใคร ก็เท่ากับว่าอย่าไปล่วงเกินอิสระในการดำเนินชีวิต ในความเป็นอยู่ปกติของมนุษย์ ที่ยกตัวอย่างมาเป็นบางส่วนนี้ก็เพื่อชี้ให้เห็นว่าพระพุทธศาสนานั้นให้ความสำคัญต่อการเป็นมนุษย์ หรืออย่างการที่พระพุทธเจ้าทรงยกย่องตำแหน่งเอตทัคคะ ก็ทรงยกย่องทั้งภิกษุ

ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ไม่ทรงเลือกยกย่องเฉพาะบุรุษ คือ ภิกษุหรืออุบาสกเท่านั้น แม้สตรีคือ ภิกษุณีและอุบาสิกาก็ได้รับการยกย่องให้เป็นเอตทัคคะเช่นเดียวกัน ทรงให้ความเสมอภาคเหมือนกันหมด หากผู้ใดมีคุณสมบัติที่ควรยกย่องและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

คำสอนหลัก ๆ เป็นไปตามนิสัยมนุษย์กลุ่มใหญ่ ๆ

ในการพัฒนามนุษย์ของพระพุทธเจ้านั้น ทรงพัฒนาในหลายๆ ด้าน แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงว่าทรงพัฒนาด้านใดบ้างนั้น ขอนำท่านทั้งหลายไปรู้จักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เป็นหลัก ๆ เสียก่อน คือพระพุทธเจ้าแม้จะทรงแนะนำสั่งสอนผู้คนมากมาย มีคำสอนอยู่มากมาย ดังที่นักปราชญ์ทางศาสนาว่ามีอยู่ถึง 84,000 พระธรรมขันธ์ หรือ 84,000 ข้อ แต่เมื่อย่อรวมแล้ว คำสอนที่เป็นหลักใหญ่ใจความสำคัญมีอยู่ ๓ ข้อ คือ

1. ไม่ทำบาปทั้งปวง
2. ทำความดีให้ถึงพร้อม
3. ทำใจให้หมดจดจากกิเลส

คำสอนที่สำคัญที่พระองค์ทรงสอนอยู่ประจำก็มีอยู่ 3 ข้อนี้แหละ ไม่เกินเลยไปจากนี้ที่แยกแยะออกไปเป็น 84,000 ข้อ นั่นก็แตกกิ่งแตกกอไปจาก 3 ข้อนี้ทั้งนั้น

เมื่อนำเอาคำสอน 3 ข้อ หรือ 3 เรื่องนี้ มาวิเคราะห์ดูเพื่อรู้ว่าเหตุผลใดพระพุทธเจ้าจึงทรงสอน 3 เรื่องนี้ เมื่อวิเคราะห์โดยถ่องแท้แล้ว ก็พอสรุปได้ว่า ที่ทรงสอน 3 เรื่องนี้ก็เพราะทรงคล้อยตามผู้ที่มิอยู่ในโลกนี้นั่นเอง กล่าวคือคนในโลกนี้แม้จะมีจำนวนมาก แต่เมื่อแยกประเภทตามความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของแต่ละคนแล้วย่อมนับได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มไม่ชั่ว คือ ชอบทำความชั่ว
2. กลุ่มไม่ดี คือ ชอบทำความดี
3. กลุ่มไม่สงบ คือ ชอบทางสงบ

คำสอนอันเป็นหลักสำคัญมีอยู่ 3 ข้อ ก็เพื่อให้ตรงกับบุคคล 3 กลุ่มนี้ คือ

ข้อ “**ไม่ทำบาปทั้งปวง**” เหมาะสำหรับผู้
สอน กลุ่มไม่ชั่ว เพื่อให้เลิกทำความชั่ว

ข้อ “**ทำความดีให้ถึงพร้อม**” เหมาะ
สำหรับผู้สอนกลุ่มไม่ดี เพื่อให้รู้วิธีทำความดี

ข้อ “**ทำใจให้หมดจดจากกิเลส**”
เหมาะสำหรับผู้สอนกลุ่มไม่สงบ เพื่อให้รู้วิธีทำจิต
ให้สงบ ให้หมดจดจากกิเลส

เมื่อละชั่วยังไม่ได้ ก็ยากที่จะได้ดีและไม่สงบ

ในรายละเอียดของการสอนของพระพุทธเจ้า ทรงตั้งประเด็นว่าคนที่ทำความชั่วเพราะอะไร ที่ว่าไม่ชั่วชอบทำความชื่อนั้นเอาอะไรมาเป็นเครื่องวัด ทรงเห็นว่าคนที่ทำความชื่อนั้นบางคนไม่รู้ว่าตนทำความชั่วจึงทำไปโดยคิดว่ามันดี เพราะไม่มีใครพูดไม่มีใครอธิบายให้ฟัง จึงทำความชั่วประพฤตชั่วไปโดยไม่รู้ตัว แต่บางคนมีคนบอกว่าเป็นความชั่ว ก็สงสัยว่าชื่อนั้นเอาอะไรเป็นเครื่องตัดสินอย่างนี้ก็มี ที่สงสัยในคำสอนพระพุทธเจ้าก็มี คำตอบมีอยู่ว่า การกระทำอันใดก็ตามที่ทำไปแล้วทำให้ตัวเองต้องร้อนบ้าง ทำให้คนอื่นต้องร้อนบ้าง หรือทั้งตนเองและคนอื่นได้รับความเดือดร้อนในภายหลัง นั่นแหละคือความชั่ว ซึ่งเรียกว่าบาปบ้าง ทุจริตบ้าง โทษบ้าง ความผิดบ้าง พุทธรวม ๆ ว่า ชั่ว เป็นคำที่ตรงข้ามกับคำว่าดี

การที่คนเราชอบทำความชั่วเพราะไม่รู้ว่าชั่วมันเป็นอย่างไรนั้น มีตัวอย่างเช่น การดื่มสุราท่านบอกว่าเป็นการทำชั่ว เพราะดื่มเข้าไปทำให้ตัวเองขาดสติไม่รู้ตัว ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ หรือทำให้ครอบครัวเดือดร้อน ลูกก็เดือดร้อน ตัวเองก็เดือดร้อน แต่ว่าคนที่ดื่มสุรานั้นไม่รู้โทษอันนี้จึงดื่มไป กว่าจะรู้ตัวก็ติดมันเสียแล้ว หรืออย่างเรื่องการสูบบุหรี่ก็เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะคนอื่นทั่วไปเขาก็สูบกัน เหมือนกับการดื่มสุราซึ่งก็ดื่มกันทั่วไป กฎหมายก็ไม่ได้บังคับอะไร เพราะเห็นว่ามันไม่ได้เป็นความผิดความชั่วอะไรจึงดื่มสุราและสูบบุหรี่กันเป็นปกติ โดยที่รู้ดีว่าการลักขโมยการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ฆ่าเปิด ฆ่าไก่ ยิ่งนัก

ตกปลา เหล่านี้เกิดมาก็เห็นเขาก็กินเป็นประจำ พ่อแม่ก็ทำ บุญตายายก็ทำ ไม่เห็นเป็นความชั่วอะไรเลย เมื่อเขาทำกันเป็นปกติให้เห็นเช่นนี้ จึงไม่คิดว่ามันเป็นความชั่วและไม่รู้จักความชั่วไปโดยปริยาย

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ขอให้ท่านทั้งหลายกำหนดพิจารณามาเป็นแนวทางในการพัฒนามนุษย์ กล่าวคือ **เบื้องต้นแห่งการพัฒนามนุษย์ต้องชี้แจงและนำให้เขารู้ก่อนว่าชั่วนั้นเป็นอันใด อย่างไรคือชั่ว อย่างไรคือเลว เมื่อทำแล้วไม่ดียังไร มีโทษอย่างไร อันนี้สำคัญมาก** เพราะว่าเขาไม่รู้เขาจึงทำ หรือบางทีเขารู้แต่เขาก็อยากทำก็เพราะมันมีเรื่องอื่นเข้ามาบีบบังคับหรือกระตุ้นให้ทำ เช่นนี้ก็ต้องว่ากันไปอีกเรื่องหนึ่ง คือว่าโดยพื้นฐานแล้วคนเรานั้นสะอาดบริสุทธิ์ จิตใจบริสุทธิ์ เหมือนอย่างเด็กๆ ที่ไร้เดียงสา ชอบทำอะไรโดยไม่รู้ว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ต่อมาเมื่อเห็นพ่อแม่ทำ เห็นคนโน้นคนนั้นทำ เขาก็ทำตามบ้างโดยที่พ่อแม่ก็ไม่ได้ห้ามปราม เขาก็คิดว่ามันไม่เสียหายอะไร ถ้าเสียหายผู้ใหญ่คงสั่งให้เลิก คงแนะนำมิให้ทำต่อไป แต่นี้มิได้สั่งมิได้แนะนำอะไร เขาก็ทำอย่างนั้นเรื่อยมา ทั้งที่เป็นเรื่องชั่วเรื่องเลว อันนี้แหละที่เป็นลักษณะของคนกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มใฝ่ชั่วชอบทำความชั่ว ซึ่งจะทำได้ด้วยสาเหตุใดก็ตาม

วิธีทำดี วิธีทำให้ใจสงบก็ต้องสอนกัน หากต้องการพัฒนามนุษย์

สำหรับกลุ่มใฝ่ดีก็ชอบทำดี ต้องการที่จะทำแต่ความดี แต่บางครั้งเขาไม่รู้ว่าอันความดีนั้นเป็นอย่างไร ทำเช่นไรเรียกว่าทำดี เพราะฉะนั้น ในการพัฒนามนุษย์นั้นจำเป็นต้องสอนว่าความดีนั้นเป็นอย่างไรด้วย เพราะบางทีเราไม่ได้บอกเขาโดยคิดว่าเขารู้แล้ว อย่างนี้ไม่ได้ เพราะบางครั้งบางคนเขาเข้าใจผิดว่าสิ่งที่เขาทำไปนั้นเป็นความดีทั้งที่เป็นสิ่งที่ผิดก็มีอยู่ ยกตัวอย่างเช่น ลูกไปขโมยมะม่วงของเพื่อนบ้านมาให้แม่ แม่บอกว่าดีแล้วลูก อยากกินมะม่วงพอดี

เลย เด็กเลยเข้าใจว่าการที่ขโมยมะม่วงของเพื่อนบ้านมาได้นั้นเป็นความดีเพราะแม่บอกว่าดี บางครั้งลูกไปลักขโมยเงินขโมยทองของชาวบ้านมาได้ พ่อแม่บอกว่าดีจริง กำลังไม่มีเงินอยู่พอดีแล้วชมว่าเป็นลูกที่ช่วยพ่อแม่หาเงินได้ ลูกก็คิดว่าการทำเช่นนั้นมันดีไปด้วย หรืออย่างไรทุจริตคอร์รัปชันได้เงินทองมาแล้วเอาไปให้พ่อแม่ พ่อแม่บอกว่าดีแล้วลูก เข้าใจหาเงิน ใครๆ เขาก็ทำอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ ลูกก็คิดว่าเออดีนะที่ทำอย่างนี้ พ่อแม่ไม่ว่าอะไร ทำแล้วได้เงินได้ทองมาก็เอามาให้พ่อแม่ นี่ก็เป็นต้นเหตุหนึ่งที่ทำให้คนเราไม่รู้จักดี ไม่รู้ว่าดีจริงๆ นั้นเป็นอย่างไร จึงจำเป็นต้องบอกต้องแนะนำให้รู้ ให้สามารถแยกแยะดีกับชั่วได้ด้วยตนเอง คนที่เขาไม่คิดจะดีทำได้ถูกต้อง การสอนให้ทำ ความดีจึงเป็นภาระในการพัฒนามนุษย์อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงสอนให้เห็นเป็นตัวอย่างแต่ครั้ง อดีตมา

สำหรับกลุ่มใฝ่สงบเล่า ก็มุ่งหาทางสงบทางใจด้วยวิธีต่างๆ จากครูอาจารย์ต่างๆ จากสำนักต่างๆ ลองผิดลองถูกอยู่นั่นแล้ว ซึ่งก็ทำมามากมายหลายแบบแล้ว แต่ว่าจิตใจมันไม่สงบได้สักที ยังสับสน ยังฟุ้งซ่าน ยังไม่อาจควบคุมให้หยุดนิ่งได้ เพราะฉะนั้นเพื่อพัฒนาจิตใจมนุษย์ให้สงบสำหรับกลุ่มใฝ่สงบ พระพุทธเจ้าจึงสอนกรรมวิธีเพื่อทำใจให้สงบ ก็คือ ทรงสอนให้ทำสมาธิ ภาวนา ซึ่งมีหลายรูปแบบตามอัธยาศัยและจริตของแต่ละคน จนกระทั่งสามารถควบคุมใจให้สงบได้จริง และสามารถกำจัดกิเลส คือความโลภ ความโกรธ ความหลงได้จริง เป็นอันพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ตามพระพุทธประสงค์ตั้งแต่แรกตรัสรู้

นี่คือคน 3 กลุ่มตามหลักพระพุทธศาสนาอันเป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าสั่งสอนธรรม 3 ระดับ ดังนั้น เมื่อจะพัฒนามนุษย์ให้ได้ผลจริงก็ต้องอาศัยคน 3 กลุ่มนี้เป็นต้นแบบ และพัฒนาไปตามจิตนิสัยคือความชอบ ความสนใจของเขา จึงจะตรงกับเป้าหมายได้ผลจริงและเร็ว

พระพุทธเจ้าเองเมื่อจะส่งสาวกไปประกาศพระพุทธศาสนา ก็ทรงสอนสั่งพระสาวกว่าเมื่อไปสอนพระพุทธศาสนาแก่ผู้คน ต้องแนะนำสั่งสอนเพื่อให้เขาสะอาดเสียก่อนเป็นอันดับแรก คือ ทำให้เขาเลิกทำความชั่วเสียก่อน เหมือนจะให้เขาทานอาหารก็ต้องล้างจานที่จะใส่อาหารให้สะอาดเสียก่อนค่อยสอนให้หาอาหารมาใส่จานเพื่อรับประทานต่อไป เมื่อเขาสะอาดบริสุทธิ์ คือ เลิกทำชั่วได้แล้ว ต่อจากนั้นจึงค่อยบอกว่าดีคืออะไร ทำอย่างไรจึงจะชื่อว่าทำดี เป็นต้น เหมือนกับสอนให้เขาทำมาหากิน หาข้าวมาใส่จาน หาขนมมาใส่จาน เมื่อเขาสามารถทำดีเป็น และทำดีได้ถูกต้องแล้ว จึงสอนให้เขารู้จักสงบ คือสอนให้เขาไม่เครียด ไม่ฟุ้งซ่าน สอนให้เขาสามารถควบคุมอารมณ์ควบคุมความคิดให้อยู่ในกรอบได้ โดยสอนเรื่องกรรมฐานหรือการทำสมาธิ ถ้าต้องการสงบชั่วคราวต้องทำอย่างนี้ แต่ถ้าต้องการจะสงบนิรันดร์โดยตัดกิเลสได้ก็ต้องทำอย่างนี้ๆ สอนไปตามขั้นตอนว่าใครต้องการสงบระดับใด อย่างนี้เป็นต้น นี่เป็นวิธีการพัฒนามนุษย์ตามแบบของพระพุทธเจ้า

มองถูกด้าน ใช้ธรรมถูกดี ก็พัฒนามนุษย์ได้ถูกทาง

วิธีพัฒนามนุษย์ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าหรือของพระพุทธศาสนานั้นเมื่อวิเคราะห์ดูให้ละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่า คำสอนทุกข้อทุกประการล้วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนามนุษย์ทั้งสิ้น และเป็นการพัฒนามนุษย์ในทุกด้าน แล้วแต่ว่าจะมองในมุมใด เหมือนตึกสูง จะมองในมุมไหนก็เห็นเด่นชัด ในขณะที่เดียวกันพระพุทธศาสนาก็มีมุมมองในเรื่องการพัฒนามนุษย์อยู่ โดยมองมนุษย์ใน 4 ด้านแล้วเสนอแนวทางพัฒนามนุษย์ในด้านนั้นๆ คือ

1. **ด้านชีวิต** พัฒนามนุษย์ในด้านชีวิตก็คือ พัฒนาเรื่องความเป็นอยู่ มนุษย์ที่เกิดมาล้วนต้องการความเป็นอยู่ที่ดี มีชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ ซึ่งศาสตร์แห่งการดำรงชีวิตนั้นระบุไว้ชัดเจนว่าชีวิตที่มีคุณภาพคือชีวิตที่มีความสมบูรณ์ มีความอยู่ดีกินดี ไม่เดือดร้อนนอนทุกข์ มีความปลอดภัย มีความเป็นอยู่ที่ดี มีเศรษฐกิจที่ดี มีคุณภาพที่ดี มีอิสระเสรีเป็นไทแก่ตัว สิ่งเหล่านี้

นี่เป็นสิ่งที่ชีวิตต้องการในการดำรงอยู่ประจำวัน มนุษย์ทุกคนปรารถนาต้องการกันทั้งสิ้น คำสอนของพระพุทธเจ้าส่วนหนึ่งจะมุ่งเน้นมาทางที่ว่า ทำอย่างนี้จึงจะมีชีวิตอยู่อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีคุณภาพชีวิตที่ดี ทำอย่างนี้จึงจะมีความอบอุ่นในครอบครัว ทำอย่างนี้จึงจะมีเศรษฐกิจที่ดี ทำอย่างนี้จึงจะปลอดภัย ดังนั้นเป็นต้น ธรรมะ คำสอนเหล่านี้จะมีเป็นข้อ เป็นวรรค เป็นตอน และเป็นสูตรมากมาย ธรรมะเหล่านี้เป็นหลักสำหรับการพัฒนามนุษย์ด้านชีวิตคือความเป็นอยู่ที่ดี

2. ด้านจิตใจ อันนี้สำคัญมาก จิตใจในที่นี้หมายถึงจิตวิญญาณหรือจิตสำนึก อันตัวมนุษย์เรานั้นประกอบส่วนสองส่วนคือ ร่างกาย และจิตใจ การพัฒนามนุษย์ด้านชีวิตข้อต้นนั้นเน้นเรื่องของร่างกาย เน้นด้านของความสุขภายนอก แต่คำสอนของพระพุทธศาสนาอีกส่วนหนึ่งเน้นเรื่องการพัฒนาจิตใจ เน้นให้มีความสุขภายใน ส่วนหนึ่งมุ่งไปที่การตัดกิเลสซึ่งเป็นธรรมะขั้นสูง แต่ว่าการตัดกิเลส การสลัดทุกข์ การปฏิบัติเพื่อให้หมดความโลภ ความโกรธ ความหลง นั้นเป็นการยากสำหรับมนุษย์ธรรมดา เพราะยังไม่ต้องการถึงขนาดนั้น แต่ก็ทรงสอนไว้สำหรับผู้ที่ต้องการจะพัฒนาตนเองให้ถึงระดับสูงสุดนี้

ในการพัฒนามนุษย์ธรรมดาในด้านจิตใจ พระพุทธเจ้าทรงมุ่งเน้นไปที่จิตสำนึก **จิตสำนึก คือ มโนธรรม ความรู้สึกผิดชอบ ความเกิดความสำนึกในความรับผิดชอบ** คนที่ทำผิดทำไม่ถูกต้องส่วนใหญ่เป็นเพราะขาดจิตสำนึกหรือไม่มีจิตสำนึก สำหรับคนที่ทำดีทำสิ่งทั้งดงามได้ ก็เพราะว่ามีจิตสำนึกมีความรู้สึกผิดชอบ ดังนั้น **คนเราเมื่อเกิดจิตสำนึกความรู้สึกผิดชอบขึ้นในใจได้แล้ว เรื่องอื่นๆ ก็ไม่ต้องสอนไม่ต้องแนะนำกันเลย** เหมือนอย่างโบราณว่า “หนามแหลมไม่ต้องเล็ม” จิตสำนึกหรือมโนธรรมจะทำให้รู้ถึงผิดชอบ ขี้ดี บาปบุญ คุณโทษ แยกแยะได้เองโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องมีใครสอน เหมือนกับพ่อแม่ของคนเรา ท่านทั้งหลายที่เป็นพ่อแม่ของลูก

ย่อมรู้ได้ชัดเจนว่าพอตัวเองมีลูกเท่านั้น จิตสำนึก มโนธรรม ความรับผิดชอบ ก็เกิดขึ้นทันทีเลยโดยไม่มีใครสอนไม่ต้องมีใครมาบอก จึงสามารถเลี้ยงลูกให้โตได้ ตรงนี้แหละที่ไม่มีใครบอกแต่ทำได้ ทำเป็นเพราะอาศัยจิตสำนึก อาศัยความรู้สึกลึกซึ้ง และเกิดความรับผิดชอบอันเป็นส่วนหนึ่งของมโนธรรม

ยกตัวอย่างเช่น เวลาลูกตื่นขึ้นมาตอนดึก พ่อแม่ก็ตื่นมาดูลูก นอนต่อไปไม่ได้แล้ว ต้องลุกไปดู นี่คือการรู้สึกผิดชอบ หรืออย่างเวลาที่ลูกหิว ร้องไห้กระจองอแง ต้องการน้ำต้องการอาหาร พ่อแม่ก็ตื่นมาดูลูกอดไม่ได้แล้ว ต้องไปทำมาหากิน ต้องหาอาหารให้ลูก ลูกหนาวต้องหาเสื้อผ้าและอะไรอื่นๆ มาสวมใส่ปกคลุมให้ลูก นั่นก็เป็นความรู้สึกผิดชอบ พอมีความรู้สึกผิดชอบเข้า ผลที่ตามมาคือความผิดชอบ **ความรู้สึกผิดชอบนั้นมีผลทำให้เกิดความรับผิดชอบ คนที่รู้สึกผิดชอบจะมีความรับผิดชอบ ส่วนคนที่รู้สึกผิดชอบจะไม่มี ความรับผิดชอบ** เพราะเขาไม่รู้สึกถึงความไม่รับผิดชอบนั้นมันเสียหาย เหมือนพ่อแม่ที่ทอดทิ้งลูก ปล่อยให้ลูกลำบาก ปล่อยให้หิวอดอยาก ปล่อยให้เผชิญชีวิตตามลำพังโดยไม่รับผิดชอบ ก็เพราะว่าเขาไม่มีความรู้สึกผิดชอบ ไม่มีจิตสำนึกหรือมโนธรรมในความเป็นพ่อเป็นแม่ เขาจึงทำเช่นนั้นได้

ในเรื่องการพัฒนามนุษย์ทางด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ หรือด้านจิตสำนึกนี้พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญมาก จึงทรงแนะนำสั่งสอนไว้มาก มีธรรมะเกี่ยวเรื่องนี้มากมายหลายประการ เช่น หิริโอตตัปปะ หิริ คือ ความละอายแก่ใจที่จะทำความชั่ว โอตตัปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อผลของความชั่วที่ตกลงไป หรืออย่าง สติ สัมปชัญญะ พรหมวิหารธรรม ธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นหลักสำหรับพัฒนาจิตใจจนถึงขั้นเกิดจิตสำนึกที่ดีในการช่วยเหลือคนอื่น ในการเอื้อเฟื้อคนอื่น ในการมีน้ำใจ ในการรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องของการพัฒนาคนในจิตใจ

3. **ด้านพฤติกรรม** พฤติกรรม ก็คือการแสดงออกทางกายและวาจา การกระทำที่ผู้คนทั่วไปเห็นหรือได้ยินและเป็นการกระทำที่เป็นปกติของผู้คน เพราะทำบ่อยจนกลายเป็นนิสัยประจำตัว พฤติกรรมนั้นมีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่ไม่ดี สำหรับพฤติกรรมที่บุคคลทั่วไปเห็นว่าดีเรียกกันในปัจจุบันว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่เห็นว่าเป็นดีเรียกว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมทั้งสองส่วนนี้ บางอย่างเราอยากเห็น แต่เราไม่อยากเป็นก็มี บางอย่างเราเป็น แต่เราไม่อยากเห็นก็มี อย่างเช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันอดทน ความอ่อนน้อมถ่อมตน เหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่เราอยากเห็นคนอื่นทำต่อเรา แต่บางครั้งเราไม่อยากจะทำไม่อยากจะปฏิบัติ โดยเรากลัวคนอื่นเขาต้องการได้รับพฤติกรรมอย่างนั้นจากเราเช่นกัน หรืออย่างพฤติกรรมประเภทความก้าวร้าว ความดื้อ กระด้าง ความมีทิฐิมานะ ความไม่ซื่อตรง เราเป็นอย่างนั้นประพฤติดังนั้นอยู่เป็นปกตินิสัย แต่เราไม่ต้องการให้ใครมาประพฤติดังนั้นกับตน อย่างนี้เป็นต้น

พระพุทธศาสนาจะสอนเรื่องการพัฒนา ด้านพฤติกรรมนี้ไว้มากเลยทีเดียว โดยเฉพาะทรงพัฒนาสังคมสงฆ์ให้เป็นสังคมตัวอย่างเป็นต้นแบบ กล่าวคือศีลของพระสงฆ์ 227 ข้อนั้นเป็นเครื่องมือสร้างสังคมสงฆ์ให้เป็นสังคมที่พึงประสงค์ที่เป็นต้นแบบโดยตรง พระพุทธเจ้าทรงตั้งสังคมสงฆ์ขึ้นมาแล้วก็ทรงวางระเบียบวางวินัย วางกรอบสำหรับประพฤติดีปฏิบัติของสังคมสงฆ์เอาไว้โดยเฉพาะ ที่เรียกเป็นภาษาพระว่าศีลบั้ง วินัยบั้ง เท่าที่ได้ศึกษา ได้อ่านหนังสือที่เขาแปลไว้ หรือที่ฟังเขาพูดกัน จับเค้าได้ว่าไม่มีคำสอนของผู้ใดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่จะละเอียดยลซึ่งครอบคลุมในทุกด้านเหมือนหรือเท่ากับคำสอนของพระพุทธเจ้า ทรงสอนไว้ละเอียดมาก ไม่ว่าเรื่องความอ่อนน้อมถ่อมตน เรื่องความมีระเบียบวินัย เรื่องความซื่อสัตย์ ความสุจริต เรื่องความกตัญญู ตลอดจนถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับมารยาทในการยืน เดิน นั่ง

นอน ว่าควรจะเป็นอย่างไร ควรจะเดินอย่างไร ควรจะนั่งอย่างไร ควรจะนอน อย่างนี้ นุ่งห่มให้เรียบร้อยควรทำอย่างนี้ เป็นต้น สอนแม้กระทั่งการใช้ห้องน้ำห้องส้วมว่าต้องมีมารยาทอย่างไร แค่นี้เรื่องน้ำล้างส้วมก็ทำให้พระทะเลาะกันมาแล้ว ทะเลาะกันจนแตกกันเป็นสองพวก จนกระทั่งพระพุทธเจ้าทรงเอื้อมระอา ว่ากล่าวไม่ฟัง จึงเสด็จหนีไปอยู่ป่าจนเป็นเหตุให้เกิดชื่อเรียกว่า ปาเลโดยที่มาตราบนานเท่าทุกวันนี้ สาเหตุก็มาจากการที่พระพุทธเจ้าเสด็จหนีพระที่ทะเลาะกันไปอยู่ป่า เหตุที่ทะเลาะกันก็มาจากรื่องน้ำที่ใช้ชำระในห้องน้ำ สมัยก่อนไม่มีชักหรือภาชนะตักน้ำชำระโดยเฉพาะ ก็ใช้กระบะบอกไม้ไผ่ตักรดกัน พระองค์แรกรดน้ำเหลือไว้ในกระบะบอกคือ เทน้ำไม่หมด ซึ่งผิดพระบัญญัติที่ทรงห้ามไว้เพราะเป็นเรื่องไม่สมควร องค์ที่เข้าไปใช้ห้องน้ำที่หลังก็ออกมาต่อว่าว่าทำไมเทน้ำไม่หมด พระองค์แรกก็ตอบว่าไม่รู้ว่ามันผิด ทั้งที่ข้อเท็จจริงมันผิด เป็นมารยาทอันไม่สมควร องค์แรกจึงแนะนำให้ไปปลงอาบัติเสีย มัวแต่เรียนธรรมอย่างเดียวลืมเรียนวินัย องค์ที่ ทำผิดไม่ยอมรับ ก็เลยทะเลาะกัน ลูกถามไปใหญ่โต

ทีนี้เราลองมาวิเคราะห์ดูซิว่า ทำไมพระพุทธเจ้าจึงได้สอนว่าต้องเทน้ำในกระบะบอกชำระในห้องน้ำให้หมด ซึ่งเข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันมาก น้ำที่อยู่ในกระบะบอกนั้นเป็นแหล่งเพาะยุงอย่างดี ยุงลายที่มันเกิดขึ้นก็เพราะมีน้ำขังอยู่ในภาชนะเช่นนี้ และมันอยู่ในป่าด้วย พระสมัยก่อนส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในเมือง แต่ชอบอยู่ป่ากัน ในป่ายุงมันชุม เพราะฉะนั้นถ้ามีน้ำในกระบะบอกทิ้งไว้นานและไม่ได้เข้าห้องน้ำหลาย ๆ วัน ด้วยสมัยก่อนพระไม่ได้มีมากเหมือนปัจจุบัน ทั้งไว้ดินสองคืนก็ทำให้เกิดยุงขึ้นได้ พระวิสัยทัศน์ของพระพุทธเจ้าเป็นเช่นนี้จึงทรงสอนว่าควรเทน้ำในกระบะบอกให้หมด มิใช่ทรงสอนเพียงแค่นั้น ทรงสอนแม้กระทั่งการพับจีวรว่าควรพับอย่างไรจึงจะรักษาจีวรไว้ได้นาน สอนแม้กระทั่งเรื่องที่นั่งนอน เรื่องการเก็บผ้าห่มซึ่งจะเก็บอย่างไรก็ไม่ให้ใครเห็น แต่พระองค์ก็ทรงสอนวิธีเก็บ

ให้แก่พระสงฆ์ เราลองมาวิเคราะห์ดูว่าทำไม พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนทรมานและละอายดลืออาปณันนั้น ก็อาจได้คำตอบว่าเพราะพระองค์ทรงถือกำเนิดและทรงเติบโตมาจากรั้วจากวัง มารยาทสังคมและสมบัติผู้ดีจึงทรงมีครบถ้วนบริบูรณ์ พระองค์ทรงนำมารยาทผู้ดีในรั้วในวังมานำเสนอสังคมสงฆ์ซึ่งเป็นสังคมตัวอย่างให้ปฏิบัติ เพราะฉะนั้น ในการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ ถ้าหากว่าถือเอาแบบอย่างของพระพุทธเจ้ามาศึกษาและเอามาใช้ก็จะเป็นประโยชน์ไม่น้อยเลย

4. ด้านสังคม ซึ่งก็รวมไปถึงด้านการเมืองด้วย เพราะการเมืองก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมคำสอนของพระพุทธศาสนาจะมุ่งไปที่วิถีแห่งการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ เช่นการมีมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน การมีน้ำใจต่อกัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน เป็นต้น คำสอนของพระพุทธเจ้าที่เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้มีอยู่มากเลยทีเดียว ในคำสอนนั้นจะมีรายละเอียดว่าการทำอย่างนี้เป็นหลักมนุษยสัมพันธ์ หรือการอยู่ร่วมกันของ พ่อแม่ ลูกจะต้องมีหลักปฏิบัติตนอย่างไร หน้าที่พ่อมีอย่างไร หน้าที่แม่มีอย่างไร หน้าที่เพื่อนต่อเพื่อนเขาปฏิบัติกันอย่างไร นายจ้างกับลูกจ้างเขาปฏิบัติกันอย่างไร เป็นต้น แม้คำสอนในเรื่องของการสังคมหรือการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมก็มีรายละเอียดไว้ชัดเจน เช่นเป็นผู้ปกครองคนควรปกครองอย่างไรจึงจะดีและถูกต้องเหมาะสม แม้เรื่องทศพิธราชธรรมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำมาใช้ตลอดเวลานำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนก็มีอยู่ในพระพุทธศาสนา ธรรมเหล่านี้เป็นหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาที่เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนามนุษย์ในด้านสังคม

มงคลสูตร : หลักพัฒนามนุษย์ที่ครบวงจร

สรุปแล้วก็คือว่า ในมุมมองของพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับเรื่องความมั่นคงของมนุษย์นั้น ท่านแบ่งข้อธรรมคำสอนเพื่อเป็นหลักในการ

พัฒนามนุษย์ใน 4 ด้านใหญ่ๆ คือ

1. ด้านชีวิต
2. ด้านจิตใจ
3. ด้านพฤติกรรม
4. ด้านสังคม

และในแต่ละด้านก็จะมีข้อธรรมแตกต่างกันออกไปอีกมากมาย ซึ่งไม่สามารถแจกแจงรายละเอียดได้ แต่ก็พอสรุปได้ว่า คำสอนในพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาพัฒนามนุษย์แบบครบวงจรมีปรากฏอยู่ในพระสูตรแห่งหนึ่งมีชื่อเรียกว่า **มงคลสูตร** ซึ่งว่าด้วยเรื่องเหตุแห่งความเจริญ 38 ประการ เริ่มต้นด้วยข้อธรรมว่า ไม่คบคนพาล 1 คบแต่บัณฑิต 1 บูชาบุคคลที่ควรบูชา 1 เรื่อยไปจนถึงมีจิตเกษม ปราศจากกิเลส คือ ทำจิตให้หมดจดจากกิเลส มงคลสูตรนี้เป็นทางดำเนินเพื่อความเจริญ เพื่อความก้าวหน้า เป็นหลักแห่งการพัฒนาชีวิตให้สูงขึ้นตามลำดับ เหมือนกับบันได ที่มี 38 ขั้น สำหรับได้ไปสู่ที่สูงขึ้นตามลำดับ ถ้าสามารถพัฒนาชีวิตได้ถึงขั้นสูงสุด คือ มีจิตเกษมได้ก็ถือว่าสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว เพราะฉะนั้น การที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีความมั่นคงแบบครบวงจรหรือพัฒนาตนเองให้ครบวงจรจึงควรปฏิบัติตนเองตามหลัก 38 ขั้นตอนแห่งมงคลสูตรนี้ แต่ว่าการปฏิบัติตามมงคลสูตรนั้น ท่านจัดลำดับและขั้นตอนไว้เป็นหมวดเป็นหมู่ ทำให้สะดวกในการปฏิบัติ เช่นอย่างเรื่องการประพฤติดน การประกอบอาชีพ ก็มีเป็นหมวดหมู่ โดยที่ที่สุดแม้เรื่องการศึกษาเล่าเรียนและการฝึกปรือฝีมือก็จัดเป็นหมวดหนึ่งในมงคลสูตรนั้น แม้เรื่องทศพิธราชธรรมก็ดี เรื่องศีล สมาธิ ปัญญา กิเลส เรื่องการพัฒนาจิตใจ การพัฒนาชีวิต การพัฒนาพฤติกรรมก็ดี ล้วนมีอยู่ในมงคลสูตรทั้งสิ้น

เรื่องมงคลสูตรนี้มีหนังสือที่ชี้แจงอธิบายความซึ่งมุ่งให้ปฏิบัติตามได้อยู่มากสำนวน และมากเล่ม สามารถหาอ่านหาค้นคว้าได้ไม่ยากนัก

บทสรุปสุดท้าย

อีกส่วนหนึ่งสรุปได้ว่า การพัฒนามนุษย์ตามแบบของพระพุทธศาสนานั้นก็คือ ใช้อรรถมนเป็นตัวหลัก ใช้คำสอนเป็นแกนนำ และธรรมะนั้นก็มีสำหรับพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านชีวิต ด้านจิตใจ ด้านพฤติกรรม และด้านสังคม ซึ่งแม้ว่าในทางโลกจะเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น เช่น เรียกว่า เศรษฐศาสตร์ แพทยศาสตร์ สังคมศาสตร์ จริยศาสตร์ หรือศาสตร์อะไรก็แล้วแต่ ศาสตร์เหล่านี้จะให้ความรู้ด้านใด ให้ความรู้ชำนาญด้านใดก็ตาม ก็สามารถนำไปจับกับหลักทางพระพุทธศาสนาได้ทั้งหมด เรียกได้ว่าสอดคล้องกัน เกือหนุนกันทุกศาสตร์ เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าในคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นมีทุกศาสตร์ มากบ้างน้อยบ้าง กล่าวถึงโดยตรงบ้าง โดยอ้อมบ้าง เนื่องจากพระพุทธเจ้าก่อนที่เสด็จออกผนวชนั้นทรงศึกษาด้วยพระองค์เอง จนจบศาสตร์ทั้งหมดที่ศึกษาเล่าเรียนกันในยุคนั้น ซึ่งกล่าวกันว่ามียุค 18 ศาสตร์ด้วยกัน และเมื่อตรัสรู้แล้วทรงใช้เวลาในการสอนหลักธรรมถึง 45 ปี คำสอนจึงมีมากและครอบคลุมศาสตร์ต่างๆ ไว้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ และที่สำคัญที่สุดนั้นก็คือ มีคำสอนที่สามารถใช้พัฒนามนุษย์จนกระทั่งหมดกิเลสได้ ไม่ใช่เพียงพัฒนามนุษย์ให้อยู่ดีมีสุข เพื่อให้มีความสุขสบายในโลกนี้เท่านั้น แต่สามารถพัฒนาได้ถึงนิพพาน ถึงขั้นหมดกิเลส ซึ่งก็คือทำให้ไม่มีทุกข์ ไม่มีเวร ไม่มีภัยต่อใคร อันนี้แหละคือหลักการพัฒนามนุษย์แบบมั่นคงและยั่งยืนที่แท้จริง

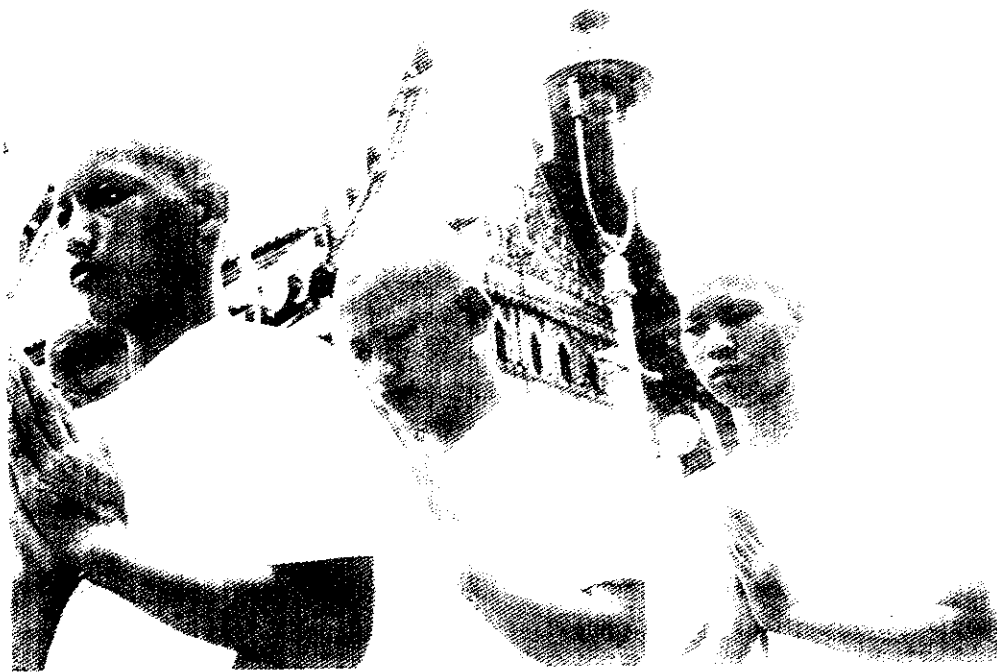
และผู้ที่น่าคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้และได้รับผลเป็นที่ประจักษ์ชัดที่สุดที่ควรจะกล่าวถึงอย่างที่อาจารย์วิชัยได้กล่าวนำไว้ก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา พระองค์ทรงศึกษาธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งชนิดที่เรียกว่าขบธรรมะแตก ที่ใช้คำนี้เพราะพระองค์ทรงศึกษาค้นคว้าธรรมะจนรู้แตกฉาน เข้าใจ และเข้าถึง โดยสามารถนำเอาธรรมะมาใช้ในชีวิตประจำวันของพระองค์

และทรงนำมาใช้เป็นหลักสำหรับปกครองบ้านเมือง ทรงนำมาเป็นหลักสำหรับพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง และทรงนำมาแนะนำสั่งสอนผู้คนในบ้านเมืองปฏิบัติตามได้ และก็เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากพระบรมราชาไมวาททุกครั้งล้วนเป็นธรรมะล้วนมีฐานมาจากข้อธรรมในพระพุทธศาสนาทั้งหมด คนที่ได้ศึกษาธรรมะมาหรือคนที่รู้ธรรมะดีย่อมรู้ได้ทันทีว่าพระบรมราชาไมวาทข้อนี้ก็คือธรรมะข้อนี้ ประโยชน์ก็คือธรรมะข้อนี้ เป็นต้น แต่ว่าพระองค์มิได้ตรัสหัวข้อธรรมะโดยตรง ซึ่งก็หมายความว่าพระองค์ทรงนำธรรมะข้อนั้นๆ มาย่อยแล้ว ย่อยเพื่อให้สามารถรู้เข้าใจและเป็นหลักปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม แล้วยังฉลาดในการใช้คำใช้ภาษาที่สื่อข้อธรรมะนั้นๆ สามารถสื่อไปถึงผู้ปฏิบัติคือประชาชนให้เข้าใจได้ง่าย ถือว่าทรงมีความเข้าใจของทรงรู้ธรรมะและปฏิบัติตามธรรมะข้อนั้นด้วยพระองค์เอง จึงทรงรู้ดีและทรงอธิบายความได้อย่างชัดเจน อย่างเช่นทรงมีพระปฐมบรมราชโองการในวันที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ “ว่าเราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ธรรมะในพระดำรินั้นก็คือ หลักพัฒนามนุษย์ทั้งสิ้น ทรงทำให้ได้เป็นแบบอย่างมาแล้วและได้ผลเป็นที่ประจักษ์แล้ว กล่าวคือ ผลที่พลกนิกรชาวไทย ชาติบ้านเมือง และสังคมได้รับคือ ความอยู่ดีมีสุขกันถ้วนหน้า และผลที่พระองค์ได้รับนั้นคือทรงเป็นที่รักยิ่งของประชาชนพลกนิกรชาวไทย พระองค์ทรงได้รับยกย่องว่าเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งกว่ากษัตริย์ คือ เป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์ เป็นพระมหากษัตริย์ที่เหนือกว่าพระมหากษัตริย์ทั่วไป นี่คือนิยามที่ได้รับพระองค์เอง แต่นั่นไม่สำคัญเท่ากับผลที่เกิดแก่ชาวโลก จนกระทั่งองค์การสหประชาชาติได้ถวายพระเกียรติยศ ยกย่องให้เป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ แล้วประกาศว่าจะนำสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวทางเอาไว้คือ “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมเพื่อความสุขของมวลมนุษยชาติในประเทศอื่นๆ ต่อไป

สำหรับรายละเอียดนั้นหากท่านผู้ใดมีความสนใจ ก็สามารถที่จะทำได้ เพราะว่าในขณะนี้ธรรมะในพระพุทธศาสนาได้รับการตีพิมพ์เผยแผ่ทางสื่อประเภทหนังสือมากมาย และที่มีการนำมาย่อให้ทันสมัยขึ้นเพื่อให้อ่านง่าย เข้าใจง่าย สำหรับเป็นหลักปฏิบัติก็มีอยู่ไม่น้อย โดยที่ผู้ดูแลหลักธรรมอันเป็นวิธีการพัฒนาตัวเอง วิธีการพัฒนามนุษย์ ก็สามารถหาได้ในคำสอนของพระพุทธศาสนาซึ่งก็มีครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วแต่ว่าใครจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านใดเหมือนอย่างที่เราพบสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาค้นคว้า ทรงนำมาวิเคราะห์ และก็นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นที่ประจักษ์แล้ว

ขอจบการปาฐกถาธรรมพิเศษในเรื่อง “การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ในมุมมองของพระพุทธศาสนา” ไว้โดยย่อเพียงเท่านี้

ในที่สุดนี้ขอความสุข ความสงบ ความสมหวังในสิ่งปรารถนา และจิตใจที่มั่นคงอยู่ในธรรมะ จงบังเกิดแก่ท่านทั้งหลายโดยทั่วกัน ตลอดกาลนาน

บทที่ 5

มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์

มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์

ความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึง การที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

มาตรฐานความมั่นคงของมนุษย์มีองค์ประกอบ 10 มิติ ได้แก่ มิติที่อยู่อาศัย มิติสุขภาพอนามัย มิติการศึกษา มิติการมีงานทำและรายได้ มิติความมั่นคงส่วนบุคคล มิติครอบครัว มิติการสนับสนุนทางสังคม มิติสังคม-วัฒนธรรม มิติสิทธิและความเป็นธรรม และมิติการเมืองและธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

- ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ระดับบุคคล 69 ตัวชี้วัด
- ตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ระดับพื้นที่ 56 ตัวชี้วัด

มาตรฐานและตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. มิติที่อยู่อาศัย

กรอบแนวคิด : การมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยที่มีสภาพมั่นคงมีมาตรฐานปลอดภัยพื้นฐานที่เพียงพออยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี และมีทางเข้า - ออกที่สะดวก

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 13 ตัวชี้วัด
ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล

1. สถานะการครอบครอง
2. ระดับของที่อยู่อาศัย
3. วัสดุที่ใช้ปลูกสร้าง
4. แดงน้ำดื่ม
5. แหล่งน้ำใช้
6. แหล่งแสงสว่าง
7. ด้วม
8. เชื้อเพลิง
9. ขยะ
10. กลิ่น
11. เสียง
12. ฝุ่น-ควัน
13. ลักษณะทางเข้าออก

ตัวชี้วัดระดับพื้นที่

1. ความหนาแน่นของครัวเรือน
2. อัตราการถือครองที่อยู่อาศัย
3. อัตราการมีไฟฟ้าใช้
4. อัตราการมีน้ำประปาใช้
5. อัตราการมีส้วม
6. อัตราพื้นที่ป่าไม้

2. มิติสุขภาพอนามัย

กรอบแนวคิด : การมีสถานภาพด้านสุขภาพอนามัย (Health status) ที่ได้ได้รับการคุ้มครองจากหลักประกันด้านสุขภาพที่พอเพียง สามารถเข้าถึงได้โดยมีข้อจำกัดน้อย และปราศจากพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้านร่างกาย และจิตใจ

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 9 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 5 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
14. การเจ็บป่วยที่ต้องพบแพทย์	7. เติบโตจำนวนผู้ป่วย
15. การหยุดงานเพราะเจ็บป่วย	8. แพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย
16. การคุ้มครองด้านสาธารณสุข	9. ทันตแพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย
17. ระยะเวลาการเข้าถึงบริการ	10. พยาบาลต่อจำนวนผู้ป่วย
18. การบริโภคอาหาร	11. ผู้ป่วยเอดส์ต่อประชากร 100,000 คน
19. การบริโภคแอลกอฮอล์	
20. การสูบบุหรี่	
21. การควบคุมอารมณ์	
22. การออกกำลังกาย	

3. มิติการศึกษา

กรอบแนวคิด : การได้รับการศึกษาที่อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าการศึกษามัธยมศึกษาและการได้รับการศึกษาต่อเนื่องอย่างเท่าเทียม ตลอดจนได้ใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตรงตามการศึกษาที่ได้รับมา

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 4 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
23. การศึกษาสูงสุด	12. นักเรียนต่อห้องเรียน
24. การอบรมเพิ่มเติมต่างๆ	13. ครูต่อนักเรียน
25. การประกอบอาชีพที่ตรงกับความรู้	14. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาและประถมศึกษาต่อ 1,000ครัวเรือน
26. โอกาสทางการศึกษา	15. การออกกลางคืนต่อ 1,000 ครัวเรือน
	16. นักเรียนที่มีปัญหาด้านน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ต่อ 1,000 ครัวเรือน
	17. นักเรียนที่มีปัญหาการเก็บตัวด้านอารมณ์ต่อ 1,000 ครอบครั

4. มิติการมีงานทำและรายได้

กรอบแนวคิด : การได้ทำงานเต็มเวลาที่มั่นคงและพึงพอใจ มีรายได้และเงินออมที่เพียงพอแก่การดำรงชีพ โดยไม่มีหนี้สินที่ไม่มีคุณค่า

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 7 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล

27. สถานภาพการทำงาน
28. รายได้จากการทำงานและทรัพย์สิน
29. ปริมาณหนี้สิน
30. การระงับการส่งหนี้สิน
31. เงินออม
32. ความพึงพอใจในงาน
33. ความมั่นคงในงาน

ตัวชี้วัดระดับพื้นที่

18. ผู้มีงานทำต่อครัวเรือน
19. รายได้ต่อครัวเรือน
20. การมีส่วนในรายได้ของคนที่ยากที่สุด 20 % แรก
21. สัมประสิทธิ์จีนิ
22. อัตราครัวเรือนที่เป็นหนี้
23. มูลค่าหนี้ต่อครัวเรือน

5. มิติความมั่นคงส่วนบุคคล

กรอบแนวคิด : ความปลอดภัยและรู้สึกปลอดภัยจากการประทุษร้ายทางร่างกายและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 5 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล

34. การประทุษร้ายทางร่างกาย
35. การประทุษร้ายทางทรัพย์สิน
36. ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต
37. ความรู้สึกปลอดภัยในทรัพย์สิน

ตัวชี้วัดระดับพื้นที่

24. คดีฆาตกรรมต่อ 100,000 ครัวเรือน
25. คดีปล้นทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน
26. คดีชิงทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน
27. คดีทำร้ายร่างกายต่อ 100,000 ครัวเรือน
28. คดีข่มขืนต่อ 100,000 ครัวเรือน
29. คดีข่มขืนก่อนการต่อ 100,000 ครัวเรือน

6. มิติครอบครัว

กรอบแนวคิด : การที่สมาชิกครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ดี เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการร่วมรับผิดชอบในภาระของครอบครัว

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 7 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 5 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
38. ความรักใคร่ปรองดอง	30. อัตราการสมรส
39. ความเคารพและให้เกียรติ	31. อัตราการหย่า
40. ความรุนแรงทางวาจา	32. อัตราครอบครัวอันอบอุ่น
41. ความรุนแรงด้านการทะเลาะถกเถียง	33. อัตราครอบครัวที่มีสัมพันธภาพอันดี
42. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบทางการเงิน	34. อัตราครอบครัวที่พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้
43. การช่วยเหลือภารกิจครัวเรือน	ทั้งนี้โดยให้สถิติในอัตรเป็นเกณฑ์
44. ความสุขเมื่ออยู่บ้าน	ณ หินยเหิน

7. มิติการสนับสนุนทางสังคม

กรอบแนวคิด : การที่บุคคลมีบุคคลที่พร้อมจะให้การช่วยเหลือได้รับการคุ้มครองและสามารถเข้าถึงบริการของสังคมได้ โดยมีข้อจำกัดน้อยและความรู้สึกมีคุณค่าและความสุขในชีวิต

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 4 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล	ตัวชี้วัดระดับพื้นที่
45. หลักประกันทางสังคม	35. ผู้ทำประกันชีวิตต่อประชากร
46. บุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้	36. ผู้ทำประกันสังคมต่อ 1,000 คน
47. ระยะเวลาการเข้าถึงสถาบันทางสังคม	37. จำนวนวัดต่อ 1,000 ครัวเรือน
48. ความสุขในการใช้ชีวิต	38. จำนวนมัสยิดต่อ 1,000 ครัวเรือน
49. คุณค่าของชีวิต	39. จำนวนโบสถ์ต่อ 1,000 ครัวเรือน
	40. จำนวนการฆ่าตัวตายและทำร้ายตนเองต่อประชากร 100,000 คน

8. มิติสังคม-วัฒนธรรม

กรอบแนวคิด : การที่บุคคลมีเวลาปลอดจากภารกิจ การงาน เพื่อใช้สำหรับการพักผ่อนอย่างพอเพียง ตลอดจนการติดตามข่าวสารด้านสังคม-วัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาในการพัฒนาทางจิตใจ โดยการปฏิบัติศาสนกิจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน

ตัวชี้วัด
: ระดับบุคคล 7 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 4 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล

ตัวชี้วัดระดับพื้นที่

50. เวลาว่าง	41. การมีโทรศัพท์ต่อครัวเรือน
51. วันหยุดพักผ่อน	42. การมีคอมพิวเตอร์ต่อครัวเรือน
52. เวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารสังคม-วัฒนธรรม	43. องค์กรเอกชนต่อ 10,000 ครัวเรือน
53. เวลาที่ใช้ในการสวดมนต์หรือทำจิตใจสงบ
การปฏิบัติศาสนกิจ	44. จำนวนผู้อยู่ในระหว่างพักผ่อน
ต่อ 10,000 ครัวเรือน
54. การเป็นสมาชิกกลุ่มชมรม	
55. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มชมรม	
56. การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน	

9. มิติสิทธิและความเป็นธรรม

กรอบแนวคิด : การที่บุคคลได้รับการเคารพในสิทธิ ไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิ และรู้สึกถึงการได้รับโอกาสจากสังคมอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

ตัวชี้วัด
: ระดับบุคคล 4 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 3 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล

ตัวชี้วัดระดับพื้นที่

57. ความคับข้องใจจากการถูกละเมิดสิทธิ	45. คดีในศาลปกครองต่อ 10,000 ครัวเรือน
58. การอยู่ในระหว่างคดีฟ้องร้องด้านสิทธิ
กับบุคคล	46. คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐต่อ 10,000
ครัวเรือน
59. การอยู่ในระหว่างคดีฟ้องร้องด้านสิทธิกับรัฐ	47. การคัดค้านโครงการรัฐ ต่อ 10,000 ครัวเรือน
60. ความรู้สึกด้านโอกาสและความเป็นธรรม	

10. มิติการเมืองและธรรมาภิบาล

กรอบแนวคิด : การที่บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมืองประเภทต่างๆ และระดับต่างๆ อย่างสม่ำเสมอตลอดจนได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากหน่วยงานและบุคลากรของรัฐ นอกจากนี้ยังรู้สึกไว้วางใจในความโปร่งใสของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ตัวชี้วัด : ระดับบุคคล 9 ตัวชี้วัด
: ระดับพื้นที่ 9 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับบุคคล

61. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
62. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา
63. การลงคะแนนเสียงระดับท้องถิ่น
64. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
65. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง
66. การติดตามข่าวสารบ้านเมือง
67. การได้รับความเป็นธรรมจากหน่วยงานรัฐ
68. ความไว้วางใจในเจ้าหน้าที่รัฐ
69. ความรู้สึกถึงความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ

ตัวชี้วัดระดับพื้นที่

48. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.
49. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. บัญชีรายชื่อ
50. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ว.
51. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.
52. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ
53. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ว.
54. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.
55. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ
56. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ว.

Human Security Index

Human security means "people are guaranteed of their full rights, personal safety, basic minimum needs and are able to live in society with dignity and provided with equal opportunities to develop their potential".

Human security is composed of 10 elements and there are two-level system of measurement by micro or person-based with 69 indicators and macro or area-based with 56 indicators.

1. Housing Security means ownership of a house with decent standards of conditions, environment, and facilities.

Person-based Indicator

1. Occupancy status
 2. Type of house
 3. Type of construction materials
 4. Source of drinking water
 5. Source of cleaning water
 6. Source of Light
 7. Type of toilet
 8. Type of cooking fuel
 9. Method of rubbish eradication
 10. Disturbance from smell
 11. Disturbance from noise
 12. Disturbance of dust and smoke
 13. House accessibility
- Self
evaluation

Area-based Indicator

1. Housing (density/km²)
2. Ownership rate (%)
3. Houses with electricity (%)
4. Houses with water supply (%)
5. Houses with clean toilets (%)
6. Forest area (rais/household)

2. Health Security means a good health status with an assurance to easily access health services and ability to refrain from behaviors causing physical and mental illness.

Person-based Indicator

14. Frequency of doctor visits in the previous year
15. Sick leave during the previous year (days)
16. Protection by health programs (number of program)
17. Maximum time used to reach the nearest medical service (minutes)
18. Nutrition awareness (self evaluation)
19. Alcohol consumption (amount and frequency)
20. Tobacco consumption (amount and frequency)
21. Emotional control (self evaluation)
22. Time spent for exercise
- sleep problem (self evaluation)

Area-based Indicator

7. Patients/1 hospital bed
8. Patients/1 physician or doctor
9. Patients/1 dentist
10. Patients /1 nurses
11. HIV patients/100,000 population

3. Education Security means an equal opportunity to access basic and further education and to employ knowledge and skills obtained from the education in one's career.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
23. Highest education attained	12. Students/1 classroom
24. Training courses attended	13. Students/ 1 teacher
25. Agreement between the current occupation and educational background (self evaluation)	14. Primary and secondary enrollments /1,000 household
26. Educational opportunity received (self evaluation)	15. Dropouts/1,000 households
	16. Students with weight and height lower than standards/1,000 household
	17. Students with emotional maladjustment/ 1,000 households

4. Employment and Income Security means to have a satisfactory full time job with an income and a saving sufficient for living and to be free from a non-productive debt.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
27. Employment status	18. Employed persons / household
28. Income from work and assets (per month)	19. Average household income
29. Amount of debt	20. Share of the poorest quintile in national income
30. Burden of debt payment (per month)	21. Gini coefficient
31. Amount of regular saving (per month)	22. Households in debt (%)
32. Job satisfaction (self evaluation)	23. Average household debt
33. Employment security (self evaluation)	

5. Personal safety means security of a person from crimes and violences.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
34. Experience of being assaulted	Violent crime rates (cases/100,000 households)
35. Experience of being burglarized in the previous year	24. Murders
36. Feeling safe from violence against the person (self evaluation)	25. Robberies
37. Feeling safe from property crime (self evaluation)	26. Thefts from the persons
	27. Assaults
	28. Rapes
	29. Production of pornographic materials

6. **Family Relations** means good relationships , mutual respect, and a share in family responsibilities among family members.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
38. Protection by public or private insurance programs	30. Marriage rate*
39. Good relations among the family members (self evaluation)	31. Divorce rate*
40. Mutual respect (self evaluation)	32. Rate of families with warmth*
41. Verbal abused in the family (self evaluation)	33. Rate of families with good relations*
42. Physical abused in the family	34. Rate of families with economic independence*
43. Share of the person in financial responsibility (self evaluation)	*Data from the National Institute for Development of Families and Children
44. Share of the person in housework (self evaluation)	
45. Feeling of happiness at home (self-evaluation)	

7. **Social Support** means accessibility to social services, social institutions, persons who can provide assistance, and feelings about happiness in life and self worthiness.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
46. Persons to turn to	35. Life insurance policy holders/ population
47. Social service accessible in 30 minutes	36. Social insurance card holders/ 1 household
48. Feeling of happiness (self evaluation)	37. Temples/1,000 households
49. Feeling of worthiness (self evaluation)	38. Churches/1,000 households
	39. Mosques/1,000 households
	40. Suicidal and self-harm cases/1,000 households

8. Socio cultural participation means to have sufficient leisure time for keeping up with socio-cultural information, recreation, self development and participation in religious and community activities.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
50. Leisure time (minutes/days)	41. Houses with a telephone (%)
51. Holiday	42. Houses with a computer (%)
52. Time spent for keeping up with socio-cultural information (minutes/day)	43. Non-governmental organizations/10,000 households
53. Time spent for praying or meditation (minutes/days)	44. Persons with zero working hour/10,000 households
54. Memberships of social groups or organizations	
55. Participation in social groups' or organizations' activities (self evaluation)	
56. Participation in community activities (self evaluation)	

9. Rights and Justice means personal rights are respected and not violated and to obtain equal and just opportunities from the society.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
57. Stress caused by rights violation	45. Cases in the Administrative Courts/10,000 household
58. Stage of being in legal conflict with other persons	46. Law suits concerning conflicts between people and government authorities/10,000 households
59. Stage of being in legal conflict with a government authority	47. Petitions against government projects/10,000 household
60. Feeling of being fairly or justly treated by Thai society (self evaluation)	

10. Political Governance means regular participation in political activities at all levels, trust in and being justly treated by the transparency of government agencies and officials.

Person-based Indicator	Area-based Indicator
61. Exercising the voting right in the previous election of the members of the House of Representatives	Election of the Members of the House of Representatives (electoral constituencies)
62. Exercising the voting right in the previous election of the members of the House of Senators	48. Voter turnout (%)
63. Exercising the voting right in the previous local election	49. Fault ballots (%)
64. Membership of a political party	50. No-vote ballots (%)
65. Participation in political activities in the previous year	Election of the Members of the House of Representatives (party lists)
66. Time spent for keeping up with political information (minutes/day)	51. Voter turnout (%)
67. Feeling of being justly treated by government agencies (self evaluation)	52. Fault ballots (%)
68. Trust in government officials (self evaluation)	53. No-vote ballots (%)
69. Perception of government transparency of Senators (self evaluation)	Election of the Members of the House
	54. Voter turnout (%)
	55. Fault ballots (%)
	56. No-vote ballots (%)

ภาคผนวก

ตาราง 1 ข้อมูลประชากร เนื้อที่ ความหนาแน่น และบ้าน จำแนกตามจังหวัด พ.ศ. 2549

POPULATION FROM REGISTRATION, AREA, DENSITY AND HOUSE BY PROVINCE: 2006

จังหวัด	ประชากร Population			เนื้อที่ (ตร.กม.) Area (Sq.Km.)	ความหนาแน่น ต่อ ตร. กม. Density per sq.km.	บ้าน House	จำนวน ครัวเรือน ปี 2548	province
	รวม Total	ชาย Male	หญิง Female					
ราชอาณาจักรไทย	62,828,706	31,007,857	31,820,849	513,119.5	122.44	19,582,845	16,783,501.00	Whole Kingdom
กระบี่	403,563	202,503	200,860	4,708.5	85.57	122,219	86,807.00	Krabi
กรุงเทพมหานคร	5,695,956	2,727,273	2,974,683	1,568.7	3,630.92	2,150,706	2,077,177.00	Bangkok
กาญจนบุรี	834,447	421,137	413,310	19,483.1	42.83	264,328	186,799.00	Kanchanaburi
กาฬสินธุ์	975,562	486,309	489,253	6,946.7	140.43	241,925	239,876.00	Kalasin
กำแพงเพชร	728,320	362,446	365,874	8,607.5	84.61	219,129	198,423.00	Kamphaeng Phet
ขอนแก่น	1,750,500	868,735	881,765	10,886.0	160.80	480,174	462,801.00	Khon Kaen
จันทบุรี	602,389	248,323	254,066	6,336.0	79.27	179,659	131,091.00	Chanthaburi
จระเข้	654,206	327,124	333,082	5,351.0	122.26	210,011	170,328.00	Chachoengsao
จันทบุรี	1,309,290	597,030	612,260	4,363.0	277.17	585,332	277,250.00	Chon Buri
ชัยภูมิ	339,306	164,024	174,982	2,469.7	137.26	103,763	111,460.00	Chai Nat
เชียงใหม่	1,119,146	557,417	561,729	12,778.3	87.58	312,518	293,514.00	Chiang Mai
ฉะเชิงเทรา	478,964	239,150	239,814	6,039.0	79.71	174,207	130,028.00	Chumphon
ชลบุรี	1,225,713	606,323	619,323	11,678.4	104.96	431,763	437,836.00	Chiang Rai
ชัยภูมิ	1,558,298	815,529	842,769	20,107.1	82.47	607,059	451,593.00	Chiang Mai
ฉะเชิงเทรา	607,450	298,731	308,719	4,917.5	123.53	175,972	161,057.00	Trang
ตราด	219,949	110,588	109,261	2,819.0	78.02	83,117	59,709.00	Trat
ตาก	527,677	266,925	268,752	16,406.7	32.16	159,939	124,734.00	Tak
นครนายก	250,003	123,407	126,596	2,122.0	117.81	75,900	73,902.00	Nakhon Nayok
นครปฐม	851,905	397,547	424,358	2,168.3	379.05	282,215	228,451.00	Nakhon Pathom
นครพนม	695,351	346,321	349,030	5,512.7	126.14	176,308	171,801.00	Nakhon Phanom
นครราชสีมา	2,555,587	1,265,625	1,289,962	20,494.0	124.70	726,572	697,664.00	Nakhon Ratchasima
นครศรีธรรมราช	510,460	250,511	259,949	9,942.5	151.92	433,422	437,836.00	Nakhon Si Thammarat
น่าน	176,115	87,586	88,529	9,597.7	112.11	339,008	313,759.00	Nakhon Sawan
นนทบุรี	999,057	473,790	525,267	622.3	1,605.42	449,200	222,823.00	Nonthaburi
นราธิวาส	707,177	349,935	357,236	4,475.4	156.31	162,929	160,506.00	Narathiwat
บุรีรัมย์	477,662	240,954	236,708	11,472.1	41.64	140,291	131,705.00	Nan
บึงกาฬ	1,536,722	767,131	769,591	10,322.9	148.87	366,616	357,008.00	Buri Ram
ปทุมธานี	861,338	412,882	448,456	1,525.9	564.49	387,509	174,546.00	Pathum Thani
ปราจีนบุรี	492,416	250,014	242,402	6,367.6	77.65	173,027	117,586.00	Prachuap Khiri Khan
ปัตตานี	453,819	215,373	238,446	4,762.4	95.29	149,608	114,457.00	Prachin Buri
ปทุมธานี	635,730	313,492	322,238	1,940.4	327.64	144,129	149,752.00	Pathani
พิจิตร	754,595	365,173	389,422	2,556.6	295.15	235,691	196,066.00	Phra Nakhon Si Ayutthaya
พิษณุโลก	486,219	239,569	246,650	6,335.1	76.75	164,156	147,197.00	Phayao
พิจิตร	246,394	123,128	123,266	4,170.9	58.83	83,927	72,059.00	Phangnga
พิจิตร	533,321	247,126	286,195	3,424.5	146.98	147,294	141,507.00	Phattalung
พิจิตร	557,632	273,071	284,561	4,531.0	123.11	161,462	156,552.00	Phichit
พิจิตร	844,508	415,033	429,475	10,815.9	78.08	274,228	229,555.00	Phitsanulok
พิจิตร	456,681	221,335	235,346	6,225.1	73.36	153,100	116,889.00	Phetchaburi
พิจิตร	1,002,317	499,172	503,145	12,668.4	79.12	287,825	256,552.00	Phetchabun
พิจิตร	468,373	229,341	239,032	6,538.6	71.63	152,878	155,320.00	Phrae
พิจิตร	260,737	144,391	156,346	543.0	553.81	136,445	59,761.00	Phuket
พิจิตร	937,656	464,177	473,479	5,297.7	177.20	236,710	249,526.00	Maha Sarakham
พิจิตร	335,447	168,152	167,295	4,339.8	77.29	85,766	75,003.00	Mukdahan
พิจิตร	258,174	131,704	126,470	12,681.3	20.12	82,363	56,183.00	Mae Hong Son
พิจิตร	540,889	271,448	269,441	4,161.7	129.97	136,338	145,124.00	Yasothon
พิจิตร	468,252	232,827	235,425	4,521.1	103.57	124,794	109,239.00	Vaka
พิจิตร	1,310,647	654,384	656,263	8,299.4	157.85	318,935	324,587.00	Rai Et
พิจิตร	179,850	94,139	85,711	3,298.0	54.53	63,681	40,862.00	Ranong
พิจิตร	573,785	283,705	290,080	3,552.0	161.54	266,473	136,930.00	Rayong
พิจิตร	628,930	305,852	323,078	5,195.5	159.52	244,562	214,089.00	Ratchaburi
พิจิตร	752,775	377,563	375,212	6,199.8	121.42	238,807	201,496.00	Lop Buri
พิจิตร	773,790	382,105	391,685	12,534.0	61.74	254,488	228,358.00	Lampang
พิจิตร	405,564	197,952	207,612	4,505.9	90.31	149,964	124,844.00	Lamphun
พิจิตร	613,303	310,496	302,807	11,424.6	53.68	173,762	160,098.00	Loei
พิจิตร	1,446,484	722,794	723,690	8,840.0	163.63	322,854	362,626.00	Si Sa Ket
พิจิตร	1,109,046	553,811	555,235	9,605.8	115.46	285,349	255,359.00	Sakon Nakhon
พิจิตร	1,317,531	644,473	673,058	7,393.9	178.19	386,587	342,496.00	Songkhla
พิจิตร	281,545	140,337	141,208	2,479.0	113.57	75,006	63,889.00	Satun
พิจิตร	1,107,626	536,538	568,988	1,004.1	1,103.11	443,189	252,889.00	Samut Prakan
พิจิตร	194,990	93,847	101,143	416.7	467.93	53,083	54,792.00	Samut Songkhram
พิจิตร	462,570	224,706	237,864	872.3	530.19	202,584	125,422.00	Samut Sakhon
พิจิตร	538,344	271,097	267,247	7,195.1	74.82	161,032	142,099.00	Sa Kaeo
พิจิตร	609,855	302,227	307,628	3,576.5	170.52	203,151	159,102.00	Saraburi
พิจิตร	216,969	103,902	113,067	822.5	263.80	64,646	68,868.00	Sing Buri
พิจิตร	638,670	296,969	341,701	5,596.1	92.30	187,103	173,031.00	Sukhothai
พิจิตร	843,904	409,177	434,727	5,358.0	157.50	241,464	237,969.00	Suphan Buri
พิจิตร	950,698	476,436	474,262	12,891.5	74.52	341,393	236,954.00	Surat Thani
พิจิตร	1,375,257	667,545	707,712	8,124.1	169.28	319,326	353,855.00	Surin
พิจิตร	899,580	452,251	447,329	7,332.3	122.69	234,801	221,571.00	Nong Khai
พิจิตร	496,692	249,969	246,723	3,859.1	128.71	120,684	115,300.00	Nong Buu Lam Phu
พิจิตร	283,943	136,657	147,286	968.4	293.22	81,180	76,665.00	Ang Thong
พิจิตร	368,934	184,878	184,056	3,161.2	116.71	90,686	90,270.00	Amnat Charoen
พิจิตร	1,527,562	764,577	762,985	11,730.3	130.22	400,030	358,810.00	Udon Thani
พิจิตร	467,482	230,838	236,644	7,838.6	59.64	143,963	132,362.00	Uttaradit
พิจิตร	326,988	161,000	165,988	6,730.2	48.58	98,748	91,538.00	Uthai Thani
พิจิตร	1,783,035	893,743	889,292	15,744.9	113.25	446,162	418,529.00	Ubon Ratchathani

ข้อมูล: 56 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร

ตาราง 2 ข้อมูล มติดัชนีภาคพื้น

จังหวัด	ดัชนีภาคพื้น						ค่า CHSI
	1.ความหนาแน่น ของครัวเรือน	2.อัตราการถือครอง ที่อยู่อาศัย	3.อัตรา การมีไฟฟ้าใช้	4.อัตรา การมีน้ำประปาใช้	5.อัตรา การมีสวน	6.อัตรา พื้นที่ป่าไม้	
ภาพรวมประเทศ	78.42	82.79	78.91	66.51	97.43	25.46	0.6959
กระบี่	25.96	79.50	77.89	47.00	86.30	16.73	0.4918
กรุงเทพมหานคร	1370.98	54.70	89.39	97.00	99.80	0.20	0.2671
กาญจนบุรี	13.55	79.50	69.12	67.00	95.80	99.69	0.7175
กำแพงเพชร	34.83	93.10	86.74	64.80	98.10	17.95	0.7697
กาฬสินธุ์	25.46	88.70	77.80	89.00	97.30	22.90	0.7384
ขอนแก่น	44.11	87.40	90.60	90.00	98.10	17.31	0.8120
จันทบุรี	28.35	78.30	89.15	41.00	98.50	33.43	0.7172
ฉะเชิงเทรา	39.25	78.20	76.84	35.70	98.70	16.03	0.6278
ชลบุรี	134.16	58.40	60.02	74.40	98.70	1.96	0.5307
ชัยนาท	42.01	85.90	83.36	77.10	98.51	2.38	0.7372
ชัยภูมิ	24.46	92.20	83.06	90.10	98.10	19.31	0.8206
ชุมพร	28.99	82.80	71.87	22.00	96.10	21.48	0.5768
เชียงราย	36.97	90.60	74.12	50.10	97.40	43.88	0.7346
เชียงใหม่	30.19	83.30	83.92	82.90	96.20	78.04	0.8360
ตรัง	35.78	83.10	79.80	35.70	99.10	33.43	0.6259
ตราด	29.48	77.60	62.93	47.00	97.10	34.23	0.6186
ตาก	9.75	83.30	86.60	74.00	97.60	77.22	0.7061
นครนายก	35.77	83.80	77.54	38.10	99.80	30.31	0.6799
นครปฐม	130.15	70.50	70.09	98.10	99.60	0.00	0.6769
นครพนม	31.98	91.80	85.90	89.00	99.60	23.98	0.8210
นครราชสีมา	35.45	82.40	83.61	77.00	98.10	15.37	0.7451
นครศรีธรรมราช	43.59	83.60	78.64	26.70	96.00	8.92	0.6196
นครสวรรค์	35.32	84.50	77.38	40.00	99.00	8.84	0.6883
นนทบุรี	721.83	74.40	64.00	98.80	99.80	0.00	0.4960
นราธิวาส	36.41	80.40	79.06	24.70	97.10	25.32	0.6585
น่าน	12.23	93.80	67.00	13.00	98.60	14.07	0.8546
บุรีรัมย์	35.51	91.80	82.30	77.70	96.50	9.22	0.7343
ปทุมธานี	253.96	60.20	64.00	90.10	97.70	0.00	0.5876
ประจวบคีรีขันธ์	27.17	77.50	80.58	68.00	97.50	19.24	0.7347
ปราจีนบุรี	31.41	76.20	77.38	42.80	98.10	37.15	0.6669
ปัตตานี	74.28	83.40	84.24	90.00	98.60	4.13	0.5508
พิจิตร	92.19	76.70	80.74	90.00	99.10	0.07	0.7173
พิษณุโลก	25.91	78.60	62.74	33.00	99.00	50.34	0.7361
พังงา	29.12	78.60	70.13	48.00	95.70	41.30	0.6530
พิจิตร	43.07	90.00	87.59	77.00	97.00	17.96	0.7316
พิจิตร	35.63	90.50	84.64	70.00	98.10	0.29	0.7547
พิษณุโลก	25.35	84.30	76.89	74.00	98.90	36.43	0.7636
เพชรบูรณ์	24.59	85.30	76.67	78.00	98.40	53.21	0.7982
เพชรบูรณ์	22.72	89.70	76.67	76.80	98.10	28.82	0.7336
แพร่	23.38	94.00	89.46	75.80	97.80	45.21	0.8927
ภูเก็ต	251.26	59.30	77.80	67.00	98.80	18.16	0.5120
มหาสารคาม	44.73	93.20	89.84	81.00	98.10	4.19	0.8035
มหาสารคาม	19.76	90.20	70.00	80.10	98.10	33.57	0.7588
แม่ฮ่องสอน	6.49	87.80	66.76	42.00	98.10	87.75	0.4379
ยโสธร	32.76	92.80	89.26	76.10	98.60	10.96	0.7968
ยโสธร	27.60	70.90	61.89	67.00	98.40	33.27	0.6746
ระยอง	38.43	93.10	87.90	90.00	98.00	6.47	0.7585
ระยอง	19.37	70.20	74.00	10.00	97.00	0.00	0.5610
ระยอง	75.02	64.60	59.08	77.00	96.00	8.82	0.3418
ราชบุรี	47.36	61.50	90.87	65.00	98.80	30.93	0.8471
ระยอง	38.52	81.90	79.26	87.20	98.10	1.79	0.7441
ลำปาง	20.30	89.60	87.76	71.00	99.70	68.62	0.8726
ลำพูน	33.28	93.40	97.18	79.00	99.20	57.84	0.8876
ลำพูน	15.21	90.20	80.49	86.00	99.10	37.46	0.8292
ศรีสะเกษ	36.52	92.50	87.36	80.00	98.10	17.67	0.8373
สกลนคร	30.12	75.80	67.00	67.00	97.00	21.37	0.7923
สงขลา	52.28	81.80	84.90	99.20	97.00	11.61	0.6704
สตูล	30.26	81.80	80.88	99.00	99.00	50.87	0.6848
สมุทรปราการ	441.38	69.50	65.27	57.00	99.98	1.43	0.3951
สมุทรสงคราม	127.39	82.90	88.10	90.00	99.00	3.36	0.7107
สมุทรสาคร	232.23	53.10	69.38	97.00	99.60	3.82	0.6856
สระแก้ว	22.38	90.30	77.26	47.00	98.00	19.12	0.6856
สระบุรี	56.80	74.30	76.00.27	87.00	99.00	20.77	0.6875
สิงห์บุรี	78.60	88.90	90.48	90.00	99.70	1.00	0.8085
สุโขทัย	27.46	91.10	89.19	83.00	99.10	32.34	0.8573
สุพรรณบุรี	45.07	87.30	77.15	68.00	98.90	14.29	0.7274
สุราษฎร์ธานี	26.48	77.30	78.71	47.00	98.00	29.11	0.6414
สุรินทร์	39.31	90.40	62.90	39.00	97.50	10.40	0.6040
หนองคาย	32.02	91.40	84.50	60.00	98.20	9.09	0.7495
หนองบัวลำภู	31.27	94.30	87.28	60.20	99.00	14.68	0.8113
อ่างทอง	83.83	89.50	89.21	93.00	99.00	0.00	0.7912
อ่างทอง	28.69	92.90	89.89	83.10	98.40	18.16	0.8160
อุดรธานี	34.10	88.60	79.67	59.20	99.10	12.59	0.7259
อุตรดิตถ์	18.37	89.60	85.61	97.00	99.40	56.68	0.8851
อุทัยธานี	14.67	87.70	80.77	64.40	98.00	49.36	0.7812
อุบลราชธานี	28.34	90.50	63.34	76.00	96.30	17.22	0.6812

หมายเหตุ : * บางจังหวัดไม่มีข้อมูลดัชนีภาคพื้นปีที่จะไป ได้ใช้ข้อมูลตามปีที่จะไปของปีก่อน
ดูหน้า 57 สำหรับแหล่งข้อมูล

ตาราง 3 ข้อมูล นวัตกรรมอนามัย

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่					ค่า CHSI
	7. เติง	8. แพทย์	9. ทันตแพทย์	10. พยาบาล	11. ผู้ป่วยเอดส์	
	ต่อจำนวนผู้ป่วย	ต่อจำนวนผู้ป่วย	ต่อจำนวนผู้ป่วย	ต่อจำนวนผู้ป่วย	ต่อประชากร 100,000 คน	
ภาพรวมประเทศ	1302.08	12470.92	42875.29	1270.22	14.16	0.6986
กระบี่	1506.04	16595.96	49787.88	1392.10	2.30	0.6895
กรุงเทพมหานคร	155.81	522.51	2999.07	157.18	26.29	0.8521
กาญจนบุรี	1236.97	11301.80	44884.29	1386.54	14.06	0.7071
กาฬสินธุ์	852.72	9815.15	26921.64	910.39	0.21	0.7846
กำแพงเพชร	2517.75	24268.31	56365.10	2206.71	0.69	0.5718
ขอนแก่น	1198.07	8879.48	22174.17	1305.64	4.93	0.7592
จันทบุรี	994.67	7548.62	47917.35	929.26	32.45	0.7163
ฉะเชิงเทรา	1822.71	15957.61	70768.52	1739.74	11.46	0.6235
ชลบุรี	703.48	4808.65	26070.98	636.32	1.21	0.8149
ชัยนาท	2014.64	17958.05	74397.64	1556.90	2.93	0.6240
ชัยภูมิ	3754.94	39137.98	86485.87	3693.60	5.28	0.1887
ชุมพร	586.83	6863.05	25580.45	691.36	6.12	0.8043
เชียงใหม่	1271.40	13041.58	42515.56	1400.38	37.80	0.6634
ฉะเชิงเทรา	793.04	6658.39	16563.77	922.55	20.54	0.7785
ตรัง	1426.63	13215.95	35372.09	1250.76	13.35	0.7103
ตราด	897.71	9211.33	47080.00	665.63	61.77	0.6786
ตาก	995.50	9070.15	28060.76	922.86	3.66	0.7755
นครนายก	1108.34	4894.15	31112.79	1075.50	19.62	0.7536
นครปฐม	398.64	2614.97	11737.87	420.54	4.23	0.8493
นครพนม	2272.48	30311.35	115896.35	2323.39	2.50	0.4484
นครราชสีมา	347.80	2591.58	11308.72	330.16	3.58	0.8553
นครศรีธรรมราช	2067.70	19013.40	72119.78	2136.34	5.19	0.5891
นครสวรรค์	1462.10	10124.35	46667.28	1320.03	6.31	0.7163
นนทบุรี	790.76	8733.35	32750.16	1243.88	25.70	0.7350
นราธิวาส	1696.07	16294.42	48883.25	1263.83	11.76	0.6741
น่าน	1315.06	11751.59	40912.93	1161.57	22.81	0.7024
บุรีรัมย์	1686.43	16185.84	53138.42	2027.60	11.45	0.6373
บึงกาฬ	427.67	4288.89	15636.58	631.78	33.93	0.7922
ประจวบคีรีขันธ์	1223.14	11475.56	51056.25	343.85	31.04	0.6744
ปราจีนบุรี	1061.27	11708.58	51294.71	1163.27	34.17	0.6823
ปัตตานี	1307.16	13480.04	37186.31	1207.62	21.67	0.7006
พระนครศรีอยุธยา	2057.74	15791.61	53448.51	1612.14	9.23	0.6273
พะเยา	1960.45	18500.39	69328.73	1429.46	73.21	0.5001
พิษณุโลก	1013.43	9745.82	34397.00	830.61	20.40	0.7449
พิจิตร	1854.25	8680.93	52150.92	1486.49	0.60	0.6633
ปทุมธานี	1867.12	24768.55	60968.73	2061.36	0.18	0.6017
พิจิตร	1598.07	9931.95	41675.24	1399.23	8.44	0.7099
พิจิตร	1363.35	2288.13	23347.45	1059.76	14.90	0.7343
พิจิตร	1030.61	13385.23	30977.26	1208.70	16.77	0.7263
แพร่	2034.22	17911.71	68960.10	1535.86	34.93	0.5729
ภูเก็ต	868.16	6500.86	33337.33	943.13	19.37	0.7630
มหาสารคาม	530.02	6110.16	17542.06	562.92	7.27	0.8197
มุกดาหาร	1696.07	22661.44	74164.73	1754.43	10.50	0.5961
แม่ฮ่องสอน	930.77	8887.26	23884.50	723.77	5.23	0.7912
ยโสธร	2278.95	23549.13	94196.53	1919.77	0.74	0.5458
ยโสธร	800.88	5367.17	17513.92	590.53	1.95	0.8191
ร้อยเอ็ด	840.88	8209.31	34596.39	763.96	8.55	0.7758
ระยอง	878.48	10391.17	33067.82	849.75	93.09	0.6328
ระยอง	1767.76	12250.03	65333.50	1662.41	0.73	0.6670
ราชบุรี	770.76	7234.48	43406.86	822.40	15.14	0.7606
ราชบุรี	877.19	9587.65	38596.36	1108.44	15.19	0.7431
ลำปาง	1374.94	11548.03	45941.07	1271.53	7.97	0.7136
ลำพูน	1653.28	20046.00	56128.80	1807.69	12.35	0.6274
เลย	1853.80	21523.30	51381.26	1829.74	14.23	0.6008
ศรีสะเกษ	877.06	10347.68	30143.05	871.72	15.25	0.7595
สกลนคร	1273.25	17162.84	50968.42	1402.80	2.18	0.6950
สงขลา	794.21	3474.52	14490.70	797.8	3.79	0.8188
สตูล	1596.05	11683.12	34362.72	1175.54	0.00	0.7356
สมุทรปราการ	1815.63	14590.83	52987.74	2179.15	4.95	0.6254
สมุทรสาคร	127.13	1441.89	4214.77	107.65	15.89	0.8641
สมุทรสาคร	2323.21	18229.87	80940.64	3132.36	20.34	0.4827
สระแก้ว	832.85	8441.14	27158.43	1165.28	0.75	0.7789
สระบุรี	1158.78	7801.06	44697.95	1061.50	3.17	0.7512
สิงห์บุรี	769.59	8190.56	25433.84	614.03	12.33	0.7880
สุโขทัย	1488.29	11735.50	49372.33	1411.96	15.39	0.6871
สุพรรณบุรี	1561.97	18815.68	54922.32	1700.52	14.14	0.6396
สุราษฎร์ธานี	447.23	6528.71	26631.05	518.55	2.97	0.8213
สุรินทร์	138.28	1483.37	4562.02	158.33	7.02	0.8803
หนองคาย	1983.74	18717.67	55608.58	1863.64	4.91	0.6294
หนองบัวลำภู	2439.75	22623.76	66361.77	2117.91	17.96	0.5389
อ่างทอง	1252.18	13334.67	53467.35	1153.38	8.47	0.7013
อำนาจเจริญ	1393.06	14301.83	32576.39	252.94	28.52	0.6905
อุดรธานี	1785.57	16302.41	53823.64	1864.88	0.20	0.6570
อุตรดิตถ์	1494.06	9766.01	30234.43	1395.43	5.96	0.7292
อุทัยธานี	1459.06	15786.57	56683.21	1528.54	0.61	0.6904
อุบลราชธานี	331.82	4015.78	11678.07	391.26	7.29	0.8421

ดูหน้า 58 สำหรับแหล่งข้อมูล

ตาราง 4 ข้อมูล มัธยมศึกษา

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่						ค่า CHSI
	12. นักเรียน ต่อห้องเรียน	13. ครู ต่อนักเรียน	14. นักเรียน ชั้นมัธยม และประถมต่อ 1,000 ครอบครัว	15. การลาออก กลางคัน ต่อ 1,000 ครอบครัว	16. นักเรียนที่มี ปัญหาด้านน้ำหนัก และส่วนสูงต่ำกว่า เกณฑ์ต่อ 1,000 ครอบครัว	17. นักเรียนที่มี ปัญหาการปรับตัว ด้านอารมณ์ต่อ 1,000 ครอบครัว	
ภาพรวมประเทศ	24.57	21.26	482.38	8.32	32.77	0.32	0.6976
กระบี่	25.41	23.00	673.63	4.07	49.36	1.02	0.7111
กรุงเทพมหานคร	41.46	22.00	147.43	3.36	2.64	0.00	0.69
กาญจนบุรี	24.41	22.30	545.12	12.19	35.27	0.36	0.6934
กำแพงเพชร	22.70	19.00	572.37	8.49	40.67	0.00	0.6941
กาฬสินธุ์	22.92	21.00	438.93	15.76	44.11	0.00	0.6945
ขอนแก่น	23.14	19.80	492.89	5.17	16.11	0.00	0.6944
จันทบุรี	26.76	22.50	438.74	5.33	21.78	0.00	0.6945
ฉะเชิงเทรา	25.42	22.00	480.51	4.93	26.78	0.00	0.6941
ชลบุรี	31.10	26.30	408.72	7.48	12.36	0.00	0.6937
ชัยนาท	20.42	17.00	315.31	0.00	18.80	0.00	0.6948
เชียงใหม่	21.95	20.33	509.54	9.89	15.27	0.00	0.6948
น่าน	24.80	22.50	512.73	22.67	28.10	0.00	0.6948
นครราชสีมา	23.92	22.25	449.51	6.78	43.81	0.00	0.6948
บุรีรัมย์	22.36	21.60	373.06	5.30	18.09	0.00	0.6947
ตรัง	26.29	21.00	375.48	3.6	12.12	0.00	0.6947
ตราด	24.57	22.00	485.17	7.99	28.92	0.00	0.6947
ตาก	24.70	27.50	536.74	12.44	65.24	0.00	0.6947
นครนายก	27.34	19.00	421.29	31.18	28.94	0.00	0.6946
นครพนม	33.18	23.53	446.53	4.80	16.15	0.00	0.6946
นครราชสีมา	23.29	21.50	538.12	2.50	30.22	0.00	0.6946
นครราชสีมา	24.32	20.86	458.66	6.9	12.09	0.00	0.6946
นครราชสีมา	23.77	17.35	412.77	6.69	15.04	0.00	0.6946
นครราชสีมา	21.28	19.00	529.21	6.24	14.13	0.00	0.6946
นครราชสีมา	35.01	26.50	406.84	2.58	12.04	0.00	0.6946
นครราชสีมา	27.49	22.00	534.89	11.42	12.76	0.00	0.6946
น่าน	19.86	18.90	518.70	16.42	30.42	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.92	22.25	642.92	7.64	15.31	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	34.67	26.50	523.73	11.58	18.96	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	24.21	22.00	464.1	7.32	21.54	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	22.08	20.00	457.74	4.61	17.14	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	26.52	22.50	508.18	11.03	40.21	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.53	23.00	447.02	4.71	21.31	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	21.86	19.00	489.30	3.21	11.76	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	21.78	21.00	456.08	4.42	11.41	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	24.93	16.30	466.38	3.12	26.42	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	19.52	18.50	382.14	4.69	11.17	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	22.76	18.57	443.42	5.66	11.1	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	21.59	17.00	429.29	5.24	11.1	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	21.54	18.33	432.72	11.71	26.65	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	20.67	17.00	336.87	14.10	16.92	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	33.86	28.00	508.71	3.96	11.02	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	24.06	16.50	419.41	9.32	16.94	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	22.92	20.00	692.99	11.64	27.67	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	18.21	27.00	714.63	33.21	46.95	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	21.12	18.00	429.28	7.05	36.15	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	30.25	25.00	709.19	11.06	16.92	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	23.41	19.00	562.34	3.49	16.92	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.25	24.10	557.31	3.86	45.92	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	29.54	27.00	593.98	7.73	21.86	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.32	20.50	401.10	10.45	27.14	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	21.17	18.50	353.46	9.68	21.96	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	21.46	18.57	344.35	4.40	11.1	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	19.69	18.50	356.28	16.86	26.28	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	19.89	18.50	342.61	4.42	12.48	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	24.43	23.00	592.27	4.26	12.1	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.63	21.67	517.3	14.49	18.46	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	26.68	19.00	395.02	5.80	16.1	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	24.55	21.00	590.96	24.81	16.92	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	34.87	31.00	428.97	3.54	11.96	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	24.84	17.00	461.61	4.76	14.97	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	32.90	29.00	414.68	2.02	12.82	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.04	23.00	409.74	7.04	12.67	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.01	21.50	430.44	9.82	11.64	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	19.81	15.00	354.76	1.41	10.00	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	21.87	19.00	411.08	5.11	12.12	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	23.97	20.67	411.61	2.42	11.7	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	24.49	22.00	502.91	6.52	12.62	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.33	24.00	461.03	7.12	16.92	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	25.32	23.30	566.42	12.10	11.1	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	23.62	23.50	621.95	4.44	16.11	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	22.48	17.10	418.18	1.48	12.12	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	23.38	23.00	443.45	11.97	11.11	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	26.49	21.75	569.77	8.69	12.92	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	15.13	17.00	385.28	5.10	21.82	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	19.49	18.00	467.69	10.72	11.09	0.00	0.6946
บุรีรัมย์	24.87	23.20	627.26	5.70	16.35	0.00	0.6946

ดูหน้า 58 สำหรับแหล่งข้อมูล

ตาราง 5 ข้อมูล นิติการนิชานกทะเลรายได้

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่						ค่า CHSI
	18. ผู้มีงานทำ ต่อครัวเรือน	19. รายได้ ต่อครัวเรือน	20. การมีสวน ในรายได้ของ คนที่จนที่สุด 20% แรก	21. สัมประสิทธิ์ จีนี	22. อัตราครัวเรือน ที่เป็นหนี้	23. มูลค่าหนี้ ต่อครัวเรือน	
ภาพรวมประเทศ	2.14	13356.79	11.45	0.30	67.56	95506.33	0.7018
กรุงเทพฯ	2.42	16877.30	10.20	0.17	78.60	201625.17	0.6644
กรุงเทพมหานคร	1.86	29843.00	12.10	0.38	45.80	160776.00	0.7875
กาญจนบุรี	2.49	17122.00	11.60	0.35	63.20	62816.00	0.7543
กาฬสินธุ์	2.07	8908.00	12.30	0.30	75.00	65456.00	0.6922
กำแพงเพชร	2.35	12776.00	12.40	0.32	81.40	94755.00	0.6996
ขอนแก่น	1.75	13088.00	12.60	0.37	78.20	14596173	0.6395
จันทบุรี	2.48	15897.00	12.30	0.35	71.00	184233.00	0.6759
ฉะเชิงเทรา	2.10	16938.00	12.00	0.27	66.50	162527.00	0.7012
ชลบุรี	2.24	22286.00	10.50	0.18	46.40	93763.00	0.8502
ชัยนาท	1.89	13383.00	10.20	0.22	68.40	204158.00	0.5871
ฉะเชิงเทรา	1.97	9161.00	12.80	0.37	79.00	78325.00	0.6348
ชลบุรี	2.04	11482.00	10.80	0.28	67.10	90195.00	0.6852
ชัยนาท	1.99	8920.00	11.70	0.37	63.50	95424.00	0.6522
ฉะเชิงเทรา	1.97	12586.00	11.10	0.45	67.30	91892.00	0.6260
ชลบุรี	2.28	17038.00	11.70	0.30	70.80	193424.00	0.6650
ตราด	2.51	14080.00	11.40	0.38	59.80	148186974	0.7323
ตาก	1.84	9549.00	13.30	0.42	59.30	77658.00	0.6875
นครนายก	1.78	13096.00	10.80	0.29	72.90	100836.00	0.6419
นครราชสีมา	2.43	20791.00	11.80	0.28	65.20	174832.00	0.7431
นครราชสีมา	1.67	8168.00	11.50	0.40	72.80	85537.00	0.5748
นครราชสีมา	1.87	11398.00	10.90	0.36	77.60	87239.00	0.6098
นครราชสีมา	1.94	14079.00	11.30	0.35	72.60	104706.00	0.6514
นครราชสีมา	1.86	10700.00	11.60	0.38	66.40	82101.00	0.6463
นครราชสีมา	3.17	26658.00	11.45	0.37	43.60	145145908	0.9420
นครราชสีมา	2.30	9240.00	11.90	0.30	66.70	39297.00	0.7517
นครราชสีมา	2.01	10751.00	12.20	0.42	75.10	122035.00	0.6031
นครราชสีมา	2.00	8532.00	11.60	0.33	83.60	87585.00	0.6117
นครราชสีมา	2.50	21530.00	13.80	0.20	55.40	145015.00	0.8614
นครราชสีมา	2.26	13806.00	12.50	0.34	59.30	79519.00	0.6553
นครราชสีมา	1.99	15032.00	8.10	0.17	71.20	86163.00	0.6806
นครราชสีมา	1.88	11837.00	13.40	0.41	64.30	91797.00	0.6896
นครราชสีมา	2.02	14980.00	14.00	0.23	39.70	49466.00	0.8798
นครราชสีมา	1.84	9643.00	10.30	0.44	64.00	54986.00	0.6177
นครราชสีมา	1.83	16965.00	10.10	0.24	48.30	47684.00	0.7875
นครราชสีมา	2.06	14985.00	12.00	0.36	59.70	89967.00	0.7043
นครราชสีมา	1.84	10951.00	11.6	0.38	74.80	14597142	0.6131
นครราชสีมา	1.79	12751.00	10.60	0.43	65.60	152893.00	0.5519
นครราชสีมา	2.04	13040.00	12.50	0.31	68.90	82150.00	0.7249
นครราชสีมา	2.14	9572.00	11.10	0.39	71.60	93276.00	0.6298
นครราชสีมา	1.65	11333.00	8.60	0.16	68.00	90845.00	0.6379
นครราชสีมา	2.78	25082.00	12.50	0.38	61.90	145135782	0.7811
นครราชสีมา	1.90	10178.00	12.50	0.25	85.50	85820.00	0.6620
นครราชสีมา	2.45	9284.00	12.9	0.32	78.90	145166520	0.7069
นครราชสีมา	2.32	8676.00	12.6	0.38	70.00	1375557	0.7524
นครราชสีมา	1.97	9410.00	9.90	0.10	78.10	79666.00	0.6875
นครราชสีมา	2.25	11886.00	7.80	0.27	47.80	54635.00	0.7287
นครราชสีมา	2.18	9817.00	11.20	0.28	85.20	76460.00	0.6557
นครราชสีมา	2.26	14328.00	11.50	0.30	69.60	81812.00	0.7324
นครราชสีมา	2.26	18962.00	11.40	0.39	66.00	135491.00	0.7306
นครราชสีมา	2.28	19867.00	12.10	0.39	65.80	106569.00	0.7448
นครราชสีมา	2.07	15003.00	10.20	0.20	79.60	141604.00	0.6523
นครราชสีมา	1.91	10576.00	11.20	0.40	61.80	71597.00	0.6601
นครราชสีมา	1.85	11843.00	10.9	0.40	77.00	14515364	0.6082
นครราชสีมา	2.08	10013.00	12.00	0.32	82.50	79127.00	0.6542
นครราชสีมา	2.19	8745.00	10.90	0.31	84.40	71816.00	0.6349
นครราชสีมา	1.68	8971.00	10.80	0.41	70.70	75869.00	0.5802
นครราชสีมา	2.16	15481.00	11.30	0.31	45.80	58636.00	0.8022
นครราชสีมา	2.19	11826.00	11.50	0.29	61.20	82046.00	0.7340
นครราชสีมา	3.10	19946.00	13.60	0.24	60.30	78750.00	0.9154
นครราชสีมา	1.83	12528.00	14.10	0.21	44.50	23533.00	0.8678
นครราชสีมา	2.71	15347.00	15.30	0.15	29.10	64616.00	0.9869
นครราชสีมา	2.75	10777.00	9.80	0.17	75.20	64943.00	0.7628
นครราชสีมา	2.38	18742.00	10.60	0.32	65.10	99883.00	0.7489
นครราชสีมา	1.93	14788.00	8.80	0.17	64.40	100573.00	0.6967
นครราชสีมา	1.93	11427.00	10.30	0.41	66.90	73740.00	0.6765
นครราชสีมา	2.06	15781.00	8.10	0.22	68.70	135262.00	0.6373
นครราชสีมา	2.37	16150.00	12.80	0.24	64.90	87113.00	0.8070
นครราชสีมา	1.90	8095.00	13.80	0.18	82.70	87598.00	0.7104
นครราชสีมา	2.18	11466.00	10.80	0.34	73.80	90295.00	0.6571
นครราชสีมา	3.06	8318.00	8.40	0.05	79.30	100560.00	0.7461
นครราชสีมา	1.98	12855.00	12.50	0.29	60.00	43598.00	0.7771
นครราชสีมา	2.98	11423.00	11.50	0.36	86.20	112722.00	0.6890
นครราชสีมา	1.78	10789.00	11.40	0.37	67.70	73521.00	0.6461
นครราชสีมา	1.77	10940.00	11.60	0.40	62.90	86237.00	0.6440
นครราชสีมา	1.83	9817.00	12.30	0.41	74.70	84975.00	0.6177
นครราชสีมา	1.85	11697.00	12.40	0.33	77.60	80417.00	0.6658

หมายเหตุ : บางจังหวัดไม่มีข้อมูลตัวชี้วัดตามนี้จึงได้ใช้ข้อมูลตามปีที่มีอยู่ในวงเล็บแทน
 ฐานปี 59 สำหรับแหล่งข้อมูล

ตาราง 6 ข้อมูล มีคความมั่นคงส่วนบุคคล

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่						ค่า CHSI
	24. คติมากรรม	25. คติปล้นทรัพย์	26. คติชิงทรัพย์	27. คติทำร้ายร่างกาย	28. คติข่มขืน	29. คติวิกลจริต	
	ต่อ100,000 คน เรือน	ต่อ100,000 ครัวเรือน	ต่อ100,000 ครัวเรือน	ต่อ100,000 ครัวเรือน	ต่อ100,000 ครัวเรือน	ต่อ100,000 ครัวเรือน	
ภาพรวมประเทศ	32.99	7.35	13.01	146.04	33.65	11.20	0.6945
กระบี่	80.64	11.52	13.82	149.76	39.17	9.22	0.6413
กรุงเทพมหานคร	13.48	10.83	36.49	291.50	26.57	50.89	0.5543
กาญจนบุรี	36.94	5.89	12.31	195.93	43.36	8.57	0.6797
กาฬสินธุ์	11.67	2.08	3.75	130.48	17.93	5.84	0.7917
กำแพงเพชร	23.18	3.02	9.58	105.83	36.79	2.02	0.7559
ขอนแก่น	16.42	3.24	7.56	108.90	27.44	6.91	0.7704
จันทบุรี	32.80	3.05	8.39	169.35	53.40	7.63	0.6951
ฉะเชิงเทรา	35.81	12.92	31.12	183.76	44.03	5.28	0.6273
ชลบุรี	49.05	30.66	48.33	239.13	65.64	41.48	0.3297
ชัยนาท	17.94	1.79	4.49	177.64	24.22	1.79	0.7613
ชัยภูมิ	11.58	0.34	3.07	105.96	25.55	7.50	0.7927
ชุมพร	63.06	3.85	10.77	180.73	43.07	5.38	0.6759
ฉะเชิงเทรา	16.02	0.30	2.97	57.56	13.65	0.30	0.8295
เชียงใหม่	21.48	4.21	7.75	95.44	8.86	6.86	0.7938
ตรัง	68.92	15.52	27.94	84.44	28.56	6.83	0.6565
ตราด	25.12	1.67	3.35	264.62	78.72	0.00	0.6516
ตาก	40.89	3.21	7.22	60.93	20.04	2.41	0.7833
นครนายก	23.00	10.83	14.88	158.32	50.07	3.30	0.6881
นครปฐม	26.26	19.70	32.39	221.49	52.97	16.63	0.5592
นครพนม	8.15	0.00	2.33	110.01	13.97	4.07	0.8162
นครราชสีมา	11.90	1.29	3.30	118.83	31.68	6.45	0.7783
นครศรีธรรมราช	45.45	8.68	7.31	134.75	31.29	4.11	0.7210
นครสวรรค์	21.99	6.37	12.43	146.61	42.39	2.87	0.7189
นนทบุรี	26.93	28.72	48.92	215.42	37.70	16.61	0.5149
นราธิวาส	145.17	15.58	16.20	34.27	9.35	0.00	0.6702
น่าน	10.63	2.28	5.31	75.93	18.22	1.52	0.8115
บุรีรัมย์	8.68	0.56	1.68	143.41	31.93	3.92	0.7806
ปทุมธานี	36.09	26.93	30.36	382.71	68.75	66.46	0.2466
ประจวบคีรีขันธ์	52.73	5.95	18.71	193.90	51.88	6.80	0.6406
ปราจีนบุรี	36.70	5.24	14.85	168.62	60.28	98.73	0.5043
ปัตตานี	132.89	22.04	24.04	24.04	11.35	3.00	0.6456
พระนครศรีอยุธยา	30.09	18.87	15.30	194.32	51.06	13.77	0.6185
พะเยา	14.95	0.00	4.76	64.54	33.29	7.47	0.7906
พังงา	33.31	6.94	5.55	116.57	16.65	5.55	0.7650
พิจิตร	55.12	7.07	18.37	78.44	30.39	4.24	0.7168
พิษณุโลก	17.25	1.92	2.56	97.09	33.85	3.83	0.7811
เพชรบูรณ์	25.70	10.02	11.76	114.13	37.90	5.66	0.7208
เพชรบุรี	28.23	1.71	11.12	268.63	42.78	6.84	0.6792
แพร่	28.06	3.12	1.95	104.07	36.25	2.73	0.7660
ภูเก็ต	12.23	0.64	0.64	79.84	11.59	5.15	0.8255
อุทัยธานี	64.23	15.21	40.57	383.70	47.33	86.21	0.2284
มหาสารคาม	8.82	2.00	2.40	61.72	16.83	14.43	0.8089
มุกดาหาร	23.87	0.00	3.98	167.10	18.57	3.98	0.7768
เมือสองคอน	39.16	0.00	0.00	65.86	24.92	5.34	0.7937
ยโสธร	4.82	0.00	0.00	83.38	18.60	6.89	0.8213
ยะลา	129.07	34.79	47.60	62.25	15.56	2.75	0.5193
ร้อยเอ็ด	7.39	0.31	4.01	131.86	19.41	2.46	0.8010
ระนอง	80.76	4.89	14.68	283.88	78.31	17.13	0.5170
ระยอง	37.25	27.02	48.20	235.89	69.38	38.71	0.3712
ราชบุรี	24.29	11.68	17.28	196.65	36.90	3.74	0.6808
ระยอง	28.29	5.46	12.90	121.09	30.27	3.47	0.7412
ลำปาง	12.76	1.75	3.94	63.90	9.63	5.25	0.8246
ลำพูน	12.82	0.80	4.00	89.71	15.22	8.81	0.8065
เลย	18.74	1.25	2.50	126.17	28.11	4.37	0.7797
ศรีสะเกษ	8.27	0.83	7.76	158.29	31.16	4.96	0.7732
สกลนคร	11.36	2.35	3.92	98.68	16.45	7.83	0.8006
สงขลา	75.62	20.73	26.57	89.64	33.87	27.46	0.5912
สตูล	68.87	10.96	14.09	61.04	37.57	6.76	0.6941
สมุทรปราการ	27.68	16.61	27.28	181.50	49.43	30.84	0.5808
สมุทรสงคราม	14.60	3.65	16.43	144.18	47.45	5.48	0.7149
สมุทรสาคร	43.85	29.50	43.85	228.83	59.00	38.27	0.3961
สระแก้ว	19.70	2.81	7.04	133.01	42.93	3.52	0.7141
สระบุรี	34.57	4.40	7.54	168.45	44.63	11.31	0.7000
สิงห์บุรี	23.23	1.45	15.97	149.56	26.14	0.00	0.7518
สุโขทัย	26.01	0.58	2.31	124.25	25.43	2.31	0.7829
สุพรรณบุรี	30.26	7.98	12.19	152.12	29.00	4.62	0.7234
สุราษฎร์ธานี	95.38	18.57	18.15	238.86	48.95	10.13	0.5327
สุรินทร์	6.50	0.57	1.98	86.76	25.15	8.20	0.8036
หนองคาย	13.54	1.35	4.51	145.33	21.66	1.81	0.7860
หนองบัวลำภู	10.41	0.87	6.94	128.36	22.55	1.73	0.7898
อ่างทอง	30.00	3.91	9.13	187.83	49.57	3.91	0.6962
อำนาจเจริญ	7.75	0.00	5.54	138.47	26.59	9.97	0.7773
อุดรธานี	13.38	2.79	8.92	145.76	25.36	4.74	0.7653
อุตรดิตถ์	22.67	0.00	3.02	163.19	16.62	7.56	0.7788
อุทัยธานี	20.76	2.18	1.09	114.71	29.50	0.00	0.7854
อุบลราชธานี	14.57	2.87	3.82	139.54	16.73	4.78	0.7873

ดูหน้า 60 สำหรับแหล่งข้อมูล

ตาราง 7 บัญชี มีถึกรวนครว

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่					ค่า CHSI
	30. อัตราการสมรส	31. อัตราการหย่า	32. อัตราครอบครัว อบอุ่น	33. อัตราครอบครัว ที่มีสัมพันธภาพที่ดี	34. อัตราครอบครัว ที่พึ่งตนเองทาง เศรษฐกิจได้	
ภาพรวมประเทศ	55.10	56.81	98.61	75.76	56.27	0.7010
กระบี่	72.03	63.00	99.90	79.28	35.88	0.7530
กาญจนบุรี	52.43	35.67	95.58	70.76	74.10	0.6329
กาฬสินธุ์	51.75	57.19	98.60	74.34	62.59	0.7078
กำแพงเพชร	67.19	76.98	99.40	81.37	41.17	0.7249
ขอนแก่น	57.86	61.22	98.40	74.21	60.46	0.6998
จันทบุรี	53.63	51.31	99.90	71.83	69.65	0.7873
ฉะเชิงเทรา	44.38	46.46	98.30	70.19	60.97	0.6489
ชลบุรี	54.04	51.78	99.50	73.45	65.57	0.7692
ชัยนาท	91.28	26.34	99.40	83.46	62.73	0.9714
ชัยภูมิ	35.04	64.04	100.00	74.48	44.55	0.6255
ชุมพร	52.34	63.43	98.00	74.18	43.07	0.5766
เชียงราย	57.37	57.26	97.90	74.25	56.93	0.6696
เชียงใหม่	39.80	42.03	98.80	67.49	46.50	0.5741
ฉะเชิงเทรา	53.84	34.89	96.80	70.00	57.88	0.6205
ตรัง	51.66	72.33	98.90	77.85	68.39	0.7410
ตราด	47.76	56.47	98.80	70.86	65.23	0.6852
ตาก	67.59	53.30	97.80	76.19	58.88	0.7324
นครนายก	42.69	53.87	98.30	73.04	54.31	0.6226
นครปฐม	47.68	47.91	98.50	73.24	71.43	0.7362
นครพนม	61.87	63.56	99.10	76.97	35.41	0.6607
นครราชสีมา	45.44	58.70	98.70	74.08	57.09	0.6628
นครศรีธรรมราช	41.59	89.61	97.80	81.43	38.72	0.5040
นครสวรรค์	47.73	61.26	96.80	72.80	49.34	0.5103
นนทบุรี	73.12	26.17	99.60	76.91	71.32	0.9173
นราธิวาส	34.49	100.00	98.10	86.04	42.65	0.5367
น่าน	48.72	32.04	97.10	69.74	46.35	0.5596
บุรีรัมย์	66.77	68.28	100.00	78.64	51.16	0.7824
ปทุมธานี	79.69	24.42	98.10	78.65	60.98	0.8626
ประจวบคีรีขันธ์	53.38	41.02	98.30	71.89	52.62	0.6728
ปราจีนบุรี	56.77	44.93	98.70	73.43	55.70	0.7198
ปัตตานี	32.75	100.00	98.50	86.76	39.01	0.5421
พระนครศรีอยุธยา	57.98	40.46	99.20	73.77	62.21	0.7816
พะเยา	44.27	43.59	98.30	69.64	57.52	0.6348
พิษณุโลก	44.90	81.76	99.00	80.29	66.18	0.7161
พิจิตร	49.57	67.81	99.50	76.41	48.51	0.6786
พิจิตร	42.84	63.29	98.40	73.97	52.14	0.6035
พิจิตร	57.77	39.97	98.70	71.93	61.76	0.7444
เพชรบูรณ์	45.83	53.54	99.60	73.16	69.57	0.7579
เพชรบูรณ์	56.82	55.04	98.30	73.57	72.96	0.7493
แพร่	36.96	47.18	98.80	69.64	72.95	0.6916
ภูเก็ต	100.00	20.78	95.90	85.98	66.21	0.9107
มหาสารคาม	51.28	79.14	98.10	79.58	59.29	0.6668
มหาสารคาม	58.13	57.87	99.40	74.40	41.05	0.6758
แม่ฮ่องสอน	80.69	57.07	97.90	78.24	49.60	0.7505
ยโสธร	45.52	82.03	99.50	79.60	39.44	0.6207
ยะลา	53.46	100.00	99.10	88.41	41.79	0.6803
ร้อยเอ็ด	49.68	85.54	99.80	81.70	53.48	0.7202
ระนอง	54.37	56.18	98.40	69.43	51.97	0.6177
ระยอง	86.94	27.53	99.50	80.08	56.65	0.9218
ราชบุรี	47.68	56.75	98.00	73.25	54.18	0.6197
ระยอง	48.27	44.03	98.80	72.28	56.15	0.6905
ลำปาง	45.05	39.37	99.20	71.04	65.68	0.7357
ลำพูน	54.00	35.62	97.40	70.59	52.62	0.6316
เลย	70.36	54.14	97.00	75.43	55.44	0.6879
ศรีสะเกษ	51.56	100.00	96.80	87.74	44.74	0.5624
สกลนคร	66.75	64.36	98.70	77.12	48.48	0.7123
สงขลา	53.66	55.58	99.80	76.15	59.72	0.7729
สตูล	67.08	82.77	98.20	83.47	65.81	0.7729
สมุทรปราการ	79.00	27.69	97.30	77.65	69.38	0.8457
สมุทรสงคราม	36.52	70.94	99.30	77.10	60.79	0.6761
สมุทรสาคร	52.39	46.99	98.90	71.53	68.58	0.7445
สระแก้ว	49.46	51.78	99.00	73.17	68.18	0.7419
สระบุรี	69.30	27.10	98.10	73.05	75.30	0.8368
สิงห์บุรี	50.33	58.72	99.40	74.89	59.35	0.7274
สุโขทัย	47.86	54.06	99.10	72.55	55.82	0.6812
สุพรรณบุรี	42.42	79.79	99.50	79.32	72.48	0.7506
สุราษฎร์ธานี	67.18	51.33	98.90	75.76	55.24	0.7646
สุรินทร์	57.99	86.65	98.50	83.75	45.97	0.6731
หนองคาย	61.32	53.53	98.30	73.47	52.30	0.6837
หนองบัวลำภู	58.97	50.93	97.90	74.05	38.62	0.6071
อ่างทอง	43.04	50.89	99.80	72.66	61.33	0.7276
อำนาจเจริญ	57.95	77.90	99.70	81.27	55.57	0.7620
อุดรธานี	61.31	40.71	98.50	72.79	50.43	0.7080
อุตรดิตถ์	46.56	47.10	98.70	71.59	50.36	0.6413
อุทัยธานี	46.22	57.74	99.00	72.41	43.33	0.6046
อุบลราชธานี	55.92	66.73	99.80	76.77	67.02	0.7887

ดูหน้า 60 สำหรับแหล่งข้อมูล

ตาราง 8 ข้อมูล มิติการสนับสนุนทางสังคม

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่						ค่า CHSI
	35. ผู้ทำประกันชีวิต ต่อประชากร	36. ผู้ทำประกันสังคม ต่อ 1,000 ครัวเรือน	37. จำนวนวัด ต่อ 1,000 ครัวเรือน	38. จำนวนมัสยิด ต่อ 1,000 ครัวเรือน	39. จำนวนโบสถ์ ต่อ 1,000 ครัวเรือน	40. จำนวนการฆ่าตัว ตายและทำร้าย ตนเองต่อ 1,000 ครัวเรือน	
ภาพรวมประเทศ	17.56	385.39	2.19	0.32	0.14	7.18	0.7017
กระบี่	10.06	333.63	0.85	1.99	0.10	3.54	0.7379
กรุงเทพมหานคร	58.54	1357.59	0.21	0.08	3.03	3.91	0.9196
กาญจนบุรี	12.29	219.20	2.93	0.03	0.07	7.87	0.6653
กำแพงเพชร	10.60	67.61	2.85	0.00	0.02	3.18	0.6950
กาฬสินธุ์	13.89	77.89	2.02	0.00	3.37	8.24	0.6992
ขอนแก่น	17.56	197.64	2.72	0.01	*(47)0.043	5.39	0.7176
จันทบุรี	31.49	220.50	2.44	0.01	0.07	15.06	0.6455
ฉะเชิงเทรา	23.65	850.64	1.82	0.36	0.35	7.57	0.7514
ชลบุรี	32.31	1516.10	1.32	0.10	0.07	11.51	0.7669
ชัยนาท	17.60	115.85	2.23	0.01	0.02	7.94	0.6377
ชัยภูมิ	15.13	77.57	2.95	0.01	0.02	6.90	0.6755
ฉะเชิงเทรา	16.37	172.42	1.54	0.05	0.08	8.62	0.5949
ฉะเชิงเทรา	17.15	121.92	2.62	0.03	0.53	16.49	0.6123
เชียงใหม่	19.17	364.63	2.74	0.03	0.86	19.39	0.6475
ฉะเชิงเทรา	11.75	225.98	0.93	3.77	0.06	6.81	0.6089
ตราด	32.18	169.07	2.11	0.18	*(44)0.015	6.39	0.7554
ตาก	14.90	122.48	1.63	0.03	0.21	6.13	0.6436
นครนายก	16.76	181.65	2.65	0.03	*(47)0.094	9.17	0.6558
นครปฐม	26.74	844.79	0.89	0.00	0.64	7.91	0.5952
นครพนม	12.08	48.78	4.19	0.00	0.13	6.34	0.7665
นครราชสีมา	16.06	260.88	2.55	0.01	*(49)0.027	8.29	0.6566
นครศรีธรรมราช	9.14	106.97	1.26	0.26	0.05	7.25	0.5540
นครสวรรค์	14.57	153.22	2.09	0.31	0.06	4.19	0.5996
นนทบุรี	31.80	872.02	0.84	0.09	*(46)0.008	4.83	0.7562
นราธิวาส	3.59	88.55	0.43	3.71	0.04	0.57	0.7588
น่าน	12.64	85.40	3.04	0.00	0.16	9.20	0.6485
บุรีรัมย์	9.46	74.44	2.34	0.00	0.06	4.37	0.6311
บึงกาฬ	25.68	1917.99	1.01	3.17	0.03	7.60	0.7998
ประจวบคีรีขันธ์	18.61	410.04	1.66	0.09	0.09	7.40	0.6624
ปราจีนบุรี	18.42	841.84	3.10	0.02	0.05	4.57	0.8022
ปัตตานี	6.05	146.92	0.52	4.19	0.05	1.26	0.8278
พระนครศรีอยุธยา	17.68	1442.85	2.53	0.30	0.03	6.56	0.8092
พะเยา	20.93	93.93	2.93	0.01	0.12	12.94	0.6323
พังงา	13.00	182.63	1.08	1.25	0.03	3.73	0.6966
พังงา	10.07	73.55	1.61	0.56	*(47)0.021	6.19	0.5800
พิจิตร	12.05	99.44	2.75	0.31	0.30	5.91	0.6589
พิษณุโลก	11.43	188.41	2.32	0.01	0.14	5.44	0.6189
เพชรบุรี	37.87	310.19	2.11	0.12	0.06	8.81	0.7580
เพชรบูรณ์	7.83	89.90	2.19	0.00	*(47)0.066	6.88	0.5911
แพร่	27.60	105.01	2.03	0.01	0.08	15.70	0.5243
ภูเก็ต	35.58	1552.10	0.63	0.86	0.07	6.64	0.8525
มหาสารคาม	18.28	71.24	3.40	0.00	0.32	5.76	0.7313
มหาสารคาม	9.89	102.13	4.26	0.00	*(47)0.092	3.59	0.6678
แม่ฮ่องสอน	10.32	71.05	2.31	0.00	3.49	9.46	0.5911
ยโสธร	14.70	62.31	4.04	0.01	0.14	4.25	0.7768
ยะลา	8.27	178.11	6.40	3.90	0.01	2.60	0.7977
ร้อยเอ็ด	10.85	76.23	4.12	0.00	0.31	3.92	0.7496
ระยอง	10.71	200.70	3.76	0.64	0.12	3.93	0.6373
ระยอง	30.84	1577.58	1.87	0.06	0.04	12.34	0.7733
ราชบุรี	19.95	394.02	1.85	0.01	0.37	7.04	0.6530
ร้อยเอ็ด	15.95	289.32	3.14	0.01	0.03	6.78	0.6640
ลำปาง	20.27	223.26	2.96	0.00	0.40	7.85	0.7525
ลำพูน	14.83	574.62	3.39	0.01	0.16	20.75	0.5248
เลย	12.98	71.96	3.41	0.01	0.02	6.53	0.6978
ศรีสะเกษ	10.54	40.53	2.64	0.00	0.02	5.47	0.6475
สกลนคร	10.76	68.46	3.56	0.00	0.05	3.62	0.7544
สกลนคร	19.06	478.55	1.13	1.02	0.04	6.30	0.7144
สตูล	7.07	129.29	0.53	3.11	0.03	2.52	0.7568
สมุทรปราการ	32.17	2843.42	0.47	0.02	0.01	6.21	0.8878
สมุทรสงคราม	28.14	236.71	1.99	0.00	0.04	5.13	0.7430
สมุทรสาคร	27.58	2653.87	0.85	0.00	*(47)0.015	5.41	0.8401
สระแก้ว	12.21	95.09	2.08	0.00	0.05	4.66	0.6275
สระบุรี	21.90	873.77	3.08	0.03	0.03	7.64	0.7834
สิงห์บุรี	16.32	240.39	2.56	0.31	0.03	9.64	0.6361
สุโขทัย	17.27	84.01	1.77	0.00	*(46)0.011	8.36	0.5922
สุพรรณบุรี	25.69	144.18	2.19	0.03	0.04	8.90	0.6777
สุราษฎร์ธานี	14.02	312.20	1.24	0.16	0.08	5.70	0.6514
สุราษฎร์ธานี	9.00	56.42	1.74	0.00	0.02	4.18	0.6721
หนองคาย	11.50	65.14	3.81	0.00	0.16	3.46	0.7519
หนองบัวลำภู	15.54	59.12	2.66	0.01	0.03	4.02	0.7517
อ่างทอง	25.33	153.42	2.70	0.04	0.00	10.22	0.6807
อำนาจเจริญ	9.63	67.16	3.51	0.30	0.00	5.15	0.6427
อุดรธานี	14.64	126.76	3.15	0.00	0.00	3.28	0.7351
อุตรดิตถ์	11.44	106.82	2.24	0.01	0.07	10.01	0.5688
อุทัยธานี	13.33	90.32	3.03	0.01	0.19	6.73	0.6937
อุบลราชธานี	13.03	104.18	3.53	0.00	0.07	3.16	0.7534

หมายเหตุ : บางจังหวัดไม่มีข้อมูลตัวชี้วัดตามนี้ให้ระบุ ได้ใช้ข้อมูลตามปีที่มีระบุไว้วงเล็บแทน
ดูหน้า 61 สำหรับแหล่งข้อมูล

ตาราง 9 ข้อมูล นิติสังคม-วัฒนธรรม

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่				ค่า CHSI
	41. การมีโทรศัพท์ ต่อครัวเรือน	42. การมีคอมพิวเตอร์ ต่อครัวเรือน	43. อีเมล ต่อ 10,000 ครัวเรือน	44. จำนวนผู้อยู่ใน ระหว่างพักนอน ต่อ 10,000 ครัวเรือน	
ภาพรวมประเทศ	23.56	12.48	3.77	564.19	0.7038
กรุงเทพมหานคร	17.14	13.93	11.40	171.55	0.6367
นนทบุรี	57.23	38.18	1.11	107.27	0.9304
ปทุมธานี	21.75	2.70	6.19	166.57	0.795
นนทบุรี	1.50	7.81	7.45	111.53	0.6355
นนทบุรี	14.84	9.43	1.16	117.33	0.6413
นนทบุรี	4.27	13.03	1.47	115.52	0.6734
นนทบุรี	26.75	3.54	7.06	185.63	0.7582
นนทบุรี	27.67	12.27	1.29	121.36	0.7145
นนทบุรี	31.43	22.34	5.19	111.53	0.7576
นนทบุรี	25.07	9.50	3.46	127.19	0.6767
นนทบุรี	12.96	7.67	1.1	81.25	0.6351
นนทบุรี	16.54	7.75	4.35	117.02	0.6516
นนทบุรี	11.00	15.14	2.25	115.53	0.7106
นนทบุรี	30.07	27.45	5.15	187.91	0.7853
นนทบุรี	21.18	10.87	1.55	124.11	0.6767
นนทบุรี	21.4	1.77	1.45	111.17	0.6921
นนทบุรี	1.45	11.15	1.14	118.51	0.6841
นนทบุรี	16.11	7.60	1.14	121.52	0.7235
นนทบุรี	30.06	18.07	1.02	113.81	0.7591
นนทบุรี	19.75	5.71	2.11	111.17	0.6815
นนทบุรี	11.88	8.09	1.11	120.74	0.6523
นนทบุรี	11.71	9.47	1.06	111.53	0.6993
นนทบุรี	20.12	3.96	1.11	111.53	0.6241
นนทบุรี	16.16	10.37	1.11	111.53	0.6879
นนทบุรี	15.50	4.92	1.00	120.19	0.7952
นนทบุรี	27.79	12.56	2.37	127.37	0.6934
นนทบุรี	1.33	7.77	1.1	111.53	0.6679
นนทบุรี	16.77	25.14	5.74	111.53	0.8175
นนทบุรี	24.11	11.38	4.36	118.11	0.7029
นนทบุรี	23.51	16.02	7.25	127.41	0.7592
นนทบุรี	16.75	5.47	2.67	109.16	0.6454
นนทบุรี	35.56	15.93	4.13	111.53	0.7264
นนทบุรี	24.47	13.61	1.1	111.53	0.6926
นนทบุรี	21.66	10.47	2.51	111.53	0.6779
นนทบุรี	21.40	13.27	2.57	111.53	0.7338
นนทบุรี	20.17	10.86	1.11	111.53	0.6622
นนทบุรี	24.12	13.33	3.62	111.53	0.7158
นนทบุรี	17.19	12.32	5.75	111.53	0.7421
นนทบุรี	17.50	8.59	2.38	111.53	0.6491
นนทบุรี	31.11	14.96	2.46	111.53	0.7117
นนทบุรี	17.51	24.11	9.62	111.53	0.8539
นนทบุรี	11.15	3.73	1.17	111.53	0.6545
นนทบุรี	13.35	10.56	3.15	111.53	0.647
นนทบุรี	16.22	7.91	4.91	111.53	0.7185
นนทบุรี	1.38	7.43	2.31	111.53	0.6236
นนทบุรี	13.46	11.81	3.25	111.53	0.6968
นนทบุรี	10.01	4.42	2.91	111.53	0.6379
นนทบุรี	18.46	5.63	5.55	111.53	0.6952
นนทบุรี	10.82	20.65	1.38	111.53	0.8125
นนทบุรี	29.14	15.66	4.15	111.53	0.7580
นนทบุรี	15.17	12.11	4.11	111.53	0.6902
นนทบุรี	27.42	16.17	7	111.53	0.7170
นนทบุรี	29.77	13.22	3.87	111.53	0.7699
นนทบุรี	5.07	5.62	4.57	111.53	0.7050
นนทบุรี	5.62	5.15	1.16	111.53	0.6831
นนทบุรี	1.11	8.14	1.19	111.53	0.6138
นนทบุรี	27.12	5.56	3.76	111.53	0.7617
นนทบุรี	19.53	10.05	4.17	111.53	0.6717
นนทบุรี	10.27	13.30	3.52	111.53	0.8661
นนทบุรี	14.57	14.57	1.89	111.53	0.7355
นนทบุรี	20.37	11.77	3.16	111.53	0.6563
นนทบุรี	11.11	6.82	1.11	111.53	0.6931
นนทบุรี	18.41	5.35	3.77	111.53	0.7216
นนทบุรี	16.02	16.53	1.11	111.53	0.7595
นนทบุรี	12.58	9.62	2.11	111.53	0.6489
นนทบุรี	27.61	9.75	1.11	111.53	0.6526
นนทบุรี	21.57	3.54	1.11	111.53	0.6113
นนทบุรี	8.45	7.75	1.11	111.53	0.6629
นนทบุรี	17.18	5.66	1.11	111.53	0.7051
นนทบุรี	15.30	7.46	1.11	111.53	0.6883
นนทบุรี	12.75	14.67	3.17	111.53	0.7167
นนทบุรี	11.03	9.45	1.11	111.53	0.6669
นนทบุรี	14.85	9.73	3.76	111.53	0.6657
นนทบุรี	21.98	14.81	3.72	111.53	0.7014
นนทบุรี	14.15	8.33	3.51	111.53	0.6482
นนทบุรี	12.05	8.10	2.46	111.53	0.7015

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558

ตาราง 10 ข้อมูล นวัตกรรมและความเป็นธรรม

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่			ค่า CHSI
	45. คิดในศาล ปกครองต่อ 10,000 ต่อครัวเรือน	46. คิดความขัดแย้งกับ เจ้าหน้าที่รัฐ ต่อ 10,000 ต่อครัวเรือน	47. การคัดค้านโครงการรัฐ ต่อ 10,000 ต่อครัวเรือน	
ภาพรวมประเทศ	0.65	5.17	3.60	0.7028
กระบี่	0.12	3.40	2.30	0.7433
กาฬสินธุ์	6.39	291.30	9.60	0.3347
กาญจนบุรี	1.50	5.60	4.20	0.6799
กำแพงเพชร	0.00	2.60	3.44	0.7480
ขอนแก่น	0.20	1.80	1.16	0.7657
จันทบุรี	0.15	5.80	3.34	0.7191
จันทบุรี	0.15	4.40	7.46	0.6719
ฉะเชิงเทรา	0.23	6.23	5.05	0.6907
ชลบุรี	0.29	6.60	4.60	0.6935
ชัยนาท	1.08	4.00	3.54	0.7051
ชัยภูมิ	0.00	2.10	1.43	0.7625
ชุมพร	0.54	2.80	3.97	0.7137
ฉะเชิงเทรา	0.03	2.90	3.26	0.7528
เชียงใหม่	3.37	6.90	5.47	0.6640
ศรีสะเกษ	0.12	3.30	3.37	0.7307
ตรัง	0.33	6.60	5.50	0.6804
ตาก	0.16	4.90	2.66	0.7330
นนทบุรี	1.88	2.00	3.30	0.6942
นครปฐม	1.97	8.70	4.14	0.6550
นครพนม	3.17	2.40	2.67	0.7000
นครราชสีมา	0.06	2.90	2.59	0.7467
นครศรีธรรมราช	3.00	3.30	2.96	0.7380
นครสวรรค์	0.16	1.90	2.29	0.7493
น่าน	5.79	26.60	10.80	0.2900
น่าน	0.12	2.40	2.60	0.7441
น่าน	0.00	4.60	2.30	0.7326
น่าน	0.03	2.40	1.39	0.7586
น่าน	1.78	16.50	6.56	0.1907
น่าน	2.64	5.70	4.19	0.6596
น่าน	0.52	1.90	7.32	0.6817
น่าน	3.00	3.80	2.71	0.7380
น่าน	2.97	6.40	1.96	0.6503
น่าน	3.07	5.60	2.66	0.7280
น่าน	0.00	1.70	2.83	0.7467
น่าน	3.00	3.80	1.70	0.7500
น่าน	0.06	5.70	3.28	0.7199
น่าน	3.26	9.00	5.52	0.6767
น่าน	1.71	3.00	2.33	0.7100
น่าน	3.19	5.90	1.96	0.7334
น่าน	0.06	10.30	9.22	0.6137
น่าน	0.51	3.40	3.77	0.7180
น่าน	0.08	4.70	3.98	0.7380
น่าน	0.00	2.60	3.18	0.7104
น่าน	0.18	3.60	1.73	0.7530
น่าน	0.00	4.50	5.89	0.6400
น่าน	0.00	2.80	2.84	0.7417
น่าน	0.03	2.30	5.77	0.7380
น่าน	0.30	3.80	3.73	0.7201
น่าน	0.44	4.60	4.50	0.6600
น่าน	1.17	1.50	3.56	0.7119
น่าน	1.39	4.40	6.3	0.7210
น่าน	3.18	9.90	3.26	0.6917
น่าน	0.16	3.30	4.59	0.7109
น่าน	3.19	3.20	2.20	0.7600
น่าน	0.09	19.90	2.50	0.6478
น่าน	3.00	7.70	4.75	0.6970
น่าน	0.20	3.00	4.00	0.7000
น่าน	3.16	10.10	3.16	0.6949
น่าน	4.82	4.70	6.71	0.7000
น่าน	3.56	4.00	2.81	0.7200
น่าน	1.44	1.80	0.69	0.7407
น่าน	3.14	8.30	3.76	0.6970
น่าน	2.88	4.10	5.00	0.6900
น่าน	0.73	3.60	2.07	0.7334
น่าน	0.60	2.90	2.37	0.7400
น่าน	1.26	5.10	2.73	0.7304
น่าน	0.17	2.60	3.64	0.7408
น่าน	0.11	4.90	2.80	0.7092
น่าน	0.14	2.70	0.66	0.7086
น่าน	0.00	8.80	3.34	0.7100
น่าน	0.97	1.80	3.39	0.7104
น่าน	0.11	4.90	1.31	0.7470
น่าน	0.08	5.00	2.57	0.7316
น่าน	0.16	4.30	2.47	0.7307
น่าน	0.76	2.50	3.63	0.7094
น่าน	0.07	2.30	2.42	0.7400

ดูหน้า 62 สำหรับแหล่งข้อมูล

ตาราง 11 ข้อมูล นิติกรเมืองและรรรมาภิบาล

จังหวัด	ตัวชี้วัดที่										ค่า CHSI
	48. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.	49. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	50. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ว.	51. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.	52. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	53. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ว.	54. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.	55. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ	56. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ว.		
ภาพรวมประเทศ	73.75	73.77	73.31	6.37	3.10	6.82	2.18	1.10	3.55	0.6895	
กระบี่	82.41	82.41	83.19	5.64	2.60	5.72	2.48	1.80	5.03	0.8473	
กาญจนบุรี	72.37	72.37	71.75	3.29	1.51	2.16	3.49	1.51	3.32	0.8161	
กาฬสินธุ์	74.84	74.60	72.66	6.86	3.47	7.53	2.33	1.21	4.20	0.6404	
กำแพงเพชร	70.19	70.18	70.59	4.40	2.19	5.13	0.93	0.40	2.65	0.8612	
ขอนแก่น	67.65	67.65	64.56	7.95	3.80	8.20	1.57	0.93	3.34	0.4666	
นครศรีธรรมราช	70.98	70.98	70.40	4.99	2.24	2.27	2.16	0.77	2.45	0.8397	
นนทบุรี	74.59	74.59	75.93	6.12	3.80	6.65	1.87	1.15	3.84	0.7783	
น่าน	76.36	76.36	75.46	7.69	3.69	6.44	3.31	1.90	4.61	0.5646	
นราธิวาส	73.57	73.51	74.25	5.78	3.28	5.01	3.90	2.02	4.93	0.5368	
บุรีรัมย์	73.71	75.67	75.43	5.22	3.36	7.61	1.80	1.25	3.94	0.7267	
บึงกาฬ	68.44	68.44	67.99	6.37	2.64	10.19	1.35	0.57	2.73	0.6484	
ปทุมธานี	79.18	79.18	75.54	4.50	2.19	5.45	1.21	0.53	2.54	0.9435	
ปัตตานี	74.37	74.33	73.70	9.42	3.09	12.74	2.98	0.91	5.43	0.4284	
พังงา	82.66	82.66	80.59	8.02	3.30	3.93	2.94	1.15	5.64	0.7995	
พิจิตร	78.57	78.57	81.66	4.53	2.81	5.07	1.41	0.84	2.42	0.9554	
พิษณุโลก	74.47	74.47	72.87	5.98	3.64	5.78	1.21	0.88	2.93	0.7806	
เพชรบูรณ์	73.88	73.88	70.47	12.46	5.19	8.52	1.75	1.11	3.69	0.3594	
ระยอง	77.21	77.21	76.71	6.53	3.50	7.08	2.75	1.28	3.27	0.7227	
ราชบุรี	80.82	80.82	79.73	5.38	3.22	6.65	3.35	1.82	5.16	0.7289	
ระนอง	63.88	63.88	68.02	5.70	2.64	6.24	1.42	0.58	2.75	0.6660	
ร้อยเอ็ด	72.13	72.16	70.33	6.06	2.97	3.43	1.85	1.03	2.73	0.7731	
ศรีสะเกษ	70.67	70.67	72.69	4.46	2.62	3.86	1.32	0.73	1.86	0.8635	
สมุทรสาคร	71.70	71.70	68.63	7.92	4.19	9.39	2.07	1.10	3.59	0.4768	
สมุทรปราการ	74.96	74.96	74.46	4.33	2.12	4.11	4.86	2.12	8.29	0.5033	
สุโขทัย	73.59	73.59	75.25	8.07	4.81	7.24	3.05	2.22	1.53	0.4941	
สุพรรณบุรี	74.03	74.03	75.37	9.78	3.76	10.74	2.18	0.73	3.38	0.6324	
สุราษฎร์ธานี	73.19	70.19	83.41	7.02	3.12	9.18	1.88	0.88	3.26	0.7132	
ยโสธร	76.05	76.05	75.68	4.69	2.04	10.75	3.62	1.84	6.54	0.5721	
อ่างทอง	74.43	74.43	70.05	5.46	3.35	5.40	1.39	0.87	2.47	0.7940	
อำนาจเจริญ	76.38	76.38	72.48	8.29	3.73	8.18	3.15	1.26	5.31	0.5213	
อุบลราชธานี	72.95	72.95	73.92	9.31	5.28	7.49	3.45	2.55	2.43	0.7322	
อุตรดิตถ์	76.48	76.48	76.86	7.06	3.45	8.78	3.67	1.65	6.37	0.5026	
อุตรดิตถ์	74.33	74.30	74.02	7.69	2.94	8.65	2.57	0.97	4.48	0.6344	
อุทัยธานี	79.92	79.92	79.79	4.88	2.76	5.77	2.10	1.12	3.60	0.8853	
ขอนแก่น	78.65	78.66	77.65	4.51	2.42	5.32	1.48	0.82	1.65	0.9587	
ขอนแก่น	68.83	68.83	68.26	7.44	3.80	7.93	1.22	0.65	3.18	0.6087	
ขอนแก่น	70.01	70.01	70.57	6.06	3.08	7.57	1.58	1.01	3.82	0.6508	
ขอนแก่น	74.96	74.96	77.52	6.01	3.16	6.45	2.06	1.25	3.48	0.8720	
ขอนแก่น	69.87	69.87	69.13	7.33	3.17	11.83	1.89	0.94	3.81	0.5021	
ขอนแก่น	77.51	77.51	76.84	5.81	2.78	6.14	1.31	0.62	2.49	0.8969	
ขอนแก่น	78.86	78.86	78.87	4.60	2.94	4.35	4.51	2.18	5.68	0.6752	
ขอนแก่น	69.40	69.40	66.90	4.37	1.85	5.84	1.32	0.65	1.63	0.8260	
ขอนแก่น	70.43	70.43	72.94	5.79	2.80	6.61	1.50	0.51	3.82	0.7512	
ขอนแก่น	77.24	77.24	74.57	14.07	3.92	10.05	3.31	1.28	2.95	0.3987	
ขอนแก่น	65.99	65.99	66.87	4.57	2.03	5.31	1.48	0.55	2.12	0.7655	
ขอนแก่น	75.93	75.87	77.13	8.85	4.43	7.34	3.94	2.72	2.33	0.4255	
ขอนแก่น	65.99	66.02	66.55	4.25	1.84	5.49	1.08	0.39	2.37	0.7996	
ขอนแก่น	74.70	74.70	74.92	4.75	2.82	5.23	1.90	0.68	3.74	0.8331	
ขอนแก่น	77.51	77.51	77.19	4.70	2.81	4.88	2.87	1.33	4.07	0.8061	
ขอนแก่น	78.45	78.45	74.46	5.82	2.98	6.76	1.95	1.28	3.88	0.7829	
ขอนแก่น	74.34	74.34	70.11	7.43	3.65	6.76	2.66	1.25	5.44	0.5518	
ขอนแก่น	78.77	78.77	77.89	8.08	3.45	9.15	2.82	0.94	3.52	0.7024	
ขอนแก่น	85.56	85.56	80.27	6.74	2.99	8.16	2.39	1.06	4.20	0.8692	
ขอนแก่น	73.51	73.51	73.17	6.76	2.96	7.48	1.86	0.73	1.41	0.7801	
ขอนแก่น	65.22	65.22	65.22	6.78	3.15	10.44	1.63	0.76	2.84	0.4935	
ขอนแก่น	63.37	63.37	66.73	4.57	1.93	6.24	1.87	0.67	3.36	0.6632	
ขอนแก่น	76.38	76.37	74.36	5.14	3.13	4.03	2.17	1.24	2.50	0.8538	
ขอนแก่น	82.94	82.94	81.74	5.87	3.53	5.40	1.70	1.14	2.14	0.9292	
ขอนแก่น	71.94	71.96	72.34	5.44	2.55	6.36	3.63	1.84	8.62	0.4329	
ขอนแก่น	76.04	76.04	73.40	8.86	3.17	5.86	1.68	1.24	2.85	0.7164	
ขอนแก่น	74.35	74.02	74.46	5.17	3.02	6.00	2.29	1.34	5.89	0.6833	
ขอนแก่น	71.40	71.40	64.58	6.90	2.94	7.69	1.82	1.19	3.41	0.5931	
ขอนแก่น	80.99	80.99	76.64	7.08	4.29	6.68	2.77	1.41	4.89	0.6944	
ขอนแก่น	78.26	78.26	76.52	5.86	3.76	8.04	1.66	0.91	4.53	0.7801	
ขอนแก่น	69.99	69.99	70.24	7.13	3.30	7.05	2.07	1.21	1.97	0.5384	
ขอนแก่น	76.92	76.92	73.19	6.55	3.66	7.15	0.93	0.43	2.09	0.8373	
ขอนแก่น	76.91	76.65	78.92	4.98	2.19	6.19	1.95	0.92	2.65	0.8706	
ขอนแก่น	62.91	62.91	65.27	7.41	3.57	7.55	1.78	0.76	3.43	0.4278	
ขอนแก่น	63.55	63.55	63.29	4.85	2.24	8.35	1.33	0.45	2.34	0.6376	
ขอนแก่น	62.62	62.63	63.74	5.81	2.51	6.38	1.34	0.43	2.69	0.6306	
ขอนแก่น	77.77	77.77	76.99	5.84	3.56	7.15	1.56	0.82	3.55	0.8099	
ขอนแก่น	68.02	68.02	69.43	5.62	2.52	5.74	1.44	0.56	2.84	0.7585	
ขอนแก่น	64.94	64.94	68.83	5.33	2.41	6.78	2.07	0.79	2.60	0.6606	
ขอนแก่น	71.92	71.92	71.17	6.80	3.37	7.11	2.09	1.01	3.69	0.6510	
ขอนแก่น	74.26	74.26	74.87	6.63	2.93	7.21	1.74	0.98	2.77	0.7664	
ขอนแก่น	67.90	67.89	70.94	5.19	2.63	4.31	1.75	0.82	2.24	0.7583	

ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562

การประมวลผลค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (CHSI)

ดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ (Composite Human Security Index : CHSI) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลจากตัวชี้วัดความมั่นคงของมนุษย์ ที่แสดงถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์โดยรวมหรือในแต่ละมิติ

สูตรการคำนวณค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์

$$CHSI = \sqrt{\frac{Z_T + \frac{f_2}{f_1}}{2 + \frac{M_z + f_2}{f_1}}}$$

CHSI	=	Composite Human Security Index หรือดัชนีความมั่นคงของมนุษย์
Z_T	=	ผลรวมของค่ามาตรฐานจากตัวชี้วัดทั้งหมดที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งอาจมีค่าเป็น ลบ หรือ บวก ก็ได้ (The Total Z Score)
M_z	=	ค่าสูงสุดของผลรวมค่ามาตรฐานที่ไม่คำนึงถึงเครื่องหมาย (Absolute Value of the Maximum Total Z Score)
f_2	=	ความถี่ของบุคคลหรือพื้นที่ที่ได้ค่าคะแนนมาตรฐานรวมเป็นบวก
f_1	=	ความถี่ของบุคคลหรือพื้นที่ที่ได้ค่าคะแนนมาตรฐานรวมเป็นลบ
	=	การประมวลผลที่ไม่คำนึงถึงเครื่องหมาย

ที่มา การคำนวณ และแหล่งข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐาน

1. จำนวนประชากร
2. เนื้อที่ตารางกิโลเมตร
3. จำนวนบ้าน

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

แหล่งข้อมูล www.nso.go.th

บริการข้อมูลสถิติ ➡ สืบค้นตารางสถิติ หรือ

http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm

➡ ตารางสถิติจำแนกตามสาขาสถิติ สาขา สถิติประชากรศาสตร์ ประชากร และเคหะ หมู่บ้าน ประชากร หมู่ ประชากร การกระจายตัวของประชากร ปี 2549 1 ประชากรจากการทะเบียน เนื้อที่ ความหนาแน่น และบ้าน จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2549

4. จำนวนครัวเรือน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แหล่งข้อมูล http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm

☞ ตารางสถิติจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ประเภทสำรวจ โครงการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) ปี 2548

มิติที่อยู่อาศัย

1. ความหนาแน่นของครัวเรือนต่อตารางกิโลเมตร

การคำนวณ

ความหนาแน่นของครัวเรือนต่อตารางกิโลเมตร = จำนวนบ้าน / จำนวนพื้นที่ ตร.กม.

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

แหล่งที่มา

www.nso.go.th

บริการข้อมูลสถิติ ☞ สืบค้นตารางสถิติ หรือ

http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm

☞ ตารางสถิติจำแนกตามสาขาสถิติ สาขา สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ หมวด ประชากร หมู่ ประชากร การกระจายตัวของประชากร ปี 2549 1 ประชากรจากการทะเบียน เนื้อที่ ความหนาแน่น และบ้าน จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2549

2. อัตราการถือครองที่อยู่อาศัย

การคำนวณ

อัตราการถือครองที่อยู่อาศัย ค่าเป็นร้อยละ

ที่มา : รายงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2543

แหล่งที่มา

http://service.nso.go.th/nso/g_service/c_popind.html

☞ เลือกจังหวัด (ข้อมูล การครอบครองที่อยู่อาศัย เจ้าของ บวก เช่าซื้อ)

3. อัตราการมีไฟฟ้าใช้

การคำนวณ

อัตราการมีไฟฟ้าใช้ ค่าเป็นร้อยละ

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปี 2548

4. อัตราการมีน้ำประปาใช้

การคำนวณ

อัตราการมีน้ำประปาใช้ ค่าเป็นร้อยละ

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัดปี 2548

5. อัตราการมีส้วม

การคำนวณ

อัตราการมีส้วม ค่าเป็นร้อยละ

ที่มา : รายงานสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2543

แหล่งที่มา

http://service.nso.go.th/nso/g_service/c_popind.html

☞ เลือกจังหวัด (ส้วมถูกสุขลักษณะ ได้แก่ ส้วมชักโครก และส้วมซึม)

6. อัตราพื้นที่ป่าไม้

การคำนวณ

อัตราพื้นที่ป่าไม้ = พื้นที่ป่าไม้ / พื้นที่ทั้งหมด x 100

ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งที่มา

http://service.nso.go.th/nso/g_data23/data23_22.html

☞ 22.2 ทรัพยากรป่าไม้ ☞ ตาราง 1 เนื้อที่ป่าไม้จากการแปลภาพดาวเทียม ปี 2547

มิติสุขภาพ

จำนวนผู้ป่วยคือ ผู้ป่วยใน + ผู้ป่วยนอก (เฉพาะผู้ป่วยโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข)

ข้อมูลผู้ป่วยของกทม. คือ ผู้ป่วยเฉพาะที่รับการรักษาในหน่วยงานสังกัดกรุงเทพมหานคร (ไม่รวมของกรมการแพทย์)

แหล่งที่มา สังกัดกระทรวงสาธารณสุข <http://www.moph.go.th/moph-links-central-2.php> ↳ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ↳ ข้อมูลสุขภาพ (ป่วย) สังกัดกรุงเทพมหานคร <http://www.bma.go.th/info/> ↳ สถิติรายปี

7. เติบโตต่อจำนวนผู้ป่วย (จำนวนเตียงภาครัฐ)

การคำนวณ $\text{เติบโตต่อจำนวนผู้ป่วย} = \text{จำนวนผู้ป่วย} / \text{จำนวนเตียง}$

8. แพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย (แพทย์ภาครัฐ)

การคำนวณ $\text{แพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย} = \text{จำนวนผู้ป่วย} / \text{จำนวนแพทย์}$

9. ทันตแพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย (ทันตแพทย์ภาครัฐ)

การคำนวณ $\text{ทันตแพทย์ต่อจำนวนผู้ป่วย} = \text{จำนวนผู้ป่วย} / \text{จำนวนทันตแพทย์}$

10. พยาบาลต่อจำนวนผู้ป่วย (พยาบาลวิชาชีพ + พยาบาลเทคนิค) ภาครัฐ

การคำนวณ $\text{พยาบาลต่อจำนวนผู้ป่วย} = \text{จำนวนผู้ป่วย} / \text{จำนวนพยาบาล}$

ตัวชี้วัดที่ 7 - 10 (ข้อมูลปี 2547)

ที่มา : กลุ่มข้อมูลข่าวสารสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แหล่งที่มา <http://hrm.moph.go.th>

↳ บันทึกข้อมูลรายงานทรัพยากร ↳ สรุปรายงานข้อมูลปี 2547

11. จำนวนผู้ป่วยเอดส์ต่อประชากร 100,000 คน (ข้อมูลปี 2549)

ที่มา : สำนักโรคบาติวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

แหล่งที่มา http://epid.moph.go.th/home_menu_20002_1.html

↳ ข้อมูลผู้ป่วยโรคเอดส์ (Aids) ↳ ตาราง 5 อัตราป่วยต่อประชากรแสนคนผู้ป่วยเอดส์ จำแนกรายจังหวัด

มิติการศึกษา

นักเรียน คือ นักเรียน ป.1 - ม.6 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตัวชี้วัดที่ 12 - 17

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา 2549 ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

12. นักเรียนต่อห้องเรียน

การคำนวณ $\text{นักเรียนต่อห้องเรียน} = \text{จำนวนนักเรียน} / \text{จำนวนห้องเรียน}$

แหล่งที่มา http://210.1.20.11/doc/web_doc/index.php

↳ ค้นหาสารสนเทศ ↳ นักเรียน ห้องเรียน ครู ระดับจังหวัด

13. ครูต่อนักเรียน

แหล่งที่มา http://210.1.20.11/doc/web_doc/index.php

↳ ค้นหาสารสนเทศ ↳ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน

14. นักเรียนชั้นมัธยมและประถมต่อ 1,000 ครั้วเรือน
 การคำนวณ $\text{นักเรียนชั้นมัธยมและประถมต่อ 1,000 ครั้วเรือน} = \frac{\text{จำนวนนักเรียน}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}} \times 1,000$
 แหล่งที่มา http://210.1.20.11/doc/web_doc/index.php
 ↳ ค้นหาสารสนเทศ ↳ นักเรียน ห้องเรียน ครู ระดับจังหวัด
15. การออกกลางคันต่อ 1,000 ครั้วเรือน
 การคำนวณ $\text{การออกกลางคันต่อ 1,000 ครั้วเรือน} = \frac{\text{นักเรียนออกกลางคัน}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}} \times 1,000$
 แหล่งที่มา http://210.1.20.11/doc/web_doc/index.php
 ↳ ค้นหาสารสนเทศ ท สารสนเทศจาก OBEC 49 ↳ ระดับจังหวัด ↳ ตาราง 16
16. นักเรียนที่มีปัญหาด้านน้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ต่อ 1,000 ครั้วเรือน (อนุบาล+ประถม+มัธยม)
 การคำนวณ $= \frac{\text{นักเรียนที่มีปัญหาด้านน้ำหนักและส่วนสูง}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}} \times 1,000$
 แหล่งที่มา http://210.1.20.11/doc/web_doc/index.php
 ↳ ค้นหาสารสนเทศ ↳ สารสนเทศจาก OBEC 49 ↳ ระดับจังหวัด ↳ ตาราง 9
17. นักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวด้านอารมณ์ต่อ 1,000 ครั้วเรือน
 การคำนวณ $= \frac{\text{นักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวด้านอารมณ์}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}} \times 1,000$
 แหล่งที่มา http://210.1.20.11/doc/web_doc/index.php
 ↳ ค้นหาสารสนเทศ ↳ สารสนเทศจาก OBEC 49 ↳ ระดับจังหวัด ↳ ตาราง 16 (ข้อมูลเฉพาะ มีปัญหาในการปรับตัว)

มิติการปฏิบัติงานและรายได้

18. ผู้มีงานทำต่อครั้วเรือน
 การคำนวณ $\text{ผู้มีงานทำต่อครั้วเรือน} = \frac{\text{จำนวนผู้มีงานทำ}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}}$
 ที่มา : รายงานสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ (ข้อมูลปี 2549 ไตรมาสที่ 1 ม.ค.-มี.ค.49)
19. รายได้ต่อครั้วเรือน
 ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2539 2541 2543 2545 และ 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 แหล่งที่มา http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm
 ↳ ตารางสถิติจำแนกตามสาขาสถิติ สาขา สถิติรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน หมวด รายได้ ปี 2547 ตาราง 3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ เป็นรายจังหวัด พ.ศ.2547
20. การมีส่วนในรายได้ของคนที่ยากที่สุด 20 % แรก
 ที่มา : รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนจังหวัด พ.ศ.2547
21. สัมประสิทธิ์จินี
 ที่มา : รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนจังหวัด พ.ศ.2547

22. อัตราครัวเรือนที่เป็นหนี้

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2539 2541 2543 2545 และ 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แหล่งที่มา http://service.nso.go.th/nso/g_data23/data23.html

➢ 7 สถิติรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน ➢ 7.1 รายได้ รายจ่าย และหนี้สินของครัวเรือน ➢ ตาราง 10 รายได้ ค่าใช้จ่าย และภาวะหนี้สินของครัวเรือน จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ.2547

23. มูลค่าหนี้ต่อครัวเรือน

ที่มา : รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนจังหวัด พ.ศ.2547

มิติความมั่นคงส่วนบุคคล

24. คดีฆาตกรรมต่อ 100,000 ครัวเรือน
25. คดีปล้นทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน
26. คดีชิงทรัพย์ต่อ 100,000 ครัวเรือน
27. คดีทำร้ายร่างกายต่อ 100,000 ครัวเรือน
28. คดีข่มขืนต่อ 100,000 ครัวเรือน
29. คดีวัตถุลามกอนาจารต่อ 100,000 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดที่ 24 - 29

การคำนวณ = จำนวนคดี / จำนวนครัวเรือน x 100,000

ที่มา : สถิติคดีอาญาที่น่าสนใจประจำปีงบประมาณ 2549 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

แหล่งที่มา www.police.go.th

➢ สถิติข้อมูล ➢ สถิติคดีอาญา ➢ เลือกภาค และจังหวัด (เฉพาะข้อมูลของกรุงเทพมหานคร ใช้ข้อมูลของ บข.น.) ใช้ข้อมูลเฉพาะ ข้อ 1.1 ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา 1.2 ปล้นทรัพย์ 1.3 ชิงทรัพย์ (รวม) 2.5 ทำร้ายร่างกาย 2.6 ข่มขืนกระทำชำเรา และ 5.5 มีและเผยแพร่วัตถุลามก โดยใช้ข้อมูลการรับแจ้ง

มิติครอบครัว

30. อัตราการสมรส
31. อัตราการหย่า
32. อัตราครอบครัวอบอุ่น
33. อัตราครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี
34. อัตราครอบครัวที่พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้

ที่มา : สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

แหล่งที่มา <http://www.thaifamily.mahidol.ac.th>

➢ ดัชนีด้านครอบครัว ➢ ดัชนีความอยู่ดีมีสุขด้านชีวิตครอบครัว ➢ เลือกภาค ➢ เลือกจังหวัด

เฉพาะตัวชี้วัดที่ 32 อัตราครอบครัวอบอุ่น

ที่มา : กรมพัฒนาชุมชน

แหล่งที่มา www.cdd.go.th/bmn

➢ จปฐ. ➢ สรุปข้อมูล จปฐ.ระดับจังหวัด

มิติสนับสนุนทางสังคม

35. ผู้ทำประกันชีวิตต่อประชากร (ข้อมูลปี 48)

ที่มา : กรมการประกันภัย

แหล่งที่มา <http://www.doi.go.th>

➢ ข้อมูล/สถิติประกันภัย ➢ ตารางผลการรับประกันชีวิต แบ่งตามประเภทการรับประกันภัย จังหวัดหรือสาขาบริษัท ➢ ตารางผลการรับประกันชีวิต แบ่งตามจังหวัดหรือสาขารวมทุกประเภทของการประกันชีวิต (ข้อมูล : อัตราผู้ถือกรมธรรม์ต่อประชากร)

36. ผู้ทำประกันสังคมต่อ 1,000 ครั้วเรือน

ผู้ทำประกันสังคม คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และ 39

การคำนวณ $\text{ผู้ทำประกันสังคมต่อ 1,000 ครั้วเรือน} = \frac{\text{จำนวนผู้ประกันตน}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}} \times 1,000$

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

แหล่งที่มา http://service.nso.go.th/nso/g_data23/data23_5.html

➢ 5.2 ประกันสังคม ➢ ตาราง 4 สถิติกองทุนประกันสังคม จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ.2547

37. จำนวนวัดต่อ 1,000 ครั้วเรือน

การคำนวณ $\text{จำนวนวัดต่อ 1,000 ครั้วเรือน} = \frac{\text{จำนวนวัด}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}} \times 1,000$

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

แหล่งที่มา http://service.nso.go.th/nso/g_data23/data23_3.html

➢ 3.2 ศาสนาและวัฒนธรรม ➢ 3.2.1 ศาสนา ➢ ตาราง 2 จำนวนวัด จำแนกตามนิกายเป็นรายภาคและจังหวัด พ.ศ.2549 (ใช้ข้อมูลรวมทุกนิกาย)

38. จำนวนมัสยิดต่อ 1,000 ครั้วเรือน

การคำนวณ $\text{จำนวนมัสยิดต่อ 1,000 ครั้วเรือน} = \frac{\text{จำนวนมัสยิด}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}} \times 1,000$

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

39. จำนวนโบสถ์ต่อ 1,000 ครั้วเรือน

การคำนวณ $\text{จำนวนโบสถ์ต่อ 1,000 ครั้วเรือน} = \frac{\text{จำนวนโบสถ์}}{\text{จำนวนครั้วเรือน}} \times 1,000$

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

40. จำนวนการฆ่าตัวตามและทำร้ายตนเองต่อประชากร 100,000 คน

การคำนวณ $= \frac{\text{จำนวนการฆ่าตัวตามและทำร้ายตนเอง}}{\text{จำนวนประชากร}} \times 100,000$

ที่มา : สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

แหล่งที่มา www.dmh.go.th

รายงาน และสถิติ ➢ สถานการณ์ด้านสุขภาพจิต ➢ จำนวนและอัตราผู้ป่วยสุขภาพจิตต่อประชากร 100,000 คน ปี พ.ศ.2540-2548 ➢ จำแนกรายจังหวัด ➢ เลือก พ.ศ. (ใช้ข้อมูลตายสำเร็จ + ตายไม่สำเร็จ)

มิติสังคม - วัฒนธรรม

41. การมีโทรศัพท์ต่อครัวเรือน

การคำนวณ การมีโทรศัพท์ต่อครัวเรือน = จำนวนโทรศัพท์ / จำนวนครัวเรือน

42. การมีคอมพิวเตอร์ต่อครัวเรือน

การคำนวณ การมีคอมพิวเตอร์ต่อครัวเรือน = จำนวนคอมพิวเตอร์ / จำนวนครัวเรือน

ที่มา : การสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) ไตรมาส 1 พ.ศ. 2548
สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แหล่งที่มา www.nso.go.th

บริการข้อมูลสถิติ ๕ สืบค้นตารางสถิติ ๕ ตารางสถิติจากสำนักงาน
สถิติแห่งชาติ ๕ สำรวจ ท สำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(ครัวเรือน) ๕

43. จำนวนองค์กรเอกชนต่อ 10,000 ครัวเรือน (ข้อมูลปี 2546)

องค์กรเอกชน คือ องค์กรเอกชนที่ดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม

การคำนวณ จำนวนองค์กรเอกชนต่อ 10,000 ครัวเรือน = จำนวนองค์กร/จำนวนครัวเรือน x 10,000

ที่มา : กลุ่มการส่งเสริมและประสานเครือข่าย สำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความ
มั่นคงของมนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แหล่งที่มา www.m-society.go.th

เครือข่ายการพัฒนาสังคม ๕ ข้อมูลองค์กรเอกชน ๕ ตาราง 2 องค์กรการ
เอกชนที่ดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม จำแนกตามภาคปี 2546

44. จำนวนผู้อยู่ในระหว่างพักผ่อนต่อ 10,000 ครัวเรือน (ข้อมูลปี 2549)

ผู้อยู่ระหว่างพักผ่อน คือ ประชากรที่ทำงาน 0 ชม.

การคำนวณ = จำนวนผู้อยู่ในระหว่างพักผ่อน/จำนวนครัวเรือน x 10,000

ที่มา : รายงานสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แหล่งที่มา www.nso.go.th

มิติสิทธิและความเป็นธรรม

45. คดีในศาลปกครองต่อ 10,000 ครัวเรือน

46. คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐต่อ 10,000 ครัวเรือน

47. การคัดค้านโครงการรัฐต่อ 10,000 ครัวเรือน

ที่มา : ศาลปกครองกลาง

มิติการเมืองและธรรมาภิบาล

48. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.

49. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ

50. อัตราการมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ว.

51. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.

52. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ

53. อัตราบัตรเสียของการเลือกตั้ง ส.ว.

54. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.

55. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ

56. อัตราการไม่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ส.ว.

ตัวชี้วัดที่ 48-49 , 51-52 และ 54-55 (ส.ส.)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง คู่มือสถิติและผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. 2548

แหล่งที่มา

www.ect.go.th

บริการ > สื่อเผยแพร่ > คู่มือสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ปี 2548 (PDF File)

ตัวชี้วัดที่ 50 , 53 และ 56 (ส.ว.)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สถิติการเลือกตั้ง ส.ว.ปี 2543

แหล่งที่มา

เอกสารสำเนา

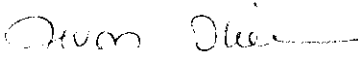
การแบ่งพื้นที่ภาค

ตอนพิเศษ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ	กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตราด นครนายก นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง	กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ อุทัยธานี	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุดรธานี อุบลราชธานี	กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี

Checklist การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

ชื่อเรื่อง รายงานดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ประเทศไทย ปี 2549

กระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1	กำหนดเวลาที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีอย่างช้าที่สุด ภายในเดือนพฤศจิกายน 2550				
2	ระบุความจำเป็นที่บังคับต้องให้เสนอเรื่องนี้ต่อ คณะรัฐมนตรี รายละเอียด				
	กฎหมาย	กฎ	ระเบียบ	มติ ครม.	อื่นๆ
2.1					✓
	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ในฐานะกระทรวงทางด้านสังคม มีการกิจด้านหนึ่งคือ การรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมหรือพัฒนาคนและสังคม โดยกระทรวงฯ ได้จัดทำมาตรฐานความมั่นคงของมนุษย์และวิธีประมวลผลค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์(Composite Human Security Index : CHSI) เป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลสถานการณ์ทางสังคม และออกรายงานดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ โดยในปี 2549 พบว่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมของประเทศเท่ากับ 0.6924 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมสูงสุด 0.7290 จังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในภาพรวมสูงสุด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสงคราม 0.9757 มิติความมั่นคงของมนุษย์ที่มีค่าดัชนีสูงสุด ได้แก่ มิติสังคม-วัฒนธรรม 0.7038 และยังพบว่าในแต่ละมิติมีหลายจังหวัดที่มีค่าดัชนีอยู่ในระดับต่ำอย่างน่าเป็นห่วง ในการนี้ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีข้อสั่งการให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจังหวัดจะได้พิจารณา วิเคราะห์ ทบทวน ดำเนินการแก้ไขและพัฒนาต่อไป				
3	การถามความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวม - หน่วยงาน				
	ชื่อหน่วยงาน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เหตุผลที่สอบถาม	
3.1	-	-	-	-	
4	การถามความเห็นจากคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง รวม - คณะ		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	หมายเหตุ
4.1	-		-	-	-
5	ร่างมติคณะรัฐมนตรีที่ต้องการ				
	คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจังหวัดที่มีค่าดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ในแต่ละมิติอยู่ในระดับต่ำอย่างน่าเป็นห่วง คือ ต่ำกว่า 0.5 ได้พิจารณา วิเคราะห์ ทบทวนและดำเนินการแก้ไขและพัฒนาต่อไป ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เสนอ				
6	ลายมือชื่อผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา				
	 (นางกานดา วัชรากัย) ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์				